केदारस्यूँ गाउँपालिका विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८२

Disaster Preparedness and Response Plan 2025

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

केदारस्यूँ गाउँपालिका

देउरा, बझाङ

केदारस्यूँ गाउँपालिका

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

Disaster Preparedness and Response Plan

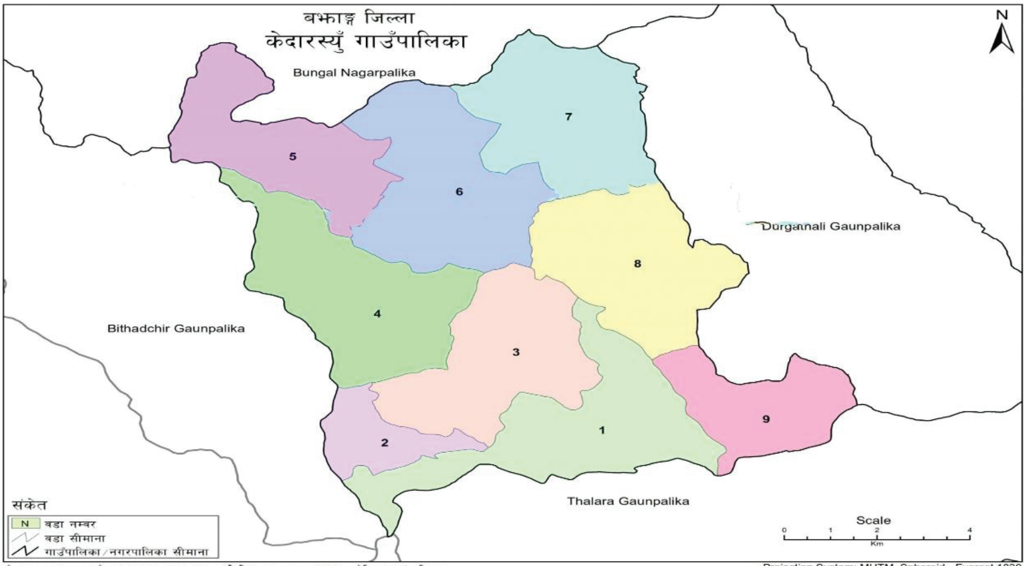

स्रोत: स्थलरुप नक्सा (स्केल १:२५००० / १:५००००), नापी विभाग र जनगणना २०६८, केन्द्रिय तथ्यांक विभाग
तयार पार्ने: गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सीमाना निर्धारण आयोग

Projection System: MUTM, Spheroid - Everest 1830
LLRC, 2016

दस्तावेज : केदारस्यूँ गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८२

प्रकाशक समिती स्थानिय विपद् व्यवस्थापन :केदारस्यँ गाउँपालिका, देउरा बझाङ

प्रकाशन मिति २०८२ : असार

तयारी एवं सर्वाधिकार : प्रकाशकमा

सल्लाहकार : श्री गणेश बहादुर बोहरा, अध्यक्ष, केदारस्यूँ गाउँपालिका
श्री मनिषा धामी, उपाध्यक्ष, केदारस्यूँ गाउँपालिका
श्री केशब राज भट्ट, नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

संयोजक :धनराज जोशि (विपद् सम्पर्क व्यक्ति)

सदस्यः लेखराज रावल (सुचना प्रविधि अधिकृत)

सदस्यः खडक बि क - प्रतिबद्ध-३ परियोजना

सदस्यः सुशिला बिष्ट - प्रतिबद्ध-३ परियोजना

विषयसूची

परिच्छेद १

१. पृष्ठभूमि १

२. योजनाको उद्देश्य १

३. योजना तर्जुमा प्रक्रिया २

१.३.१ गाउँ विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक २

१.३.२ आधारभूत अध्ययन ३

१.३.३ विषयगतक्षेत्र सम्बन्धी अवधारण ३

१.३.४ विषयगतक्षेत्र उपसमितिको गठन ३

१.३.५ कार्यशाला गोष्ठी ४

१.३.६ योजनाको मस्यौदा तयारी ५

१.३.७ योजनामा प्रस्तावित क्रियाकलापको परिक्षण ५

१.३.८ पृष्ठपोषण सङ्कलन र अन्तिम मस्यौदा तयारी ५

परिच्छेद २

२.१ गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय ५

२.१.१ भौगोलिक अवस्था सीमा र क्षेत्रफल ५

२.२ गाउँपालिकामा विद्यमान प्रमुख प्रकोपको पहिचान तथा स्तरीकरण ९

२.२.१ प्रकोपको स्तरिकरण १०

२.२.२ गाउँपालिकामा विगतमा गएका विपद् (ऐतिहासिक समयरेखा विश्लेषण) १०

२.२.३ विपद्‌बाट भएको क्षतिको विवरण: १७

२.२.४ विपद्‌को आवृत्ति र गम्भिरता १८

२.३. सम्भाव्य प्रकोप तथा सम्भावित प्रभाव क्षेत्र १८

२.५ पूर्वसूचना प्रणालीको अवस्था २०

२.६ नीतिगत, कानूनी तथा संस्थागत व्यवस्था २२

२.७ विषयक्षेत्र तथा कार्य जिम्मेवारी २३

२.७.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र २३

२.७.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्र २३

२.७.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र २३

परिच्छेद ३

पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २५

३.२ सामान्य पूर्वतयारी योजना २५

३.१.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना २५

३.१.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना २७

३.१.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना २७

३.१.४ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना २८

३.१.५ आपत्कालीन आश्रय र गैर खाद्य सामग्री र शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना २९

३.१.६ आपत्कालीन शिक्षा र संरक्षण तथा सुरक्षा विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना ३०

३.२ मौसम पूर्वानूमानमा आधारित पुर्वतयारी तथा पूर्वकार्य योजना ३१

३.२.१ मनसुन परिदृष्यको सूचना ३२

३.२.२ मौसम विषेश बुलेटिन ३६

३.२.३ तिन दिने मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन ४०

३.३ आपत्कालीन प्रतिकार्य योजना ४५

३.३.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना ४५

३.३.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना ४६

३.३.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना ४७

३.३.४ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना ४८

३.३.५ आपत्कालीन आश्रय र गैर–खाद्य सामग्री र शिघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना ४९

३.३.६ आपत्कालीन शिक्षा र संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना ५०

परिच्छेद ४

४.१ स्रोत-साधनको वर्तमान अवस्थाका साथै थप स्रोत साधनको आवश्यकता र अनुमानित लागत विवरण ५२

४.२ विपद् प्रतिकार्यका लागि जनशक्तिको उपलब्धता ५५

४.३ बन्दोबस्ती सामग्रीको आंकलन ५६

४.३.१ गैर–खाद्य सामग्री भण्डारण स्थल ५६

४.३.२ मानवीय सहायता स्थल ५६

४.३.३ सुरक्षित आवास तथा खुला स्थल-: ५७

परिच्छेद ५
विविध

५.१ स्रोत साधनको व्यवस्थापन ५८

५.२ अन्य निकायसँगको समन्वय र सहकार्य ५९

५.३ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई ६०

५.३.१ लक्ष्य र सूचकहरू........ ६०

५.३.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन र योजनाको परिमार्जन........ ६१

५.४ क्षमता विकास रणनीति र योजना ६१

अनुसूची-१
प्राविधिक कार्यसमूहको प्रथम बैठकको कार्यसूची........ ६३
अनुसूची-२
स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिबाट प्राविधिक कार्यसमूहलाई प्रदान कार्यादेश........ ६४
अनुसूची-३
सरोकारवाला निकायको पहिचान तालिका ६५
विषयक्षेत्रको प्रथम बैठकको कार्यसूची........ ६६
अनुसूची-५
विषयक्षेत्र सदस्य संस्थाको कार्यशर्त (नमूना) ६७
अनुसूची-६
अगुवा सहयोगी संस्थाको कार्यशर्त ६८
अनुसूची-७
कार्यशाला गोष्ठीको कार्यसूची........ ६९
अनुसूची-८
स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा विद्यमान पदाधिकारीहरूको विवरण........ ७३
अनुसूची-९
विषयक्षेत्रका अगुवा संस्थाका पदाधिकारीहरूको विवरण........ ७४
अनुसूची-१० 54
विषयक्षेत्र अन्तर्गतका सरोकारवाला निकाय तथा संस्थाहरूको विवरण........ ७५
अनुसूची-११ 56
वडा विपद् व्यवस्थापन समिति तथा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति र कार्यदलहरूको विवरण ७७
अनुसूची-१२ 63
प्रतिकार्यको लागि उपलब्ध जनशक्ति तथा संस्थाहरूको विवरण........ ८४
अनुसूची-१३ 65
योजना अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई संश्लेषण प्रारुप........ ८६
अनुसूची-१४ .... ८८

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१. पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले विपद् व्यवस्थापन स्थानीय तहको एकल अधिकार सूचीको रुपमा सूचीकृत गरेको छ । संवैधानिक व्यवस्था कार्यान्यवयन गर्न सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहमा नीति, ऐन, नियम तथा निर्देशिकाहरु तर्जुमा भएका छन् । साथै विपद् व्यवस्थापनका लागि केन्द्र देखि समुदाय तहसम्म विभिन्न संस्थागत संरचना गठन गरी क्रियाशील रहेका छन् । स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति पनि यस्तै संरचना मध्येको एक हो । स्थानीय तहमा हुने विपद् व्यवस्थापनको सन्दर्भमा यस समितिको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको हुन्छ । स्थानीय तहमा गरिने विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी ढङ्गबाट सम्पन्न गर्न समितिले यस सम्बन्धी छुट्टै योजना तर्जुमा गर्नु पर्ने हुन्छ । विद्यमान कानूनी व्यवस्था अनुरुप समेत स्थानीय तहले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्न आवश्यक रहेको छ।

भौगोलिक स्वरूप, अवस्थिति, जलवायु तथा मानवीय क्रियाकलापका कारण विपद्को दृष्टिबाट केदारस्यूँ गाउँपालिका जोखिममा रहेको छ । सम्भावित भूकम्प, बाढी, पहिरो, आगलागी, हावाहुरी, असिना, चट्याङ्ग, खडेरी, महामारी, जङ्गली जनावर आतङ्क जस्ता प्रकोपका कारण गाउँपालिकामा प्रत्येक वर्ष ठूलो जनधनको क्षति हुने गरेको छ । वि. सं. २०७७ सालमा गएको मल्लेसी पहिरो र त्यस पछिका वर्षमा गएको बाढी र पहिरो कारण गाउँपालिकाको ठूलो स्रोत प्रभावित घरधुरीहरूलाई राहत व्यवस्थापनका, स्थानान्तरण र जीविकोपार्जन पुनःस्थापना गर्नमा लागेको छ । केदारस्यूँ गाउँपालिकाले बाढी र पहिरोको जोखिममा रहेका बस्तीको अध्ययन विश्लेषण गरी उच्च जोखिममा रहेका परिवारलाई सुरक्षित ठाउँमा सार्ने प्रयत्न गरिरहेको छ ।

यस गाउँपालिकाका समुदायमा विपद्बाट हुने जनधनको क्षति न्यूनीकरण गर्न विपद्को पूर्वतयारी गरी उपलब्ध मौसम पूर्वानुमानको आधारमा पूर्वकार्य गर्नुका साथै विपद्जन्य घटना भइहालेमा प्रभावकारी प्रतिकार्य गरी विपद्को प्रभाव कम गर्न स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा (२) को खण्ड (न) र नेपाल सरकारबाट जारी विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०७६ समेतको आधारमा केदारस्यूँ गाउँपालिकाको गाउँ विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्न बनेको ऐन, २०७५ को परिच्छेद २ को दफा ५ को खण्ड (ख) बमोजिम केदारस्यूँ गाउँपालिकाले विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरेको छ ।

२. योजनाको उद्देश्य

उद्देश्य

विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मुख्य उद्देश्य विपद् जोखिम व्यवस्थापन (विपद् पूर्व, विपद्को समय र विपद् पश्चात) का लागि सरोकारवाला निकायहरूको सक्रिय सहभागितामा आवश्यक गतिविधिहरू सञ्चालन गर्नु, सम्भावित जनधनको क्षति कम गर्दै विपद् उत्थानशील समुदाय निर्माण गर्नु हो । साथै प्रकोप पूर्वसूचना प्रणालीका साथै उपलब्ध मौसम पूर्वानुमान सुचनाको उपयोग गरी उपलब्ध अवसर समयमा उपयुक्त पूर्वतयारी र पूर्वकार्य गरी सम्भावित विपदबाट जनधनको रक्षा गर्नु र विपद् प्रभाव कम गर्नु हो ।

विशिष्ट उद्देश्य:

१. विपद् पूर्व तयारी र प्रतिकार्यका लागि विषयक्षेत्रका भूमिका तथा जिम्मेवारी निर्धारण गर्नु,
२. विपद् पूर्व तयारी र प्रतिकार्यका लागि मुख्य जिम्मेवार तथा सहयोगी सरोकारवाला निकाय बीचमा प्रभावकारी समन्वय, सहकार्य अभिबृद्धि गराउने र अद्यावधिक गर्नु,
३. विपद्को लेखाजोखा, जोखिम नक्साङ्कन, विगतमा घटेका विपद्का घटनाको तथ्याङ्क सङ्कलन र विश्लेषणका आधारमा योजना तर्जुमा गर्नु,

४. विपद् पूर्व तयारी र प्रतिकार्यका लागि सामान्य पूर्वतयारी, पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वकार्य तथा आपत्कालीन प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू तय गर्नु,

५. विपद् पूर्व तयारी र प्रतिकार्यका लागि हाल उपलब्ध स्रोत, साधन र जनशक्तिको लेखाजोखा एवम् सम्भावित विपद्को सामना गर्न सक्ने गरि आवश्यक क्षमताको आंकलन, प्रक्षेपण र प्रबन्ध गर्नु,

६. गाँउपालिकाको क्षेत्र भित्र बसोबास गर्ने जनसमुदाय विशेष गरी महिला, पुरुष, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, विपन्न र पछाडि परेका समूहको योजना निर्माण प्रकिया र कार्यान्वयनमा समान प्रतिनिधित्व र अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्नु ।

३. योजना तर्जुमा प्रक्रिया

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०७६ ले स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्व र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको क्षेत्रमा संलग्न निकाय तथा विषयक्षेत्रको सहभागितामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ। सोही व्यवस्था अनुसार केदारस्यूँ गाउँपालिकाले सहभागितामूलक प्रक्रिया अपनाई विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरेको छ। विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएको प्रक्रियागत ढाँचा देहाय बमोजिम रहेको छः

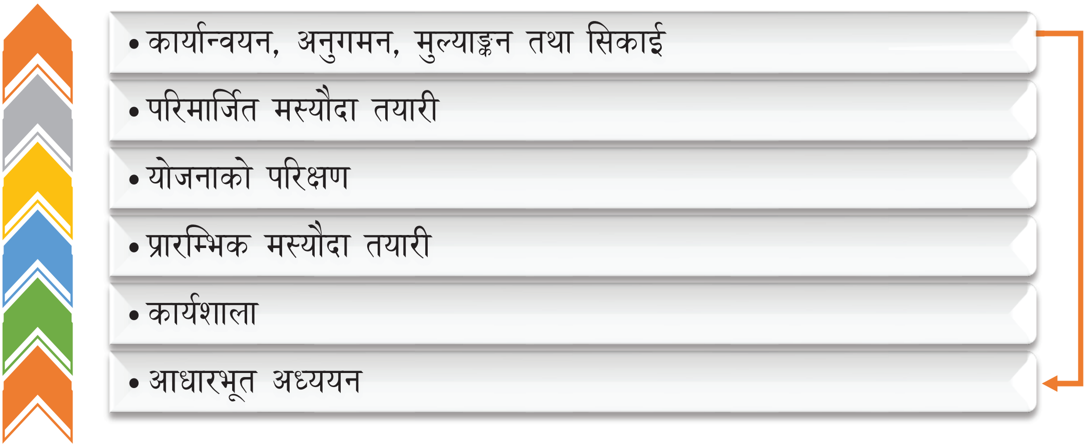

चित्र १ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाको अवधारणागत ढाँचा

स्रोत: विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०७६

माथि उल्लिखित योजना तर्जुमाका चरण सङ्क्षेपमा तल चर्चा गरिएको छः

१.३.१ गाउँ विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयारीका लागि सर्वप्रथम मिति २०८१/१०/१२ मा गाउँपालिकाको विपद् व्यवस्थापन समिति/कार्यपालिकाले तयारी बैठकको आयोजना गरेको थियो । बैठकले योजना तर्जुमा गर्न विषयक्षेत्र निर्धारण गर्नुका साथै विगतका विपद्का घटना सम्बन्धी तथ्याङ्क, प्रकोप नक्सा, सङ्कटासन्नता तथा जोखिम आंकलन, मौसम पूर्वानुमान एवम् पूर्वसूचना प्रणाली र विपद् सम्बन्धी विद्यमान सन्दर्भ सामग्रीको समीक्षा गर्न र योजना तर्जुमा प्रक्रियामा प्राविधिक सहयोग गर्नका लागि अनुभव प्राप्त विज्ञ समेत रहेको प्राविधिक कार्यसमूह (Technical Working Group) गठन गरेको थियो । प्राविधिक कार्यसमूहको बैठकको कार्यसूची <u>**अनुसूची-१**</u> मा संलग्न गरिएको छ । स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकले प्राविधिक कार्य समूहलाई काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी सहित <u>**अनुसूची-२**</u> बमोजिमको कार्यादेश प्रदान गरेको थियो । बैठकले स्थानीय तहमा कार्यरत सरोकारवाला र साझेदार

संस्थाको पहिचान तथा सूचीको प्रस्ताव तयार गमरी सूचीलाई पूर्णता प्रदान गर्ने विषयलाइ कार्यसमूहको जिम्मेवारीमा समावेश गर्ने निर्णय समेत गरेको थियो । यसरी पहिचान गरिएका सरोकारवाला निकायहरूको विवरण **अनुसूची-३** मा समावेश गरिएको छ।

१.३.२ आधारभूत अध्ययन

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिबाट स्थानीय विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी मौजुदा नीति, योजना, विपद्का घटना सम्बन्धी तथ्याङ्क र प्रकाशन, प्रकोप नक्सा लगायत अन्य सान्दर्भिक सामग्रीको पुनरावलोकन र समीक्षा गरी विपद् जोखिम सम्बन्धी आधारभूत अध्ययन (Baseline Study) र विश्लेषण गरिएको थियो। योजना तर्जुमाका क्रममा देहाय बमोजिमका तथ्याङ्क, दस्तावेज, प्रकाशन र अभिलेखको समेत अध्ययन तथा विश्लेषण गरिएको थियोः-

- नेपालको संविधान २०७२
- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहका नीति, ऐन, नियम तथा निर्देशिका,
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०७५ तथा प्रदेश र स्थानीय तहको रणनीतिक कार्ययोजना,
- विगत पाँच वर्षको दस्तावेज गरिएका र समूहगत छलफलको माध्यमबाट विगत तीस वर्ष वा सो भन्दा अगाडिका विपद्का घटना सम्बन्धी तथ्याङ्क र प्रकाशन, प्रकोप नक्सा, सङ्कटासन्नता तथा जोखिम आंकलन, मौसम पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना प्रणाली सम्बन्धी तथ्याङ्क, दस्तावेज, प्रकाशन र अभिलेख,
- बझांग जिल्लाको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८१
- स्थानीय तहको विपद्को इतिहास (भूकम्प, बाढी, पहिरो, आगलागी, हावाहुरी, चट्याङ्, खडेरी, महामारी, सडक दुर्घटना, जङ्गली जनावर आतङ्क आदि),
- विपद् व्यवस्थापनका क्षेत्रमा गरिएका विगतको अभ्यास, अनुभव तथा सिकाई,
- केदारस्यूँ गाँउपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण, ...
- जनसङ्ख्या विवरण, सडक सञ्जाल, नदी, बसोबास क्षेत्र तथा गाउँपालिकाको सीमाना देखिने नक्सा,
- केदारस्यूँ गाउँपालिकाको वार्षिक नीति, बजेट तथा कार्यक्रम २०८१/०८२
- प्रतिबद्ध लै.स.सा.स ढाँचा (GEDSI Framework) र लैङ्गिक विश्लेषण प्रतिवेदन
- प्रतिबद्ध परियोजना भौगर्भिक अध्ययन प्रतिवेदन
- विपद संवेदनशिल सामाजिक सुरक्षासँग सम्बन्धित प्रतिबेदन र तथ्यांकहरू

१.३.३ विषयगतक्षेत्र सम्बन्धी अवधारण

केदारस्यूँ गाँउपालिका मा सम्भावित विपद्को जोखिमलाई व्यवस्थापन गर्न गाउँ विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति गठन भएको छ । गाउँपालिका प्रमुखको अध्यक्षतामा गाउँपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ (अनुसूची....) । वडा अध्यक्षको अध्यक्षतामा वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति पनि गठन गरिएको छ। गाउँपालिकामा विपद् जोखिम व्यवस्थापनको लागि सरोकारवाला निकायको सहभागितालाई सुनिश्चित गर्न विषयगतक्षेत्र समितिको व्यवस्था गरिएको छ । ६ वटा विषयगत क्षेत्रको विस्तृत विवरण र कार्ययोजना **परिच्छेद ३** मा संलग्न छ ।

१.३.४ विषयगतक्षेत्र उपसमितिको गठन

विषयगत क्षेत्रको रुपमा योजनाको प्रस्ताव तयार गर्न ६ वटा विषयगत क्षेत्र गठन गरिएको थियो । विषयगत क्षेत्र समितिको बैठकको कार्यसूची **अनुसूची-४** मा प्रस्तुत गरिएको छ। विषयगत क्षेत्रका सदस्य संस्था (Cluster Member) र ती निकायको कार्यशर्त **अनुसूची-५** मा समावेश गरिएको छ।

१.३.५ कार्यशाला गोष्ठी

विषयगत क्षेत्रको प्राप्त योजनाको प्रस्ताव उपर छलफल गर्न स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्वमा कार्यशाला गोष्ठी आयोजना गरिएको थियो । कार्यशालामा विषयगत क्षेत्रबाट प्रस्तावित विवरण तथा योजना उपर छलफल गरी सुझाव सङ्कलन गरिएको थियो । कार्यशाला गोष्ठीको कार्यसूची **अनुसूची-७** मा संलग्न रहेको छ ।

मिति २०८१/१०/१२ र २०८१/१०/१३ गते सञ्चालित कार्यशाला गोष्ठीमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्य, विषयक्षेत्रका सदस्य सङ्घ/संस्था, निजी क्षेत्रका प्रतिनिधि, विज्ञ, सङ्कटासन्न समुदाय लगायतका सरोकारवालाको सहभागिता रहेको थियो । कार्यशालाको सञ्चालन तथा सहजीकरण विज्ञ कार्यसमूहले गरेको थियो । योजना तर्जुमा प्रक्रियामा मानवीय सहायतामा संलग्न सरकारी निकाय तथा राष्ट्रिय एवम् अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था संलग्न थिए ।

१.३.६ योजनाको मस्यौदा तयारी

उपलब्ध नीति, कानून तथा दस्तावेजको अध्ययन तथा विश्लेषण, विषयगत क्षेत्रको छलफल र अन्य स्रोतबाट सङ्कलन गरिएका सूचना र कार्यशाला गोष्ठीबाट प्राप्त निष्कर्ष र सुझाव समावेश गरी गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रस्तुत मस्यौदा तयार गरिएको छ ।

१.३.७ योजनामा प्रस्तावित क्रियाकलापको परिक्षण

विपत पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदामा प्रस्ताव गरिएका मुख्य क्रियाकलाप उपयुक्त भए नभएको तथा प्रस्तावित क्रियाकलाप गर्ने क्षमता गाउँपालिकाका तहमा उपलब्ध भए नभएको सुनिश्चित गर्न सरोकारवालाको सहभागितामा कृत्रिम घटना अभ्यास मार्फत परीक्षण गरिनेछ । यस्तो परीक्षणबाट प्राप्त भएका सुझाव एवं सिकाइलाई यो योजना समीक्षा गर्ने चरणमा संलग्न गरिनेछ ।

१.३.८ पृष्ठपोषण सङ्कलन र अन्तिम मस्यौदा तयारी

कार्यशालाबाट प्राप्त राय एवं सुझाव सहित तयार भएको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदामा सरोकारवाला निकाय, सङ्घ संस्था र विज्ञहरूको सुझाव लिईएको थियो । यसरी प्राप्त भएका सुझावलाई स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले पुनरावलोकन गरी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई अन्तिम रुप दिईएको छ।

परिच्छेद २

विपद् जोखिम र व्यवस्थापनको अवस्था

यस परिच्छेदलाई दुई खण्डमा विभाजन गरिएको छ। खण्ड क मा यस गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय उल्लेख गरिएको छ र खण्ड ख मा विपद् जोखिम र व्यवस्थापनको अवस्था विश्लेषण गरिएको छ।

खण्ड क

२.१ गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय

केदारस्यूँ गाउँपालिका सुदूरपश्चिम प्रदेशको बझांग जिल्लाको पहाडी भेगको गाउँपालिका मध्येको एक गाउँपालिका हो। बझाङ जिल्लामा अवस्थित केदारस्यूँ गाउँपालिका ११३.९१ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रमा फैलिएको छ। जुन जिल्लाको कुल क्षेत्रफलको ३.३ प्रतिशत भूभाग हो। यस पालिकामा जम्मा नौ वटा वडाहरू रहेका छन् जसमा सबै भन्दा ठुलो वडा ६ र सानो २ रहेको छ| उच्च पहाडी जिल्लाको रूपमा रहेका बझाङ जिल्लाकै धरातलिय विशेषता झल्काउने यस गाउँपालिका साविकका रायल, बाँझ, भामचौर र भैरवनाथ ४ (चार) वटा गा.वि.स.मिलेर बनेको छ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका लागि केदारस्यूँ गाउँपालिकाको र समुदायको वर्तमान परिवेश बुझ्नका लागि विस्तृत परिवेश विश्लेषण आवश्यक छ। प्रतिबद्ध कार्यक्रम अन्तर्गत लक्षित समुदाय तथा समूह पहिचान गर्न यो महत्वपूर्ण चरण हो। पालिका तहमा पहिरो तथा अन्य विपद् जोखिममा रहेका समुदायहरूको विस्तृत ग्याप विश्लेषणले परियोजनाको लक्ष्य र उद्देश्य प्राप्तिमा सहयोग पुर्‍याउनेछ। यसले विपद् व्यवस्थापनका योजनाहरू तयार पार्न, कमजोर समुदायहरूलाई प्राथमिकतामा राख्न, र प्रभावकारी प्रतिकार्य रणनीतिहरू विकास गर्न मद्दत गर्नेछ।

२.१.१ भौगोलिक अवस्था सीमा र क्षेत्रफल

उक्त गाउँपालिका सुदूरपश्चिम प्रदेशको बझाङ जिल्लामा अवस्थित छ। यसको पूर्वमा दुर्गाथली गाउँपालिका, पश्चिममा बित्थडचिर गाउँपालिका, उत्तरमा बुङल गाउँपालिका, र दक्षिणमा थलारा गाउँपालिका पर्दछन्। कुल ११३.९१ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफल ओगटेको यस गाउँपालिकाको केन्द्र देउरा रहेको छ। प्रशासनिक रूपमा यस गाउँपालिकामा ९ वटा वडा रहेका छन्। साविकका रायल, बाँझ, भामचौर, र भैरवनाथ गाविसहरू गाभिएर यो गाउँपालिका बनेको हो।

भौगोलिक विवरण		**प्रसासनिक विवरण**	
पूर्व	दुर्गाथली गा.पा	प्रदेश	सुदूरपश्चिम
पश्चिम	बित्थडचिर गा.पा.	जिल्ला	बझाङ
उत्तर	बुङल गा.पा.	गाउँपालिका केन्द्र	देउरा
दक्षिण	थलारा गा.पा	वडाहरु	९
क्षेत्रफल	११३.९१ वर्ग कि.मी.	साविकका गाविसहरु	रायल, बाँझ, भामचौर र भैरवनाथ

२.१.२ गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या तथा सामाजिक संरचना सम्बन्धी विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को प्रारम्भिक नतिजा अनुसार केदारस्यूँ गाउँपालिकामा ४२९६ घर धुरीको बसोबास रहेको छ। ती घर धुरी अन्तर्गतको कूल जनसङ्ख्या २१,३१२ रहेको छ। केदारस्यूँ गाउँपालिकाको राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस गाउँपालिकामा ४२९६ घर धुरी र जनसङ्ख्या २१३१२ रहेको थियो। २०७८ को जनसङ्ख्या अघिल्लो जनगणना २०६८ को तुलनामा ५ ले र घरधुरी सङ्ख्या ७१० ले बढेको देखिन्छ। गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या सम्बन्धी संक्षिप्त विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका २ वडागत जनसंख्या, क्षेत्रफल र जनघनत्वको विवरण

वडा नं.	घरधुरी	महिला	पुरुष	जनसङ्ख्या	क्षेत्रफल	जनघनत्व (प्रति वर्ग कि मि)
१	६८१	१५९८	१४३०	३०२८	१५.४०	१३.६%
२	३०५	९३४	७०९	१६४३	४.४४	३.९%
३	२९१	९११	७५०	१६६१	१३.७४	१२.२%
४	५९१	१३६२	१२४२	२६०४	१५.७९	१४%
५	४२८	१२२८	१०५५	२२८३	११.९९	१०.६%
६	४८०	१४६०	१३१७	२७७७	१५.९६	१४.१ %
७	४०३	११७३	९८४	२१५७	१३.८४	१२.१%
८	५३२	१३५६	१२०७	२५६३	१४.८९	१३.२%
९	५८४	१४३४	११६२	२५९६	७.८३	६.९%
जम्मा	**४२९६**	**११४५६**	**९८५६**	**२१३१२**	**११३.९१**	

स्रोतराष्ट्रिय : जनगणना २०७८, तथ्याङ्क विभाग

यस गाउँपालिकामा विगत ५ वर्ष देखि सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाइरहेका नागरिकको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिकाः ३ सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्नेको बार्षिक विवरणः

सामाजिक सुरक्षाको प्रकार	२०७८ साल	२०७९ साल	२०८० साल
जेष्ठ नागरिक भत्ता	११४१	१३९६	१३२७
दलित जेष्ठ नागरिक	१६०	१३०	१३२
एकल महिला	२२०	१४५	११५
विधवा	३२५	३४५	३५५
पूर्ण अपाङ्गता भत्ता	४१	४५	४४
अति अशक्त भत्ता	९२	९०	८८
दलित बालबालिका	५२६	४२४	३१५
अन्य बालबालिका	२२२३	२०८०	१६४९
जम्मा	**४७२९**	**४६५५**	**४०२५**

स्रोतः केदारस्यूँ गाउँपालिकाको तथ्याङ्क, २०८०

२.१.३ गाउँपालिकाको अपाङ्गता भएका जनसङ्ख्या

केदारस्यूँ गाउँपालिकामा निम्न रूपमा अपाङ्गता भएका जनसङ्ख्या रहेको छ।

तालिकाः ४ अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू सम्बन्धी विवरण

अपाङ्गता प्रकार	कुल	पुरुष	महिला
शारीरिक अपाङ्गता	१८६	११४	७२
न्यून दृष्टियुक्त	३२	१७	२०
दृष्टिविहीन	२३	१४	९
बहिरोपन	३२	१८	१४
मनोसामाजिक अपाङ्गता	७	१	६
न्यून श्रवणशक्ति	१९	८	११
बहिरोपन एवं दृष्टिविहीन	८	३	५
मानसिक वा मनोसामाजिक	२५	१८	७
बौद्धिक अपाङ्गता	५	३	२
अनुवंशीय रक्तश्राव (हेमोफेलिया)	१	१	०
अटिजम्	२	०	२
बहुअपाङ्गता	३३	१८	१५
जम्मा	३७८	२१५	१६३

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८, तथ्याङ्क विभाग

२.१.४ गाउँपालिकामा रहेका प्रमुख नदी ताल तलैया

यस गाउँपालिकाका प्रमुख नदीनाला तथा खोलामा सेती नदि , कलंगा नदि, सेडी खोला, आदि रहेका छन् । वडागत प्रमुख नदी तथा खोलानालाको विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिकाः ५ वडागत प्रमुख खोलानाला र नदीको विवरण

वडा नं.	प्रमुख खोला	प्रभाव पार्ने समुदाय तथा बस्तीहरू
१	सेती	देउरा, पथुडा, झल्ला, पालिखेत, सिमरबगर, रायल, गर्जेपानी, चौडामबगर, बिलीबगर
	कालंगा	नयाँबगर, रुपालीबगर, देउरा
	नारुगाड	गत्थाबगर, चौडामबगर
	पल्ती छडा	रुला, पण्डा, चौडाला, पलिखेत
२	कालंगा	बजुवा बगर
	चौमाल खोला	कोटीगाउँ, बजुवा बगर
	दुब्का खोला	जुव
	कोलापानि खोला	चौडाम

	बानको खोला	कोटीगाउँ
३	नारुगैडा खोला	झादिखेत, हसडा, गेडीगाउँ, कपडी
	गेडता	दरखेत, सिराडी, निलरा
	धनेगडा खोला	तल्बडा, कठिखेत,
४	कलंगा	सैन्शु, जडीबगर, खेतकुवा, बगरमाडौ, बाघथला
	कोरेली खोला	कोरेली गाउँ, लामबगर, जुड़ेढुंगा
	बैलेगाड खोला	बखेत, ढाडीवगर
	जईतेपानि खोला	तलखेत, मलाड, मुल्या, धुराली
	गगन खोला	बाघथला, मुश्या, बागलागाउँ
५	धनगढ	गुरेन, बगडी
	सेडीखोला	जाडेपातला, सेडीखोला
	बैगड खोला	बैगाड, चौडल्ली
	कोईराली खोला	चौडल्ली, बाग
	वसुल्ले गाड	बिरलसेन
	कलंगा	पाउटा, बागडी
६	बिनाडी गाड	रोतागाडा, बिनडा, त्यादीगाउँ
	छाटटे खोला	थापागाउँ, भाटशेन, गजेरि, रोतागडा, सिन्ग्राली
७	जसुडा खोला	कोटेली, दुम्ला, कन्फडा, जसुडा, दुब्के, पिपिरबटा
	सुगारे खोला	सुन्गारे, खड्का, डोमल, परिबगर, मल्ल परिबगर
८	नौभेरी खोला	सुकानाउला, मल्लोवन, भण्डार, आथला
	सुंगर गाड	खेति, गण्डकी, तलिखेत, छौउछपटा, बगर,
	गण्डकी गाड	सिराडी, घडायन, मल्लेसी, दुब्रल्ला, तलिखेत, भण्डार, आथल्ला
	खएतल	तोडका, संकटे, दस्बेल्का, आथुराला, भण्डार
९	सेती	झोता, सुडिखोला, पौडी बगर
	जुइलि गाड	पौडीबगर, खातीबिनाडा, ज्याडा
	बेन्नाडी खोला	घौरड, सुनिखोला

२.१.५ भौतिक पूर्वाधार र सेवा

विद्यालय:- यस गाउँपालिकामा सामुदायिक तथा संस्थागत गरी जम्मा ६० वटा विद्यालय रहेका छन् । आपत्कालीन अवस्थामा जस्तै: बाढीपहिरो आउँदा गाउँ, टोलका परिवारले आश्रय लिन सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयका कक्षाकोठा र परिसर प्रयोग गर्नुपर्ने वाध्यता रहेको छ । कतिपय विद्यालयमा वा विद्यालय जाने सडकमा पहिरो वा ढुङ्गा लडेर आउन सक्ने जोखिम छ ।

वडा नं	१	२	३	४	५	६	७	८	९
सामुदायिक	७	५	५	५	७	८	४	८	५
संस्थागत	१	-	-	२	१	-	१	-	१
जम्मा	८	५	५	७	८	८	५	८	६

स्वास्थ्य सेवा:- यस गाउँपालिकामा दश स्वास्थ्य इकाइ रहेका छन् ।

वडा नं	१	२	३	४	५	६	७	८	९	जम्मा
आयुर्वेदिक औशाधालय	१	-	-	-	-	-	-	-	-	१
प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	१	-	-	-	-	-	-	-	-	
स्वास्थ्य चौकी	-	-	-	१	-	-	१	-	१	३
आधारभूत र सामुदायिकस्वास्थ्य चौकी	-	१	१	-	१	१	-	१	-	५
प्रसूति केन्द्र	-	-	-	-	१	-	-	-	-	१
स्वास्थ्यकर्मी	९	३	३	५	३	३	५	३	६	४०
आर. आर. टी.	१	१	१	१	१	१	१	१	१	९
स्वयमसेविका	३	३	३	४	५	४	५	४	६	३६
सूचार सेवा र पूर्वसूचना	१	-	-	-	-	-	-	-	-	१

सञ्चार सेवा र पूर्वसूचना:- यस गाउँपालिकामा मोवाइल टेलिफोन (NTC/Ncell), एफ एम रेडियो, टेलिभिजन, सामाजिक सञ्जाल, माइक, साइरन लगायतका स्थानीय उपकरणहरू मार्फत सूचना आदानप्रदान गर्न सकिन्छ। यद्यपि केही स्थानहरूमा मोबाइल सञ्जालको पहुँच कमजोर भएको कारण सूचना आदानप्रदानमा समस्या देखिएको छ। सुरक्षा निकायसँग वाकीटकी सेट समेत उपलब्ध रहेका छन्, जसको प्रयोग आपत्कालीन अवस्थाहरूमा सूचना सम्प्रेषणका लागि गरिन्छ।

उद्धार सामग्री, प्रविधि, औजार:- गाउँपालिकामा सँग न्यूनतम उद्धार सामग्री जस्तै: लाईफ ज्याकेट, सुरक्षा हेल्मेट, स्ट्रेचर, माईक, आगो निभाउने यन्त्र, आपत्कालीन बत्ती आदि छन् । हाल गाउँपालिकामा मौज्दात रहेको सामग्री विवरण **परिच्छेद ४** मा समेटिएको छ ।

नजिकको बजार, पसलको विवरण:- गाउँपालिकाको मुख्य बजार झोता, देउरा र बाघथला हो । साथै गाउँगाउँमा पनि दैनिक उपभोगका सामान पाइने बजार, पसल छन् । मुख्य किनमेलको लागि भने बघथला बजार नै मुख्य गन्तव्य हो । गाउँका पसलमा बजारबाट झोता, देउरा र बाघथला सामग्री लगिन्छ । समुदायलाई कतिपय सुविधा गाउँमा उपलब्ध भए तापनि धैरै समुदायका लागि उपचार, शिक्षा तथा अन्य कामको लागि जिल्ला, जिल्ला बाहिर र विदेश पुग्नुपर्ने हुन्छ । गम्भीर खालको बिरामी वा घाइतेको उपचार, उच्च शिक्षा, रोजगारी तथा अन्य सुविधाका लागि जिल्ला बाहिर र भारत जाने गरिन्छ ।

२.१.६ वडा र सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति सम्बन्धी विवरण

सबै वडामा विपद् व्यवस्थापनमा कार्य गर्ने जिम्मेवारी सहित वडा विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ । यस गाउँपालिकामा बाढी तथा पहिरोको जोखिमयुक्त स्थानलाई समेटेर ३ वटा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति पनि गठन गरिएका छन् । वडा विपद् व्यवस्थापन समिति तथा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिको विवरण अनुसुची ६ मा उल्लेख गरिएको छ ।

२.२ गाउँपालिकामा विद्यमान प्रमुख प्रकोपको पहिचान तथा स्तरीकरण

केदारस्यूँ गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्दा वडा/समुदायमा भएका विद्यमान प्रकोपको पहिचान हुन आवश्यक हुन्छ । वडा स्तरमा सहभागीतात्मक संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा गर्ने क्रममा विपद् प्रभावित समुदायका ज्येष्ठ

नागरिक, महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, गर्भवती, सुत्केरी, यौनिक तथा विविध लैङ्गिक व्यक्ति, वुद्धिजिवी, समाजसेवी एवं वडा समिति सदस्य आदिको प्रत्यक्ष सहभागितालाई सुनिश्चित गरीएको थियो । सो क्रममा सामूहिक छलफल, व्यक्तिगत तथा सामूहिक अनुभव र ऐतिहासिक अभिलेखको अध्ययन र विश्लेषण गरेर समुदायमा विगत ३० वर्षदेखि हालसम्म विपद् निम्त्याउने प्रकोपको पहिचान गरी विद्यमान प्रकोपको सुची तयार गरिएको छ । यस सुचीमा बाढी, पहिरो, भूकम्प, महामारी, हावाहुरी, जनावर आतङ्क, आगलागी, खडेरी, चट्याङ, सडक दुर्घटना आदि परेका छन् ।

तालिका:१० वडागत विद्यमान प्रमुख प्रकोपको पहिचान तथा स्तरीकरण

प्रकोप/वडा	१	२	३	४	५	६	७	८	९	जम्मा
भूकम्प										
बाढी	१	२	२	२	२	२	२	१	१	
पहिरो	२	१	१	१	१	१	३	२	२	
हावाहुरी	७	७	१०	१०	३	६	६	६	७	
चट्याङ्ग	-	११	६	-	७	७	४	७	१०	
आगलागी	३	८	३	८	६	-	-	५	५	
असिनापानी	-	६	४	-	-	५	१	१०	६	
वन्यजन्तु आतंक	४	५	५	३	३	४	९	४	४	
कृषि रोग	५	३	९	५	८	८	८	३	८	
पशु रोग	६	४	८	४	-	९	१०	८	९	
महामारी	८	१०	७	९	५	१०	११	९	११	
सडक दुर्घट्ना	११	-	-	७	-	-	-	-	-	-
खडेरी	९	९	११	-	१०	३	५	११	३	
हिमपात	-	-	-	-	-	-	७	-	-	-
विद्युत करेन्ट	१०	१२	-	-	-	-	-	-	-	-

स्रोतः वडास्तरीय समुह छलफलको निष्कर्स, २०८१

२.२.१ प्रकोपको स्तरिकरण

यस गाउँपालिकाका वडामा घटेका विपद्का घटनाको आधारमा सहभागितात्मक लेखाजोखा तथा छलफलको माध्यमबाट वडाका विभिन्न प्रकोपको स्तरीकरण गरिएको र वडागत प्रकोप स्तरीकरणबाट आएको सूचनालाई आधार मानि गाउँपालिकाको प्रकोप स्तर निम्नानुसार निर्धारण गरिएको छ ।

तालिका:११ गाउँपालिकाका विद्यमान प्रमुख प्रकोपको पहिचान तथा स्तरीकरण

मुख्य प्रकोप	भूकम्प	पहिरो	बाढी	वन्यजन्तु आतंक	हावाहुरी	आगलागी	असिना पानी	महामारी	खडेरी	चट्याङ्ग	सडक दुर्घट्ना	विद्युत करेन्ट
प्राप्ताङ्क												
स्तर	प्रथम	प्रथम	दोस्रो	तेस्रो	चौँथो	पाचौँ	छैठौँ	सातौँ	आठौँ	नवौँ	दशौँ	एघारौँ

स्रोतः वडास्तरीय समुह छलफलको निष्कर्स, २०८१

२.२.२ गाउँपालिकामा विगतमा गएका विपद् (ऐतिहासिक समयरेखा विश्लेषण)

यस गाउँपालिकामा विगतका विभिन्न समयमा घटेका प्राकृतिक, गैह्रप्राकृतिक, जलवायु जन्य विपद्का घटनाको ऐतिहासिक समयरेखा, सो को प्रभाव र प्रभावित क्षेत्र निम्नानुसार छः

तालिका:१२ विपद्को ऐतिहासिक क्षति विवरण

विपद्	घटनाको वर्ष	वडा/ स्थान	विषयक्षेत्रमा परेको प्रभाव	प्रभावित स्थानक्षेत्र/	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रमुख प्रयासहरु
वडा १					
पहिरो	२०४३	१	• ६ को मुर्त्यु • ५ पशुचौपाया बगाएको • ३ मीनेट जति सेतिनदि थुनिएको • वाटो आबोरध भएको १ महिना जति • ५ पसलहरु विस्थापीत • २० रोपनी खेतियोग्य जमीन पुरीयको	भाउडार/ पैरटा	
	२०७८	१	२ घर जोखिम	कनाडा	
बाढी	२०६६	१	१५ घर बगाएको ३ घरधुरी उचाजोखिम ५ पशुचौपाया मुर्त्यु	बिलि चिनापानि	
	२०७८	१	२० घर बिस्थापित गर्जेपानी विद्यालय भवन बगाएको ३ रोपनी खेतीयोग्य जमिन नस्ट- पलिखेत-झल्ला २ झलुंगे पुल बगाएको- सीमार, देउरा ३ घर क्षति- दुदिल , कनडा जय पृथ्वी राजमार्ग अबोरध (३ महिना -नारुगाड) बिधुत र संचार अबोरद खानिपानी अबोरध – देउरा र डुडिल	सीमार	करिब ५०-६० त्रिपाल र डोरीको भण्डार, राहत वितरण
	२०७९	१	४ घर बिस्थापित करिब २०-२५ रोपनी खेतीयोग्य जमिन बगाएको	पथुडा	नदी किनारमा RCG वालको निर्माण कार्य गरिएको छ
	२०७४	१	नारिंगे खोलाले ५ घर सहित १ पसल बगाएको	नारुगाड	
भूकम्प	२०८०		भवानी मा.बि, गर्जेपानी मा.बि, बेताल मा.बि भवन क्षति २८० घर आंशिक क्षति १२ घर पूर्ण क्षति		
आगलागी	२०८०	१	४ पशुचौपायाको मुर्त्यु	डुडिल	
	२०८१	१	२ पसल नस्ट	नरुगौणा, बिलिबगर	
	२०७०	१	२ घर नस्ट	कनाडा	
	२०६६	१	३ घर नस्ट	कनाडा	
हावाहुरी	२०७९	१	१ घर पूर्ण क्षति	कनाडा	
	२०७४	१	१ विद्यालय भवन क्षति (भवानी मा.बि)	डुडिल	

विपद्	घटनाको वर्ष	वडा/ स्थान	विषयक्षेत्रमा परेको प्रभाव	प्रभावित स्थानक्षेत्र/	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रमुख प्रयासहरु
	२०६८	१	बेताल मा.बि भवन ३ कोठा क्षति, भवानी मा.बि २ कोठा भवन क्षति	डुडिल/ चौडाम	
जंगली जनावर आतंक		१	खेतीबाली नस्ट	वडाभरि	
कृषि बाली रोग		१	बाली नाली नस्ट, उत्पादन मा कमि	वडाभरि	
वडा २					
भूकम्प	२०८०/६	२	४ घर पूर्ण क्षति ४०० जति घरहरु, २ बिधालय भवन आंशिक क्षति	जुव/ चिरगाउँ	
बाढी	२०७३/२	२	१ को मुर्त्यु ४ घर आंशिक क्षति,४ बाख्रा, २ गाई, १० कुखुरा बगाएको	जुव	
	२०६८	२	४ रोपनी खेतीयोग्य जमिन क्षति	जुव/ बजुवा	
	२०७८/६	२	सिचाई नहर नस्ट, बालीनाली नस्ट	बजुवा	
पहिरो	२०७८	२	१ घर पूर्ण नस्ट बिद्यालयको खेल मैदान बगाएको, ५ रोपनी खेतीयोग्य जमिन बगाएको, १ महिना समान सडक आबोरोध खानेपानी मुहान भत्केको	मारगाउँ/ जुव/ रातामाटी	
	२०५० बाट निरन्तर	२	३५ परिवार बिस्थापित १०० रोपनी खेतीयोग्य जमिन नस्ट १ बालकको मुर्त्यु खानेपानी, सिचाई र वन जंगलमा क्षति	मैतौली	
आगलागी	२०५०	२	गोगन पानि सामुदायिक वनमा क्षति	गोगन पानि सामुदायिक वन	
हावाहुरी	२०७८	२	घर, मष्टा प्रा.बि विद्यालयको छाना उडाउने राईस मिल उडाएको	जुव	
पशु रोग	२०७९	२	लम्पिस्किन बाट करिब २०० गाईबस्तु को मुर्त्यु	वडाभरि	
वडा ३					
बाढी	२०७९	३	६ रोपनी खितियोग्य जमिन नस्ट ३ दिन जति सडक अबोरोध	नारुगौडा गुरेढुंगा	
पहिरो	२०६७	३	१५ रोपनी जमिन बगायको ३ वटा गोरु गोठ भत्कीयका २ वटा सिचाहीई कुला भत्कीयका	हसडा	

विपद्	घटनाको वर्ष	वडा/ स्थान	विषयक्षेत्रमा परेको प्रभाव	प्रभावित स्थानक्षेत्र/	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रमुख प्रयासहरु
			३ वटा खानेपानी मुहान लाईन भत्कीयका		
	२०७९/८०	३	५ वा कुला भत्कीएको। र सिथाई अवरुद ३ वोटा खानेपानी भत्कीएको ६ रोपनी खेतियोग्य जमीन वगाएको	हसडा	
	२०८०	३	करिब ५०-६० रोपनी खेति योग्य जमिन क्षति ४ घर पूर्ण क्षति २५ घर सामान्य क्षति	भादिकोट	४ घर परिवार लै पहिलो र दोश्रो किस्ता गरे २५-२५ हजार दीएको
चट्याङ	२०६५	३	३ बाख्राको मुर्त्यु	हस्साडा	
	२०७०	३	२ भैसीको मुर्त्यु	हस्साडा	
	२०७२	३	३ गोरु, २ भैसी मुर्त्यु	हस्साडा	
अशिना पानि	२०७५	३	गहुखेती, फलफुल नस्ट	मैतोली/ डाफ्रु/ हस्साडा	
	२०७९	३	धन बाली नस्ट	मैतोली/ डाफ्रु/ हस्साडा	
	२०८१	३	भटमास, कोदो नस्ट	मैतोली/ डाफ्रु/ हस्साडा	
आगलागी	२०८१	३	३ गोठ नस्ट	हस्साडा	
	२०७०	३	२ गोठ नस्ट	हस्साडा	
पशु रोग	२०८०	३	लम्पीस्किन बाट ३०० जति पशुको मुर्त्यु	वडा भरि	
वडा ४					
बाढी	२०७९	४	खतियोग्य जमीन वगायको १० रोपनी कोलङ्गा पुल वगाएको१ वटा, पशुचौपाय ३ बाख्रा गाई बाच्छा ५ओटा १ घर विस्तापीत ७ पसल पुरेर नास्ट ८ रोपनी खेतीयोग्य जमिन नस्ट, ४ नहर , १ पानीघट्ट मा पूर्ण क्षति	बाघथला	
	२०८०	४	२० रोपनी खेतियोग्य जमिन क्षति ८/१० घर क्षति, सिचाई कुलो क्षति	पाउटा, बाघथला	
सेती पहिरो	२०८०/८१	४	१ गाडी लागेको तर मानबिय क्षति नभएको . सडक आबोरोध, १ समान टरक बगाएको, ५ बाख्रा,१ गाई लागेको, २० रोपनी खातियोग्य जमिन नस्ट ५ गोठ नस्ट १०-१२ घर मध्यम क्षति	बखेत/ बाघथला	
	२०७८	४	१ घर पूर्ण क्षति	बाघथला	
भूकम्प	२०८०	४	३२० घर आंशिक क्षति, ६ विद्यालय भवन, कृषि भवन आंशिक क्षति	वडा भरि	

विपद्	घटनाको वर्ष	वडा/ स्थान	विषयक्षेत्रमा परेको प्रभाव	प्रभावित स्थानक्षेत्र/	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रमुख प्रयासहरु
आगलागी	२०८०	४	भू-गाउँ पिपलधर सामुदायिक बन, भुमिदेउली , भुमि राज, भवानी , नवादेउ सा. वनमा क्षति	भू-गाउँ पिपलधर सामुदायिक बन, भुमिदेउली , भुमि राज, भवानी , नवादेउ सा. वन	
	२०८१	४	१ घाइते	अख्तबगर	
सडक दुर्घटना	२०७९	४	३ जना मुर्त्यु	बाघथला	
भिर बाट लड्ने	२०८०/८१	४	४ जना मुर्त्यु ६ जना आपंगा	परिवन, नौला गडा	
पशु रोग (लुम्पीस्किन)		४	२००० जनावर मुर्त्यु	वडा भर	
वडा ५					
बाढी	२०७९/३/२	५	४० रोपनी खेतीयोग्य जमिन पूर्ण क्षति १ पुल बगाएको वडा कार्यालय आउने बाटो आबोरोध पाउटा देखी चौडेल्ली बिद्यालय जाने बाटो आबोरोध	धनगढ खोला	
	२०८०	५	खोला किनारमा रहेको करिब १५० रोपनी जग्गा बगाएको सडक अवरोध, सिचाई कुलो भत्केको, बाटाहरु अवरोध, धनगढ खोला पुल बगाएको	बगडीखोला	
भारि वर्षा	२०८१/४/	५	२ घर पूर्ण क्षति	गुरेना, बगडी	
पहिरो	२०७९/३/२	५	खानेपानी मुहान थुनेको	बगडी	
	२०७७	५	खानेपानी मुहान थुनेको १ घर सामान्य क्षति	गुरेना	
	२०८१	५	१ को मुर्त्यु	सिलंगी	
भूकम्प	२०८०	५	३० घर, १ बिद्यालय भवन आंशिक क्षति	सैन्सु र वडाका विभिन्न स्थानमा	
आगलागी	२०८०/१२	५	सामुदायिक वन क्षति	गुरेना	
हावाहुरी	२०७५/७६	५	घरको र बिद्यालय को छाना उडाएको	वडाका विभिन्न स्थानमा	
चट्याङ	२०७८/०४	५	१० पशुचौपायाको मुर्त्यु १ जना घाइते	बाँझ	
महामारी		५	कोरोना बाट १ जना पुरुषको मुर्त्यु		
वडा ६					
पहिरो	२०७५-७६	६	सीङरालीदेखी भाडसेन वाटो अवरुद्ध ३५ रोपनी खेतियोग्य जमिन बगाएको विनाडा- भाड शेन बाटो आबोरोध भोलंङ्गेपुल बगाएको गाजरी भडशेन २ विध्यालय भवन भत्कायको वटा भुमिदेव प्रा०वि० र	भाटशेन, सीङराली, त्याडीगाउँ, रोतागडा, त्याडीगाउँ	

विपद्	घटनाको वर्ष	वडा/ स्थान	विषयक्षेत्रमा परेको प्रभाव	प्रभावित स्थानक्षेत्र/	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रमुख प्रयासहरु
			नवजोती ७ सिचाई कुलो, ७ खाने खानेपानि मुहान, ५ सामुदायिक वन , मलामी बाटो आबोरोध		
	२०७९	६	बिद्यालय भवन बगाएको – स्वरसती मा.वि	बिनाडा	
	२०८० /८१	६	सडक आबोरध, सिचाई कुलो, बाटो र २/३ घर क्षति खेति बारी नस्ट	रोतागडा	
बाढी	२०७९/८०	६	१०घर जोखिम ४० घर आंशिक क्षति २ झुलुंगे पुल, ३५ रोपनी खेतीयोग्य जमिन, १० वटा बाख्रा, १०सिचाई कुलो बगाएको	रोतागडा	
भूकम्प	२०८०	६	१३ घर पूर्ण क्षति १२० घर, ६ बिद्यालय, १ स्वस्थ भवन आंशिक क्षति	वडा भर	
चट्याङ	२०८०	६	२ घरमा क्षति, १ लघु-बिधुत आंशिक क्षति	थापागाउँ	
हावाहुरी	२०८०	६	१ खोप क्लिनिक, १ बिद्यालयको छाना उदाएको , ३० छाना को छाना उडाएको	वडा भर, भाडशेन	
पशु रोग	२०७९	६	लम्पिस्किन रोग ले ४०० जति पशुको मुर्त्यु	वडा भर	
वडा ७					
भूकम्प	२०८०	७	४ घर पूर्ण क्षति १३१ घर, ४ बिद्यालय भवन आंशिक क्षति १ महिला घाइते	वडा भरि	
बाढी	२०७४	७	१ को मुर्त्यु, २० रोपनी खेतीयोग्य जमिन नस्ट	काडाचौर	
	२०८०	७	२ वटा घर, ५ ओटा पानिघट्ट , ८ कुलहरू, ११ वटा खानेपानी मुहान बगाएको	मल्लो जसुडा	
पहिरो	२०८१	७	२ घर, ५ पनि घट्ट, ९ पानीको मुहान, २०० रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा पूर्ण क्षति	काडाचौर, जसुडा, छिप्यान	
चट्याङ			२ बाख्राको मुर्त्यु १ जना घईते		
हावाहुरी	२०८०	७	४ बिद्यालयको छाना, १० घरको छाना उडाएको १ को मुर्त्यु		
पशु रोग	२०७९		लम्पिस्किन रोग बाट करिब ७०० पशुचौपायाको मुर्त्यु	वडा भर	
आगलागी	२०७७	७	१ घर पूर्ण क्षति	बखेत	
वडा ८					
भूकम्प	२०८०	८	१४०० जति घर क्षति	वडा भर	

विपद्	घटनाको वर्ष	वडा/ स्थान	विषयक्षेत्रमा परेको प्रभाव	प्रभावित स्थानक्षेत्र/	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रमुख प्रयासहरु
			७ बिद्यालय भवन क्षति		
	२०८०	८	४८ घर पूर्ण क्षति अधिकांश घरहरु आंशिक क्षति सरकारी भवन, स्वस्थ, वडा चर्केको १ को मुर्त्यु	वडा भर	
भेल बाढी	२०७७/३/१९	८	२२ घर पूर्ण क्षति ७ जनाको मुर्त्यु बिधुत पवर हाउस बगाएको सडक, कुलो, खानिपानी आबोरोध ५०० जति पशुचौपायाको मुर्त्यु २५ रोपनी खितियोग्य जमिन नस्ट ४ काठेपुल , ४ कलभट, १३ पानिघट्ट बगाएको	गण्डकी, अथरल्ला, भडार, मल्लेसी	
आगलागी	२०८०/८१	८	३ सामुदायिक वन नस्ट		
हावाहुरी	२०७७	८	७५ वटा घरको छाना उदाएको	वडाभरि	
	२०८०	८	६ बिद्यालय भवनको छाना उदाएको	वडाभरि	
वडा ९					
भूकम्प	२०८०/६/११	९	२३ घर पूर्ण क्षति ४०० घर आंशिक क्षेति स्वस्थ चौकी, कोल्ड स्टोर, वडा कार्यालय, बिद्यालय, प्रहरी चौकीमा आंशिक क्षति	झोता, पौडी बजार	
बाढी	२०७७/२/२०	९	५ पनि घट्ट बगाएको, १ कुखुरा फर्म बगाएको, ३० कुखुरा बगाएको १५ वटा घर जोखीममा कटानगरेर १० वटा सिचाईकुला वगाएको १ वटा खानेपानी मुहान वगायको टंकी, पाईप जइलीगाड ढोडखेट देखी गण्डकी सड्क वगाएको खेतीयोग्य जमिन वगायको १५ रोपनी	जुइल गाड, आम्थाना, पौडी बजार, मोरा	
	२०७९/४	९	जयपृथ्वी राजमार्ग नदीको कटानको जोखिममा ४ रोपनी खेतीयोग्य जमिन कटान (निरन्तर)	पौडी बजार	
	२०८१/४	९	सिचाईकुलो पुर्ण क्षेती ४० रोपनी धानवाली नष्ट जमिन पुरीयको, १पानीघट्ट वगाएको १ घर पुरीएको २ घर जोखीम भयको (उच्च जोखीम) १ झुलुंगे पुल जोखीममा नदिको कटानले	जुइल गाड, आम्थाना, पौडी बजार	

विपद्	घटनाको वर्ष	वडा/ स्थान	विषयक्षेत्रमा परेको प्रभाव	प्रभावित स्थानक्षेत्र/	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रमुख प्रयासहरु
आगलागी	२०७९	९	१ घर नस्ट	शेखु	
	२०८१	९	वन नस्ट	धामीलेख	
खडेरी		९	बालीनाली मा क्षति	सकु, गल्लेख, थला	
चट्याङ	२०८०	९	२ गाई, ७ बाख्राको मुर्त्यु	गल्लेख	
पशु रोग (लुम्पिस्किन)	२०७९	९	१३७७ गाई बस्तुको मुर्त्यु	वडा भर	
अशिना पानि, हावाहुरी ,	हरेक वर्षा हुने	९	खेतीपाती नस्ट	वडा भर	

२.२.३ विपद्बाट भएको क्षतिको विवरण:

यस गाउँपालिकामा मा विगत तीस वर्षमा विभिन्न विपद्बाट भएको क्षतिको विवरण देहाय अनुसार रहेको छ:

तालिका:१३ विपद्बाट भएको मानवीय क्षतिको विवरण-

विपद्	घटनाको वर्ष (वि सं)	मानवीय क्षति						स्रोत
		वडा	मृत्यु पुरुष	मृत्यु महिला	कुल मृत्यु सङ्ख्या	बेपत्ता	प्रभावित परिवार	
भूकम्प	२०८०	८	१	-	१	-	१०५	
बाढी	२०७३	२	-	१	१	-		
	२०७४	७	-	१	१	-		
पहिरो	२०७७	८	३	४	७	-	२८	गा.पा
	२०५०बाट निरन्तर	२	१	-	१	-		
	२०८१	५	-	-	१	-		
सडक दुर्घट्ना	२०७७-८०	१-४	४	४	८	-	५	
विद्युत करेन्ट	२०७८/८०	१	१	१	२	-		

२.२.४ विपद्को आवृत्ति र गम्भिरता

यस गाउँपालिकामा विगत तीस वर्ष यताका विपद्हरुको आवृत्ति र गम्भिरताको संक्षिप्त विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ:

तालिका:१४ विपद्को आवृत्ति र गम्भिरता

क्र.सं.	विपद् विवरण	आवृत्ति (Frequency)	संकटासन्नता			कैफियत
			उच्च	मध्यम	न्यून	
१	भूकम्प	१०-२० वर्षाको अन्तरालमा	उच्च			
२	बाढी	हरेक बर्ष मनसुनमा	उच्च			
३	पहिरो	हरेक वर्ष	उच्च			
४	हावाहुरी	चैत्र- बैशाख (हरेक बर्ष)		मध्यम		
५	चट्याङ्ग	प्रत्येक वर्ष प्रि-मनसुन र मनसुनमा		मध्यम		
६	आगलागी	हरेक वर्ष चैत–वैशाखमा		मध्यम		
७	असिनापानी			मध्यम		
८	वन्यजन्तु आतंक	बारम्बार	उच्च			
९	महामारी	२-३ बर्षमा		मध्यम		
१०	सडक दुर्घट्ना	समय-समयमा		मध्यम		
११	खडेरी	२-३ बर्षमा १ पटक	उच्च			
१२	विद्युत करेन्ट	कहिले कही			न्यून	
१३	कृषि रोग	हरेक बर्ष		मध्यम		
१४	पशु रोग	३-५ बर्षमा १पटक	उच्च			
१५	हिमपात	५-१० बर्षमा १पटक			न्यून	

स्रोतः वडास्तरीय समुह छलफल

२.३. सम्भाव्य प्रकोप तथा सम्भावित प्रभाव क्षेत्र

विगतमा भएको विपद्को प्रकारलाई मध्यनजर गर्दा पहिरो, बाढी र भूकम्प जस्ता विपद्लाई उच्च जोखिममा र चट्याङ, हावाहुरी, आगलागीलाई मध्यम स्तरमा लिईएको छ र उक्त जोखिमको सम्भावित बस्तीहरुको संकटासन्नता स्तर निम्न अनुसार रहेको छ। प्रतिबद्ध परियोजना भौगर्भिक अध्ययन प्रतिवेदन तथा वडास्तरिय संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणलाई मध्यनजर गरेर निम्नअनुसार सम्भाव्य जोखिम र यसको सम्भावित प्रभाव क्षेत्र कायम गरिएको छ:

तालिका:१५ जोखिम सम्भावित बस्तीहरुको सङ्कटासन्नता स्तर

प्रकोपको प्रकार	वडा/टोल	जोखिममा रहेका बस्ती		
		उच्च	मध्यम	न्यून
बाढी	१	देउरा , पथुडा, बगर, गर्जेपानी, रायल, सिमर्बगर, पलिखेत, झल्ला	कनडा, चौडाला, सिम, चौडाम	
	२	छुग्याम, बजुवा, बगर	बखुरु	
	३	तल्बडा, झादिखेत, कुर्कुटा, थाडागाडा	गेडीगाउँ, हसडा	
	४	सैशु,बाघथला,साउबगर,कोडालबगर , खोलामोर, पुलबगर, जाऊबगर		
	५	बगडी, पाऊटा		
	६	रोतागडा	त्याडीगाउँ	
	७			
	८	गण्डकी, भण्डार, तलखेत, मल्लेसी	राजडा, धारी, मल्लोबन,कुलेवान, सिराडी	
	९	झोता, जेइल गाड, पौडी बजार, आमठान	धोडेखेत, पौडी बगा , सुडिखोला	
पहिरो	१	खिराडी, चिनापानी, पथुडा, बगल, दुर्गे	कलाधुन्गा,कफाडीगाउँ	
	२	तलिखेत	कफलापानी	
	३	गेडीगाउँ	तल्बडा, झाडीखेत	
	४	बखेत, सुडडा, सैन्शु		
	५	बगडी		
	६	रोतागडा, भाटशेन	बिनाडा, गाजरी	
	७	जसुडा	डुब्के	
	८	मल्लेसी, तलिखेत, सिलंगा	सुकानाउला	
	९	खातीबिनाडा	गल्लेख	
आगलागी	१	रुला, पदला, रायल, डुडिल नरुगौणा	बिलिबगर, कनडा	
	२	गोगन पानि सामुदायिक वन		
	३	टिकेडाडा- ककरहान्न		

	४	भुमिदेउली , भुमि राज, भवानी , नवादेउ सा. वन	भू-गाउँ पिपलधर सामुदायिक बन	
	५	गुरेना		
	६	कोटेलीपातल, चिउरीपातल र मरुमेली सामुदायिक वन	सुर्मा, सुल्जन सामुदायिक वन	
	७	बखेत		
	८	वाजपरेवा, काफलधार , रजमल्ला ,दुर्गल्ला सामुदायिक वन	रातेवन, मल्लावन सामुदायिक वन	
	९	धर्मलेख सामुदायिक वन		
बन्यजन्तु आतंक	१	झादिखेत, कपडी, तल्बडा, ककर्हन्ना,कपडी, लामखेत, गेडीगाउँ		
		सबै वडा मा बदर आतंक भएको		

२.५ पूर्वसूचना प्रणालीको अवस्था

गाउँपालिकामा आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र स्थापना गरी भारि वर्षा, हावाहुरी, चट्याङ जस्ता विषम मौसम र बाढी, पहिरो, डढेलो, आगलागी लगायतका प्रकोपको पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना र सञ्चालन गरिदैछ । जल तथा मौसम विज्ञान विभाग र जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रमा सम्पर्क गरी विषम मौसम तथा बाढी, पहिरो जस्तो विपद्को सूचना आदान प्रदान गर्ने तयारी गरिएको छ। प्रभावमा आधारित पूर्वानुमान र पूर्व सूचना प्रणालीको सहायतामा गाउँ, वडा तथा पहिरो जोखिममा रहेका समुदाय स्तरमा आवश्यक पूर्वतयारी एवं पूर्वकार्य गर्न कार्ययोजना तयार गरिएको छ ।

संस्थागत संरचना तथा समन्वय संयन्त्र:-

विपद् व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिकामा गाउँपालिका अध्यक्षको अध्यक्षतामा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ । साथै, वडा र समुदायमा विपद् विपद् व्यवस्थापन समिति र कार्यदलहरू गठन भई क्रियाशील रहेका छन् । गाउँपालिकामा विपद् जोखिमसम्बन्धी पूर्वसूचना साथै आपत्कालीन अवस्थामा सूचना सम्प्रेषण संयन्त्र तलको चित्र २ मा देखाए बमोजिम छ ।

मौसम पुर्वानुमान तथा पुर्व सूचना सञ्चार तथा सम्प्रेषण संयन्त्र
केदारस्युँ गाँउपालिका, देउरा बझांग, सुदुरपश्चिम प्रदेश

गृह मन्त्रालय
०१ ४२११२०८-
राष्टिय आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र
०१४२००१०५ ०१४२००२५८ /
टोल फ्री न ११४९ .
राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण
०१४२१११९४–
०१४२११११०७

जल तथा मौसम विज्ञान विभाग काठमाडौ (DHM)
वेवसाइट www.dhm.gov.np www.dhm.gov.np/mfd
बर्षा/बाढी तह जानकारी –टोल फ्रि नं ११५५ ०९१५५०६२

बागथला वर्षा मापन केन्द्र, केदारस्युँ
कमल सिंह मल्ल ९८६८७०६२७७
रायल वर्षा मापन केन्द्र,केदारस्युँ प्रकाश मल्ल
९८६५५७४४५६/९८४०८९९८४०

आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय
०९१-५२६६८८
प्रदेश स्तरीय आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र

जिल्ला आपत्कालिन कार्यसञ्चालन केन्द्र, बझांग
९८५८४८२०२६
जिल्ला प्रशासन कार्यालय बझांग

जिल्ला समन्वय समिती बझांग
०९२-४२११४४/९८४८६१०२५१
जिल्ला प्रहरि कार्यालय -०९२-४२१००५

स्थानीय अपतकालीन कार्य सञ्चालन क्रेन्द्र,देउरा बझाङ
९८५८४८५००३/९८६५७७०९७२
Facebook page: केदारस्युँ गाउँपालिका देउरा बझाङ

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा, बझांग
श्याम नेपाली –९८४८४३६४६५

रेडियो/एफ एम
केदार एफ एम –९८४४२१५५७०
जयपृथ्वी एफ एम – ९८५८४९०९४५
सैपाल एफ एम–९८४९१६४९९५

अस्थायी प्रहरी पोष्ट , बागथला

प्रहरी प्रहरि चैकि , रायल/देउरा

अस्थायी प्रहरी पोष्ट , झोता

केदारस्युँ गाँउपालिका, देउरा बझांग
अध्यक्ष—गणेश बेहरा –९८६५६२०२७०
उपाध्यक्ष – मनिषा धामि ९८ –६४३२८७२२
नि.प्र –अधिकृत .प्र.केशब राज भट्ट – ९८६५९१८१३३
विपद् सम्पर्क व्यक्ति –धनराज जोशि – ९८६५७७०९७२
वडा अध्यक्षहरू
वडा न –१.बिर बहादुर भण्डारि – ९८६५६१३५०६
वडा न –२.शेर बहादुर बिष्ट ९८ –६८४३९५२०
वडा न – ३.बिर बहादुर खाति९८ –६५६१३३४५
वडा न –४.कल्याण मल्ल ९८ –६५६०९७२७
वडा न –५ .मोहन ठगुन्ना ९८ –४५८९७२२
वडा न – ६.जय बहादुर धामि –९८६४६४८९१३

केदारस्युँ गाँउपालिका समुदा य स्तरिय विपद् व्यवस्थापन समिती सम्पर्क नम्वरहरु
१ .पथुडा सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं १
अध्यक्ष –लोकेश भण्डारि – ९८६८७८१७४०
सचिब– जित बहादुर भण्डारि – ९८६८५४७०८२
२काठखेत तलिवडा . सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं २ र ३
अध्यक्ष –मनि बिष्ट – ९८६६४२०४०४
सचिब– सुमन रावल – ९८६३८२८००३
३ रोतागडा .सामुदायीक विपद्

केदारस्युँ गाँउपालिका, विषयगत क्षेत्र सम्पर्क नम्वरहरु
१ .समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र
गा– अध्यक्ष .पा.९८६५६२०२७०
लेखराज रावल ९८५–८४८५००३
२ .खाद्य तथा कृषी क्षेत्र
उपेन्द्र मल्ल –९८५१२०६०५७
३ .स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र
अम्मर राज बिष्ट –९८६८५८५०३७
४ .खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवद्धन क्षेत्र
नरेश रानामगर– ९८६३१२५०९३
५ .आपत्कालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री र शीघ्र पुर्नलाभ क्षेत्र

चित्रः ख. गाउँपालिकामा विपद् पूर्वसूचना सञ्चार संयन्त्र

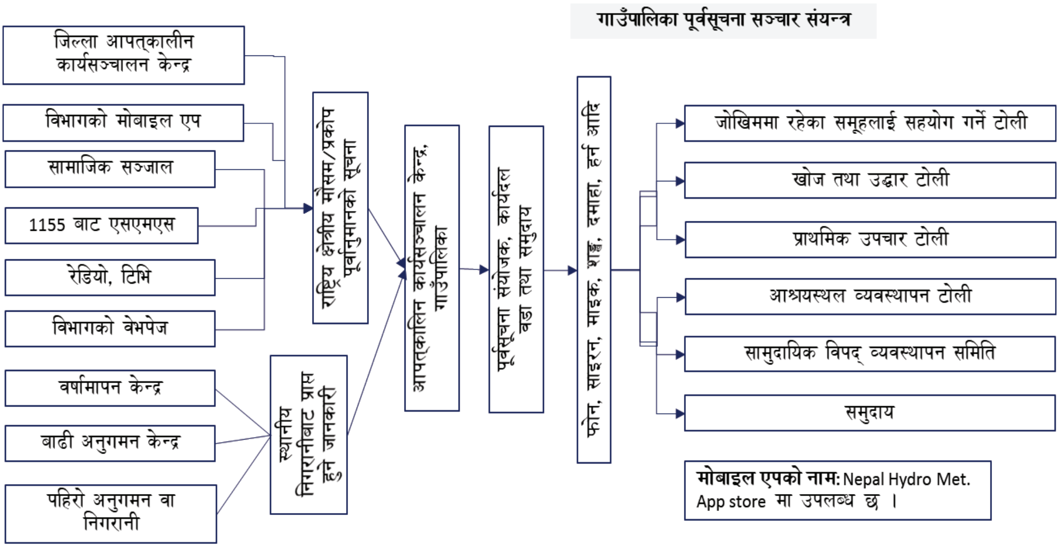

२.६ नीतिगत, कानूनी तथा संस्थागत व्यवस्था

गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्न बनेको ऐन, २०७५ तयार भएको छ। संघीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ तथा गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्न बनेको ऐन, २०७५ आधारमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ। समितिमा हाल रहेका पदाधिकारीहरूको विवरण अनुसूची-८ मा उल्लेख गरिएको छ। स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गत ६ वटा विषयगत क्षेत्र हेर्न व्यक्ति तथा सहयोगी संस्था तोकी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको योजना तर्जुमा र समन्वयको जिम्मेवारी प्रदान गरिएको छ। विषयगत क्षेत्रमा रहेका सहयोगी संस्था र तिनमा कार्यरत रहेका पदाधिकारीहरूको विवरण **अनुसूची-९** मा संलग्न गरिएको छ।

चित्रः ३ स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गत गठित ६ वटा विषयगत क्षेत्रहरू

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र
	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र
	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र
	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रक्षेत्र
	आपत्कालीन आश्रय तथा गैर-खाद्य सामग्री क्षेत्र +शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र
	संरक्षण तथा सूरक्षा क्षेत्र +आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्र

यस गाउँपालिकामा वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा/इकाई स्थापना गरिएको छ। ९वटा वडामा वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति रहेका छन्। यस गाउँपालिकामा विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरिएको छ। सो कोषमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा गाउँपालिकामा र अन्य श्रोतबाट गरी रकम रु. ८० लाख बिनियोजन गरिएको थियो। त्यसै गरी चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को लागि

गाउँपालिकाले रु. ६० लाख (बस्ती संरक्षण, पुनर्निमाण तथा पुनर्स्थापनाका लागी) बिनियोजन गरिएको छ। यस वाहेक गाउँपालिकामा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी केहि नीति, ऐन, नियम, मार्गदर्शन बनेका छन र केहि बन्ने क्रममा रहेका छन्।

२.७ विषयक्षेत्र तथा कार्य जिम्मेवारी

यस गाउँपालिकाले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनका लागि देहाय बमोजिमका ८ वटा विषयक्षेत्र निर्धारण गरी देहाय बमोजिमका कार्य जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ:

२.७.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र

यस विषयक्षेत्रले विपद्को समयमा सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूसँग समन्वय कायम गर्ने, विपद्को अवस्था आउनसक्ने पूर्वसूचना प्राप्त भएपछि स्थानीय सञ्चार माध्यमबाट सूचना सम्प्रेषण गर्ने, प्रकोपको कारण समस्यामा परिरहेका वा घाईतेलाई उद्धार गर्ने, हराएकाहरूको खोजी गर्ने, मानिसको मृत्यु भएमा सनाखत गरी शव व्यवस्थापन (वा हस्तान्तरण) को प्रवन्ध मिलाउने, पीडितहरूलाई राहत वितरण गर्ने जस्ता जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ।

२.७.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्र

यो विषयक्षेत्रले विपद्को अवस्थामा पीडितहरूलाई तत्काल खानेकुरा, विस्थापित भई शिविरमा बसेकालाई चामल, दाल, नुन, तेल आदि खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने, खानेकुरा पकाउनको लागि आवश्यक प्रवन्ध मिलाउने र कृषि क्षेत्रमा भएको क्षति विवरण तयार गर्ने जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ।

२.७.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र

यस विषयक्षेत्रले विपद्मा घाईते भएकाहरूको प्राथमिक उपचार गर्ने, महामारी हुनबाट बचाउने विधिहरू अवलम्वन गर्ने, शिविरमा उपचार गर्न नसकिने प्रकृतिका स्वास्थ्य समस्या भएका विरामी वा घाईतेलाई अस्पतालसम्म पुर्‍याई स्वास्थ्य उपचारको सुनिश्चितता गर्ने, महिला तथा बालबालिकामा पोषणको कमी भएमा त्यसबाट हुनसक्ने समस्याबारे पीडित र सरोकारवालालाई सचेत गर्ने जस्ता जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ। साथै यस विषयक्षेत्रले कोभिड-१९ लगायतका महामारीको संक्रमण, रोकथाम र व्यवस्थापनको कार्य समेत गर्नेछ। साथै यस विषयक्षेत्रले विपदमा परेका व्यक्तिलाई मनोसामाजिक तथा मानसिक स्वास्थ्य सम्वन्धि परामर्श समेत दिनेछ।

२.७.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र

यस विषयक्षेत्रले विपद्को अवस्थामा खानेपानी आपूर्ति गर्ने, विपद्का कारण ढलेका बोटबिरूवाहरू हटाउने, विपद्जन्य घटनाबाट सिर्जना भएका फोहोरहरू सरसफाई गर्ने, मरेका पशुपंक्षीहरूको व्यवस्थापन गर्ने, व्यक्तिगत सरसफाईको लागि स्वच्छता सम्बन्धी सरसामानहरू (जस्तैः हाईजिन किट, पियुष, क्लोरिन, डस्टविन, किशोरी किट, डिग्निटि किट, स्नान गृह, शौचालय सामग्री आदि) उपलब्ध गराउने जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ।

२.७.५ आपत्कालिन आश्रय तथा गैर-खाद्य सामग्री र शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र

यो विषयक्षेत्रले विपद्को कारण घरमा क्षति पुगी बस्न नसक्ने अवस्थामा रहेका पीडितहरूलाई आपत्कालीन आश्रय वा बासको लागि अस्थायी संरचना निर्माण गर्ने, पीडितहरूलाई त्रिपाल, भाँडाकुँडा, लत्ताकपडा जस्ता गैर–खाद्य सामग्री वितरण गर्ने जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ।

यस विषयक्षेत्रले विपद्को कारण अवरूद्ध हुन पुगेका अत्यावश्यक सेवाहरू (जस्तैः सडक, विद्युत, खानेपानी, टेलिफोन) तत्काल सुचारू गर्ने र त्यस्ता सेवा प्रदान गर्ने निकायका कार्यालयहरूमा क्षति पुगेमा वैकल्पिक व्यवस्था गर्ने, सामाजिक आर्थिक पूर्वाधार र अवस्थालाई चलायमान बनाई जनजीवनलाई सामान्य बनाउने जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ।

२.७.६ संरक्षण तथा सूरक्षा क्षेत्र र आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्र

यस विषयक्षेत्रले विपद्को समयमा महिला, गर्भवती महिला, सुत्केरी, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, शिशु, बालबालिका, बृद्धबृद्धाहरूलाई संरक्षण गर्ने, उनीहरूको आवश्यकता बमोजिमका सरसामानहरू जस्तैः सेनेटरी प्याड, खेलकुदका सामान आदि उपलब्ध गराउने, घरपरिवारका सदस्य गुमाएकाहरू तथा विपद्का कारण त्रसित व्यक्तिहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा दिने र हिंसामुक्त वातावरण सिर्जना गर्ने जस्ता जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ। राष्ट्रिय महिला आयोग, बाल कल्याण परिषद, नेपाल प्रहरी संग समन्वय गर्ने, आवश्यक सूचना आदानप्रदान गर्ने र सम्वन्धित विपद् सृजित हिंसा प्रभावितलाई सचेतिकरण गर्ने।

यस विषयक्षेत्रले विपद्को कारण विद्यालय तीन दिनभन्दा बढी बन्द भएमा विद्यार्थीहरूलाई अस्थायी सिकाई केन्द्रको व्यवस्था गरि सिकाई सहजिकरण गर्ने, प्रकोपले विद्यार्थीको पठनपाठनका शैक्षिक सामग्री हराए वा क्षति पुऱ्याएमा सोको व्यवस्था गर्ने र विद्यालयको शिक्षण सामग्रीहरू नष्ट भएमा पुनः व्यवस्था गर्ने जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ।

परिच्छेद ३
पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

३.२ सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद्को स्थितिमा प्रतिकार्य गतिविधिहरू समयमै कार्यान्वयन गर्न संस्थागत क्षमता लेखाजोखा गरी सोको तयारी आवधिक रुपमा अद्यावधिक गर्न जरुरी हुन्छ । सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरुमा विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नुपर्ने जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी र विपद् प्रतिकार्य गर्न संस्थागत तथा भौतिक संरचना, मेशिन र औजार, सीप विकास, जनचेतना, कृत्रिम घटना अभ्यास जस्ता क्रियाकलापहरु समावेश गरिएका छन् ।

गाउँपालिकामा बाढी पहिरोको विपद् न्यूनीकरण गर्न देहाय बमोजिम पूर्वतयारी योजना तर्जुमा गरिएको छ ।

(क) विभिन्न प्रकारको जनशक्ति: - वर्षाको पूर्वसूचना प्राप्त गर्ने र सम्प्रेषण गर्ने टोली, समुदायमा पहिरो, भल, ढुङ्गा खस्ने जोखिम निगरानी गर्ने टोली तयार गरी तालिम अभ्यास गरिएको छ ।

(ख) सामान्य खालको उद्धार र कुनै घाउचोट भएमा प्राथमिक उपचार गर्ने टोली (मापदण्ड अनुसार २३ जना) तयार गरी तालिम तथा प्राथमिक उपचार सामग्रीको व्यवस्था गरिएको छ । आपत्कालीन आश्रयमा गएकाहरूलाई आवश्यक सहयोग गर्न विषयक्षेत्र समितिले कार्यजिम्मेवारी बाँडफाँड गरेको छ ।

(ग) सुरक्षित स्थल र त्यहाँ जाने पहुँच मार्ग पहिचान गरिएको छ । त्यहाँ चाहिने आधारभुत सेवा खानेपानी, शौचालय, खाना पकाउने, सुत्ने आदिको व्यवस्था गर्नुपर्ने अवस्था छ ।

(घ) ६ वटा विषयगत क्षेत्र क्लष्टर गठन गरी परिचालन गरिएको छ ।

(ङ) गाउँपालिका आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र स्थापना गर्ने तयारि गरिएको छ ।

(च) पहिरोको जोखिममा रहेका समुदायमा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरी, क्षमता विकास र परिचालन गर्न शुरु गरिएको छ ।

सबै प्रकारका विपद् पूर्वतयारीका कार्यहरूलाई प्रभावकारी बनाउन विषयगत क्षेत्र अवधारण अनुरूप सामान्य पूर्व तयारीको कार्य योजना देहाय बमोजिम हुने गरी तर्जुमा गरिएको छ:

३.१.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नुपर्ने समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्ने।	प्रत्येक वर्ष असोज सम्म	गाउँपालिका	प्रत्येक आर्थिक वर्षमा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
२	विपद्को क्षति, नोक्सानी मूल्याङ्कनको लागि सर्वेक्षण टोली गठन र पुनर्गठन गर्ने र आवश्यकता बमोजिम सर्वेक्षणका लागि सहायक टोलीहरू गठन गर्ने र तालिम आयोजना गर्ने	प्रत्येक वर्ष मनसुन शुरु हुनु पूर्व वैशाख मसान्त सम्म	गाउँपालिका र हरेक वडामा	गाउँपालिकामा एक र हरेक वडामा एक एक वटा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति
३	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा, क्षति लेखाजोखा गर्न विस्तृत घरधुरी सर्वेक्षण फाराम तयार गर्ने	प्रत्येक वर्ष कार्तिक सम्म	गाउँपालिका	५०० प्रति	सामाजिक विकास शाखा
४	राहत वितरणका लागि सिफारिस फाराम लगायतका कागजात तयारी तथा अद्यावधिक गर्ने	प्रत्येक वर्ष मंसिर सम्म	गाउँपालिका	५०० प्रति	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा
५	प्रकोपको प्रकृति अनुसार खोज तथा उद्धारका लागि टोली गठन गर्ने	प्रत्येक वर्ष पौष सम्म	वडा तहमा	हरेक वडामा एक	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा,वडा

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
					कार्यालय, विषयक्षेत्र
६	खोज तथा उद्धारका लागि गठित टोलीको निमित्त तालिम आयोजना गर्ने र परिचालन हुने प्रक्रिया निर्धारण गर्ने	प्रत्येक वर्ष फागुन सम्म	वडा तहमा	हरेक वडामा एक	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, सूरक्षा निकाय, विषयक्षेत्र
७	खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू खरिद, भण्डारण, मर्मत र व्यवस्थापन गर्ने	निरन्तर	निरन्तर	हरेक वडामा कम्तिमा एक सेट	गाउँपालिका, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा
८	खोज तथा उद्धारका लागि प्रयोग गर्न सकिने सवारी साधनहरू र एम्बुलेन्सहरूको सूची र सम्पर्क व्यक्तिको विवरण तयार गर्ने	निरन्तर	गाउँपालिका	२ वटा एम्बुलेन्स (रायल स्वास्थ्य चौकि)	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, स्वास्थ शाखा
९	बाढी÷पहिरो, भूकम्पबाट बच्न र बचाउन सुरक्षित स्थानको पहिचान गरी अध्यावधिक सूची तयार गर्ने	निरन्तर	वडा अनुसार	आवश्यकता अनुसार हरेक वडामा	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा
१०	आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्ने स्थलहरूको सूची स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित गर्ने	तत्काल सुरु गरी निरन्तर	तोकिएको मापदण्ड अनुसार	प्रत्येक वडामा	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, वडा कार्यालय र गाउँ कार्यपालिका
११	आपत्कालीन अवस्थामा आश्रय स्थलका रुपमा प्रयोग गर्ने स्थानको लागि चाहिने भौतिक पूर्वाधार र सेवाहरू निर्माण, बिस्तार गर्ने	तत्काल सुरु गरी निरन्तर	तोकिएको मापदण्ड अनुसार	प्रत्येक वडामा	पूर्वाधार विकास शाखा, वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र
१२	प्रकोपबाट समुदायलाई बचाउन आपत्कालीन आश्रय भवनहरू पहिचान तथा निर्माण गर्ने	आवश्यक्ता अनुसार	हरेक वडामा जोखिममा रहेको समुदाय नजिक	९ वटा	पूर्वाधार विकास शाखा र सम्बन्धित वडा
१३	बाढी÷पहिरो, हिमपात, हावाहुरी, भूकम्प, चट्याङ, आगलागी आदि प्रकोपबाट समुदायमा पर्नसक्ने असर र सोबाट बच्ने उपायका बारेमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, सूचना दिनको लागि कम खर्चिलो, छिटो र प्रभावकारी उपायको लागि विद्यमान सामाजिक सुरक्षाको तथ्याङ्क र संयन्त्र प्रयोग गर्ने	निरन्तर	गाउँपालिकामा सञ्चालित एफ.एम, पत्रपत्रिका, एस एमएस, फोन, माईकिङ्, सामाजिक सञ्जाल आदि	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै कम्तिमा २ पटक	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, वडा कार्यालय
१४	खोज तथा उद्धारलाई प्रभावकारी बनाउन प्रकोपमा आधारित कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने÷गराउने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै (वैशाख मसान्त सम्म)	गाउँपालिका तथा वडामा	प्रमुख प्रकोपको लागि वर्षमा कम्तिमा एक एक पटक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
१५	सरोकारवाला निकायहरुको सम्पर्क सूचीतयार गर्ने। सम्पर्क सूची तयार गर्दा अति जोखिममा रहेका समूहहरु जस्तै अपाङ्गता भएका व्यक्ति, बालबालिका, जेष्ठ नागारिक, एकल महिला, बिधवा भएका घरलाइ संलग्न गर्ने सन्दर्भमा बिध्यमान सामाजिक सुरक्षा प्रणालीको तथ्याङ्कतथ्याङ्क प्रयोग गर्ने	प्रत्येक वर्ष कार्तिक सम्म	गाउँपालिका तथा वडामा	वर्षमा कम्तिमा एक एक पटक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र विपद् सम्पर्क व्यक्ति
१६	LEOC सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्ने	निरन्तर	गाउपालिका तथा वडामा	एक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र विपद् सम्पर्क व्यक्ति
१७	संघ, प्रदेश र जिल्ला सँग प्रतिवेदन / समन्वय गर्ने	निरन्तर	गाउँपालिका तथा वडामा	आवश्यकता अनुसार	गाउँपालिका, विषयक्षेत्र
१८	बाढी जोखिम सङ्केतको लागि साइरनको व्यवस्थापन गर्ने	निरन्तर	गाउँपालिका तथा वडामा	कम्तिमा एक वटा	गाउँपालिका, विषयक्षेत्र

३.१.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नुपर्ने खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ।

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	विपद्को अवस्थामा खाद्यान्न खरिद तथा आपूर्तिका लागि सम्भाव्य उद्योगहरू पहिचान गर्ने साथै सहयोग लिन सकिने कार्यालय, संस्थाहरूसँग समन्वय गर्ने। भण्डारण गर्ने सन्दर्भमा व्यक्तिको जोखिमता) बालबालिका, जेष्ठनागरिक, आदि लाइ फरक फरक प्रकारको खाध्य सामग्री उपयुक्त हुने हुँदा सो व्यक्तिहरुको तथ्याङ्कतथ्याङ्क सामाजिक सुरक्षा प्रणाली तथा पञ्चिकरण शाखा बाट लिने	निरन्तर	गाउँपालिका	आवश्यकता अनुसार वर्षको १ वा २ पटक	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र
२	विपद्बाट प्रभावित हुनसक्ने जनसङ्ख्याको आधारमा खाद्य सामग्री (चामल, दाल, तेल, नुन आदि) भण्डारण गर्ने र भण्डारण गरिएको खाद्य सामग्रीको गुणस्तर कायम गर्न अनुगमन गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	गाउँस्तर	वर्षको २ पटक	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र तथा जिन्सी शाखा
३	तयारी खानेकुराका लागि तत्काल खरिद गर्न सकिने गरी पसलहरू पहिचान गर्ने वा अनुवन्ध करार गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	गाउँस्तर	कम्तिमा २ वटा ठूला पसल वा उद्योग	कृषि शाखा, वडा कार्यालय
४	विपद्को समयमा खाद्य सामग्री वितरण गर्ने तौरतरिका÷प्रक्रिया बारे विषयक्षेत्रका सदस्यहरू बीच छलफल तथा कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	वडास्तर	मुख्य प्रकोपको सम्भावित समय भन्दा पहिले कम्तिमा १ पटक	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र
५	विपद् क्षेत्रमा खाद्य सामग्रीहरू पुर्याउनका निम्ति सुरक्षा निकाय ,यातायात व्यवसाय तथा उद्धार कर्मीहरू सँग समन्वय गरी कार्य सम्पन्न गर्ने	विपद् पश्चात	पालिका स्तर र विपद भएको स्थान	अवयस्कता अनुसार	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र

३.१.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नु पर्ने स्वास्थ्य तथा पोषण विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	विपद् पश्चात तत्काल देखा पर्ने स्वास्थ्य समस्या समाधानका लागि चाहिने औषधीहरू भण्डारण गर्ने। यसको लागि व्यक्तिको जोखिमता (बालबालिका, जेष्ठनागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति , आदिको बिशेष प्रकारको आवश्यकता हुने हुनाले तत् तत् प्रकारका व्यक्तिको विवरणको लागि सामाजिक सुरक्षा प्रणालीको तथ्याङ्कतथ्याङ्क प्रयोग गर्ने	हरेक महिना, औषधिको गुण अनुसार (म्याद समाप्ती अनुसार दुरुस्त राख्ने)	गाउँपालिका स्तर	३०० परिवारकोलागि	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
२	द्रुत प्रतिकार्य टोली (Rapid Response Team-RRT) गठन/पूनर्गठन गर्ने, क्षमता विकास र कार्यसूची तयार गर्ने	स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रोटोकल अनुसार	गाउँ रस्तर	वर्षमा १ पटक	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
३	प्रतिकार्यका लागि आवश्यक दक्ष मानव संसाधनको सूची तयार/अद्यावधिक गर्ने	वडा सङ्ख्या र जनसङ्ख्या अनुसार	गाउँ स्तर	गाउँस्तर:२७ जना वडास्तर: ९ जना	स्वास्थ्य शाखा,
४	स्वास्थ्य सम्बन्धी शिक्षण सामग्रीको व्यवस्था तथा स्वास्थ्य शिक्षाको लागि स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था गर्ने	नियमित	वडास्तर	हरेक वडामा १ पटक	स्वास्थ्य शाखा, वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
५	महामारी रोकथाम, नियन्त्रण र परीक्षण तथा उपचार सम्बन्धी जनचेतना अभिबृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, अति जोखिममा रहेका व्यक्तिहरुलाई सुचना सुनिश्चित गर्ने तथा कम खर्चिलो, छिटो र प्रभावकारी उपायको लागि बिध्यमान सामाजिक सुरक्षाको तथ्याङ्क र संयन्त्र प्रयोग गर्ने	नियमित	जोखिम युक्त वस्तिहरुमा	वर्षमा कम्तिमा ३ पटक	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
६	विपद् पश्चात महिला, सुतकेरी, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ भएको व्यक्तिहरुलाई सरसफाई सामग्री तथा पोषण युक्त खानेकुराहरु सुनिश्चित गर्ने र यसको लागि व्यक्तिको जोखिमता (बालबालिका, जेष्ठनागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति , आदि लाइ विशिष्टीकृत प्रकारको सामग्री उपयुक्त हुने हुँदा सो व्यक्तिहरुको तथ्याङ्क सामाजिक सुरक्षा प्रणालीबाट लिने	विपद् पश्चात पहिलो प्राथिमिकता	जोखिम युक्त वस्तिमा	आवस्यकतानुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
७	एम्बुलेन्स तयारी अवस्थामा राख्ने	निरन्तर	विपद हुन सक्ने र वडास्तर	आवस्यकतानुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र

३.१.४ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै सबै प्रकोपका लागि गर्नु पर्ने खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	विपद्को समयमा खानेपानी शुद्धिकरणको लागि आवश्यक पर्ने क्लोरीन, पियुष जस्ता औषधिको उचित भण्डारण गर्ने।	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	गाउँस्तर	२००/२०० चक्की	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा विषयक्षेत्र
२	सरसफाइका लागि आवश्यक पर्ने सामग्री तथा उपकरणहरू उपयुक्त ठाउँमा भण्डारण गर्ने।	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	गाउँस्तर	आवश्यकता अनुसार	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, विषयक्षेत्र
३	खानेपानी ओसार्ने, जम्मा गर्ने र वितरण गर्ने साधनहरू मर्मत सम्भार गरी चालु अवस्थामा राख्ने।	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	गाउँस्तर	१ ओटा बोलेरो	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, विषयक्षेत्र
४	आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्न सकिने खानेपानीको श्रोत पहिचान र संरक्षण गर्ने	निरन्तर	सबै वडा मा	आवश्यकता अनुसार	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, पूर्वाधार विकास शाखा, वडा कार्यलय तथा स्थानीय समुदाय
५	लैङ्गिक मैत्री, बाल मैत्री र अपाङ्गता मैत्री अस्थायी शौचालय, खाने पानी धारा निर्माण तथा स्नान गृह निर्माणका लागि सामग्री तयार गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	वडा तथा समुदायस्तरमा	१०ओटा	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, पूर्वाधार विकास शाखा,
६	आपत्कालिन आवस्थाको लागि खाने पानी पाइप भण्डारण गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	पालिका स्तर	१० क्वाइल	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, विषयक्षेत्र
७	आपत्कालिन आवस्थाको लागि पिउने पानीको आवश्यक बोतल तथा जार तयारी अवस्थामा भण्डारण गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	पालिका स्तर	१००० बोतल, १०० जार	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, विषयक्षेत्र
८	पिउने पानीको लागि ड्रमहरू खरीद गरीराख्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	पालिका स्तर	२० ओटा	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, विषयक्षेत्र

३.१.५ आपत्कालीन आश्रय र गैर खाद्य सामग्री र शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नु पर्ने आपत्कालिन आश्रयस्थल गैरखाद्य र शिघ्र पुनर्लाभ विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	विपद् प्रभावितहरूको लागि अस्थायी आश्रय वा बासको व्यवस्था गर्न आवश्यक सरसामान तथा औजारहरूको बन्दोबस्ती गर्ने। व्यक्तिको जोखिमता (बालबालिका, जेष्ठनागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति , आदि लाइ विशिस्ठीकृत प्रकारको सुबिधा आवश्यक हुने हुँदा सो व्यक्तिहरुको तथ्याङ्क सामाजिक सुरक्षा प्रणालीबाट लिई सो बमोजिमको आश्रय स्थल निर्माणको सुनिश्चिता गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	सबै वडामा	३५० घर परिवारका लागि	गाउँपालिका, प्रदेश, संघ, शहरी विकास तथा भवन र नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
२	सम्भावित आपत्कालीन अवस्था तुरुन्त गैर गाद्य सामग्री खरिद गर्न को लागि सूचि दर्ता गर्ने	आवश्यकतानुसार	थोक विक्रेता/ खुद्रा विक्रेता/ सहकारी/ ठूला कृषक/फार्मेसी	३५० घर परिवारका लागि	गाउँपालिका, जिन्सी तथा कृषि शाखा
३	अस्थायी आश्रय स्थल बनाउन सुविधायुक्त खुला क्षेत्रको व्यवस्थापन र संरक्षण गर्ने तथा बालबालिका, महिला र अपाङ्गमैत्री बनाउने	निरन्तर	सबै वडामा	३०० घर परिवारकालाई पुग्ने गरी	गाउँपालिका, पूर्वाधार विकास शाखा र वडा कार्यालय
४	गैर–खाद्य सामग्री सेटहरू भण्डारण गर्ने।यस्ता सामग्री भण्डारण गर्दा सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने व्यक्तिलाई आधार बनाउने।	निरन्तर	गाउँस्तर, गोदाम घरहरु (Warehouse)	कम्तिमा ५०० घर परिवारका लागि	गाउँपालिका जिन्सी शाखावडा कार्यायल नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, विषयक्षेत्र
५	विपद् प्रभावित स्थान वा खुल्ला क्षेत्रमा शिविर सञ्चालन गर्ने स्थानमा सवारी साधनको प्रवन्ध गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	गाउँस्तर	आवश्यकता अनुसार	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, विषयक्षेत्र
६	लैङ्गिक-मैत्री अस्थायी आश्रय वा बास निर्माणको लागि वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, युवा क्लब, आमा समूह, विद्यालय व्यवस्थापन समिति र टोल सुधार समितिको दक्षता अभिवृद्धिका लागि कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने व्यवस्थापन गर्ने	मनसुन सुरुहनु भन्दा अगाडी	वडास्तर	५० जना	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र
७	सुरक्षित स्थानमा आपत्कालीन प्रयोजनको लागि खानेपानी ट्याङ्की, अपाङ्गता मैत्री, जेष्ठनागरिक मैत्री, बालमैत्री, लैङ्गिक मैत्री शौचालय तथा बालमैत्री धाराको व्यवस्था गर्ने।	निरन्तर	वडास्तरमा	२० वटा	पूर्वाधार विकास शाखा, वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र
८	विपद्बाट अत्यावश्यक सेवाहरू (जस्तैः सडक, खानेपानी, विजुली आदि) अवरूद्ध भएमा उक्त सेवा सुचारू गर्न तत्काल प्राविधिक टोली परिचालन गर्ने।	निरन्तर	गाउँस्तर, वडास्तरमा	९ जना सदस्य	पूर्वाधार विकास शाखा, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा र विषयक्षेत्र
९	सम्भावित विपद्बाट आर्थिक सामाजिक क्षेत्रमा पर्ने क्षतिको शिघ्र मूल्याङ्कनको लागि टोली गठन गरी प्रशिक्षण दिने।	प्रत्येक वर्ष एक पटक	गाउँस्तर	कम्तिमा २ पटक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
१०	सम्भावित विपद्बाट कृषि, पशु, रोजगारी, सेवा, उद्योग, पर्यटन, व्यापार लगायतका क्षेत्रमा पर्न सक्ने असरहरु न्यूनीकरण गर्ने क्रियाकलाप तय गरी कार्यन्वयन गर्ने।	विपद् पश्चात तत्काल	गाउँस्तर	कम्तिमा २ पटक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, उद्योग वाणिज्य संघ

३.१.६ आपत्कालीन शिक्षा र संरक्षण तथा सुरक्षा विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै सबै प्रकोपका लागि गर्नु पर्ने आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण तथा सुरक्षा विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्वन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	बाढी, पहिरो, हावाहुरी लगायत विपद्ले प्रभावित गर्नसक्ने विद्यालयको सूची अद्यावधिक गर्ने र संभावित क्षतिको आंकलन गर्ने।	वर्षको १ पटक	सबै विद्यालय	प्रत्येक वडाका ५४ विद्यालय	शिक्षा शाखा र विपद् व्यवस्थापन शाखा
२	अत्याधिक चिसो समयमा विद्यार्थीहरूलाई न्यानो कपडा वितरण र गर्मीको लागि कक्षा कोठामा पंखा व्यवस्था गर्ने	जाड़ो र गर्मी (१/१ पटक)	विद्यालय स्तरमा	प्रत्येक वडाका ५४ विद्यालय	शिक्षा शाखा, गाउँपालिका, सम्बन्धित विद्यालय
३	विद्यालय व्यवस्थापन समितिं एवम् शिक्षक अभिभावक संघ, शिक्षक र विद्यार्थीहरूलाई विपद पूर्वतयारी तालिम र अभ्यास दिने	वर्षको १ पटक	गाउँपालिका स्तरमा	सबै वडाका विद्यालय	गाउँपालिका, विपद् व्यवस्थापन शाखा, शिक्षा शाखा
४	विपद भएमा विद्यालय सञ्चालन गर्ने वैकल्पिक स्थान पहिचान गर्ने	वर्षको १ पटक	वडास्तरमा	जोखिमयुक्त विद्यालय	गाउँपालिका, विपद व्यवस्थापन समिति, शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
५	आपत्कालीन शिक्षाका लागि आवश्यक पर्ने शिक्षण सामग्री तयारी अवस्थामा राख्ने।	निरन्तर	गाउँपालिका स्तरमा	कम्तिमा ५ वटा विद्यालयको लागि	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
६	सम्भावित विपद्बाट सुरक्षित हुने उपाय बारे विद्यालयमा चेतनामूलक कार्यक्रम र एफ.एम. रेडियोबाट सन्देशमूलक कार्यक्रम प्रशारण गर्ने । प्ले कार्ड सहित विद्यार्थी र आमा समूहबाट प्रभातफेरी सञ्चालन गर्ने	निरन्तर	गाउँस्तर,विद्यालयस्तर	सबै विद्यालय र एफ.एम.बाट कम्तिमा १५ दिन	विपद् व्यवस्थापन शाखा, शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
७	गर्मी र चिसोबाट हुनसक्ने असरबारे विद्यालयमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम गर्ने	निरन्तर	विद्यालय स्तरमा	१/१ वटा सबै विद्यालयमा	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
८	महिला, सुत्केरी, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकको पहिचान सहितको तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने र यस्ता व्यक्तिको संरक्षणका तरिका बारे जानकारी पुस्तिका तयार एवम् प्रकाशन गर्ने।	निरन्तर	गाउँपालिका स्तरमा	कम्तिमा ५०० प्रति	महिला तथा बालबालिका शाखा
९	विपद्को समयमा अत्यावश्यक सेवाका लागि चाहिने सामग्रीहरू (जस्तैः डिग्निटि किट) खरिद गरी भण्डारण गर्ने। यसरी सामग्री खरिद गर्दा , अपाङ्गता भएका व्यक्ति, बालबालिका, जेष्ठनागरिक जस्ता संकटासन्न व्यक्तिहरुको फरक फरक आवश्यकता हुने हुनाले सो अनुसारका सामग्री समेत भण्डारण गर्नको लागि आवश्यक तथ्याङ्क बिध्यमान सामाजिक सुरक्षा प्रणालीबाट लिने ।	निरन्तर	गाउँका गोदाम घरहरू, गा पा को गोदाम, वडा, विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी, आदि	यस्तो जनसंख्याको कम्तिमा १० प्रतिशतलाई पुग्ने	गाउँपालिका , महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र
१०	सामाजिक सुरक्षा भत्ता दर्ता, नविकरण र भुक्तानीको लागि वैकल्पिक व्यवस्थापन गर्ने (जस्तै : घर दैलो तथा घुम्ती शिविर)	निरन्तर/ मासिक /त्रैमासिक	गाउँस्तर	लक्षित समुदाय सबैमा	गाउँपालिका , विषयक्षेत्र, जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय सँग समन्वय
११	लैङ्गिक तथा बाल हिंसा न्यूनीकरणका लागि सचेतनामूलक सन्देश प्रशारण गर्ने।	निरन्तर	वडा तथा समुदाय स्तरमा	आवश्यकता अनुसार	बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र, सामाजिक संघ संस्था सँग समन्वय
१२	महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अन्य लक्षित समुहका लागि अनुकूल हुने भौतिक पूर्वाधार र सुरक्षित स्थान सम्म पुग्ने बाटो र साधनको सुनिश्चिता गर्ने।	निरन्तर	पालिका स्तरमा	आवश्यकता अनुसार	गाउँपालिका, सरकारी र गैर सरकारी संघ संस्था सँग समन्वय

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१३	हिंसा रोकथाम तथा संरक्षण गर्न जेण्डर हेल्प डेस्कको स्थापना तथा सञ्चालन गर्ने।	निरन्तर	वडा तथा समुदाय स्तरमा	आवश्यकता अनुसार	गाउँपालिका, प्रहरी, सामाजिक संघ संस्था सँग समन्वय
१४	समुदायस्तरमा जन जागरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	मंसिर - पौष	प्रति वडा १ स्थानमा	वार्षिक १ पटक	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र

३.२ मौसम पूर्वानूमानमा आधारित पुर्वतयारी तथा पूर्वकार्य योजना

मौसम पूर्वानूमानमा आधारित पूर्वकार्य योजनामा आधिकारी पूर्वानुमान सुचना उपलब्ध हुने समयको आधारमा पूर्वकार्यहरू निर्धारण गर्नु पर्दछ। यसमा सामान्य सतर्क रहने देखि जोखिमयुक्त ठाउँमा रहेका समुदाय र स्थानान्तरण गर्न मिल्ने धन सम्पत्ति अस्थायी रुपमा सुरक्षित ठाउँमा सार्ने सम्मका क्रियाकलाप हुन सक्छन्। यस्तो योजना प्रकोपको प्रकृति, समय र संभावित प्रभाव क्षेत्रको भरपर्दो आधिकारिक पूर्वसूचनाको आधारमा तय गरिनु पर्दछ।

पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वकार्य गर्दा अति जोखिममा रहेका व्यक्तिहरूलाई सुचना सम्प्रेषण गर्ने, राहत (नगद तथा सामग्री वितरण) व्यवस्थापन गर्ने, सुरक्षित आश्रय स्थलमा स्थानान्तरण गर्ने , खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी गतिबिधि गर्ने, संरचना निर्माण गर्ने जस्ता विभिन्न विपद पूर्वकार्यहरू कार्यन्वयन गर्दा सामाजिक सुरक्षा प्रणालीमा आबद्ध लाभग्राहीहरूको संकटासंन्नतालाइ मध्यनजर गरि उक्त कार्यहरू कम खर्चिलो, छिटो र प्रभावकारी बनाउनका लागि बिध्यमान सामाजिक सुरक्षाको तथ्याङ्क र संयन्त्र पनी प्रयोग गर्न सकिन्छ।

गाउँपालिका क्षेत्रमा बाढी, पहिरोको जोखिम सम्बन्धी पूर्वसूचनाको आधारमा गरिने पूर्वकार्यहरू देहाय बमोजिम हुनेछन्।

(क) वर्षाको पूर्वानुमान र यसको सम्भावित प्रभावको आधारमा, साथै
(ख) समुदायले पहिरो, ढुङ्गा खस्ने र भल बाढीको जोखिम अवस्थाको निगरानी गरेर।

माथि (क) बमोजिमको वर्षाको पूर्वानुमान जल तथा मौसम विज्ञान विभागबाट प्राप्त गरिनेछ साथै विभागसँग समन्वय गरी नगरपालिका क्षेत्रमा वर्षामापन केन्द्रबाट वर्षाको तत्कालिक अनुगमनको व्यवस्था मिलाइने छ। (ख) बमोजिमको जोखिम अनुगमनका लागि सम्बन्धित समुदायको जोखिम क्षेत्र नजिक रहेका समुदायका विभिन्न समुह तथा समिति मार्फत स्थानीय समुदायलाई आ-आफ्नो क्षेत्रमा पहिरो तथा भलबाढीको जोखिम अनुगमन गर्न परिचालन गरिने छ। साथै आर्थिक, प्राविधिक हिसाबले सम्भव भएसम्म पहिरो जोखिम क्षेत्रमा जोखिम अनुगमन प्रविधि जडान गरिनेछ।

विभिन्न अवधिको मौसम पूर्वानुमानको सूचना र स्थानीय निगरानीको आधारमा विपद् जोखिम अवस्थाको जानकारी आदानप्रदान गर्न नगरपालिकाको विपद् सम्पर्क व्यक्तिको संयोजकत्वमा नगरपालिका स्तरमा जोखिम पूर्वसूचना संप्रेषण संयन्त्र निर्माण गरिएको छ। सूचना संप्रेषण संयन्त्र मार्फत सम्बन्धित समुदायमा पूर्वसूचना र सम्बन्धित जानकारी पुऱ्याइनेछ। विभिन्न प्रकारको अपाङ्गता भएका, वृद्धवृद्धा, बालबालिका लगायतका जोखिममा रहेका समुदायसम्म जानकारी पुऱ्याउन उपयुक्त माध्यम र रणनीति अपनाइनेछ।उपरोक्त अनुसार दुबै स्रोतबाट प्राप्त हुने सूचनाका आधारमा नगरपालिका अन्तर्गतका विपद् व्यवस्थापन समितिले आवश्यक कदम चाल्नेछन्।

गाउँपालिका/नगरपालिकामा विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क व्यक्तिका साथै स्वास्थ्य, शिक्षा, योजना, कृषि, पशुसेवा, प्रशासन, सामाजिक विकास, महिला तथा बालबालिका लगायतका सम्बन्धित शाखाका कर्मचारी, विषयक्षेत्रका विज्ञ व्यक्ति रहेको विषयक्षेत्रगत समूह/क्लष्टर परिचालन गरिनेछ।

मौसम पूर्वानुमान तथा पहिरो जोखिमको स्थानीय निगरानीबाट प्राप्त पूर्वसूचनाका आधारमा देहाय बमोजिम पूर्वतयारी तथा पूर्वकार्य गरिनेछ।

३.२.१ मनसुन परिदृष्यको सूचना

जल तथा मौसम विज्ञान विभागले सामान्यतया बैशाख महिनामा आगामी बर्खामा समग्र वर्षाको अवस्थाको मोटामोटी अनुमान (मनसुन आउटलुक) उपलब्ध गराउँछ। गाउँपालिका यसको खबर रेडियो, टिभि, अनलाइन मिडियाका साथै ईमेल आदिका माध्यमबाट मनसुन सक्रिय हुनभन्दा करिब १ महिना अगावै प्राप्त गर्न सकिनेछ। यो जानकारी गाउँपालिकामा प्राप्त भएपछि सम्बन्धित विषयक्षेत्रका कर्मचारी तथा सरोकारवालासँग परामर्श गरी गाउँपालिकामा क्षेत्रमा मनसुन अवधिमा हुनसक्ने प्रभावको अनुमान गरिनेछ।

मनसुनी वर्षा शुरु भएपछि समुदायमा स्थानीय तवरमा बाढी तथा पहिरो जोखिमको निगरानी गर्न र निगरानीकर्ताले बाढी तथा पहिरोको जोखिम बढेको, वा अरु सूचकका आधारमा बाढी तथा पहिरो जाने सम्भावना छ भन्ने खबर ल्याउने व्यवस्था गर्न सम्बन्धित वडा प्रहरि चौकि तथा सम्बन्धित समुदायको जोखिम क्षेत्र नजिक रहेका समुदायका विभिन्न समुह तथा समितिहरू परिचालन गरिनेछ।

मनसुन परिदृष्य प्राप्त भएपछि गाउँपालिका स्तरमा विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुले गर्ने पूर्वतयारी तथा पूर्वकार्य क्रियाकलापहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्।

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
१	विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बसी मनसुन पूर्वतयारीको समीक्षा र अपुग भएको तयारीको विषयमा आवश्यक निर्णयहरू गर्ने। साथै मनसुन परिदृश्य अनुसार गाउँपालिका क्षेत्रमा पर्न सक्ने सम्भावित प्रभावको विश्लेषण गरी स्थानीय परिदृश्य तयार गर्ने र स्थानीय परिदृश्य सहितको मनसुन परिदृश्य समुदायसम्म जानकारी गराउने।	जेठ भित्र	गाउँपालिका र वडा कार्यालय	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह र अन्य सरोकारवाला निकाय
२	विपद् उद्दार तथा राहातका लागि सामान खरिदका लागि कार्यपालिकाबाट निर्णय र स्विकृत गर्ने।	बैशाष भित्र	गाउँपालिका	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
३	विपद्को पूर्वतयारी, उद्धार र राहतका लागि प्रदेश तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय सहकार्य गर्ने	मनसुन सुरू भन्दा अगावै	प्रदेश जिल्ला	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
४	विषयगत क्षेत्रका पदाधिकारि र सदस्यहरूलाइ विपद्का सुचनाबारे जानकारी प्रदान गर्ने।	मनसुन बुलेटिन जारि भए पश्चात	गाउँपालिका वडा	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
५	मनसुन सम्बन्धि सुचनाहरू वडा विपद् व्यवस्थापन समितिलाइ पत्राचार तथा खबर गर्ने।	सुचना जारि लगत्तै	गाउँपालिका	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
६	मनसुनजन्य विपद्को क्षति न्यूनीकरणका लागि जोखिममा रहेका वर्ग ३ मा रहेका बस्तीहरूको अस्थायी स्थानान्तरण योजना तयार गर्ने	बैशाष भित्र	वडा समुदाय	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
७	विपद् व्यवस्थापनमा काम गर्ने सरोकारवाला निकायहरूको बैठक बसी समन्वय तथा सहकार्य गर्न जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने।	बैशाष भित्र	गाउँपालिका	आवश्यकता अनुसार	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
८	मनसुन सम्बन्धि सुचनाहरू विभिन्न सामाजिक सञ्जाल तथा रेडियो, एफ.एममा प्रशारण गर्ने र पालिकामा कार्यरत व्यक्ति, सरोकारवाला निकायको सामाजिक सञ्जाल ग्रुप बनाइ सुचना सम्प्रेषण गर्ने।	सुचना प्राप्त भएके भोलिप	रेडियो एफ.एम	मनसुन अविध भर	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
		ल्ट				
९	विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम लिएका दक्ष जनशक्तिहरूलाइ समन्वय तथा नामावलि सुचिकृत गर्ने।	बैशाष भित्र	गाउँपालिका र वडा कार्यालय	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
१०	सुरक्षा निकायहरू सँग समन्वय तथा सञ्चार गर्ने।	निरन्तर	बागथला, देउरा र झोता	आवश्यकता अनुसार	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
११	अन्तर कलष्टर सँग समन्वय तथा जानकारि गर्ने।	निरन्तर	गाउँपालिका	आवश्यकता अनुसार	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
१२	समग्र विपद् व्यवस्थापन तथा पूर्वतयारिका लागि कमुनिकेशन च्यानल तयार गर्ने	बैशाष भित्र	गाउँपालिका	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
१३	सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति सँग समन्वय तथा खबर ओहोरदोहोर गर्ने।	निरन्तर	गाउँपालिका र वडा कार्यालय	आवश्यकता अनुसार	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
१४	मनसुनको ऋतुगत हावापानी आङ्कलन अनुसार समुदायका कृषकहरूलाई सोही अनुरूपका बालीहरूको छनौट गरी लगाउन अनुरोध गर्ने	बैशाष भित्र	गाउँपालिका र वडा कार्यालय	आवश्यकता अनुसार	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	स्थानीय तह
१५	जमिनको प्रकृति अनुसारको कृषिबाली लगाउनका लागी वडास्तरमा अभिमुखीकरण तथा छलफल गर्ने	बैशाष भित्र	वडा कार्यालय	आवश्यकता अनुसार	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	स्थानीय तह
१६	कृषकहरूलाइ प्रकोपका कारण हुने क्षतिका बारेमा जनचेतना तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रम गर्ने।	जेठ भित्र	वडा तथा समुदाय	१ पटक	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	स्थानीय तह
१७	खाद्यान्न तथा अन्न भण्डारणका लागि गोदाम घरको सुनिश्चितता गर्ने।	बैशाष भित्र	गाउँपालिका र वडा कार्यालय	१ पटक	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	स्थानीय तह र वडा कार्यालय
१८	मनसुनको समयमा आवश्यक पर्ने खाद्यान्न सामाग्रीहरू भण्डारण गर्न समुदायलाई सामाजिक सञ्जाल र रेडियो मार्फत अनुरोध गर्ने	जेठ भित्र	रेडियो एफ.एम	मनसुन अविध भर	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	स्थानीय तह
१९	मौसम अनुसार बालि लगाउने तथा भित्र्याउनका लागि कृषकहरूको समय फेरबदलका लागि प्रेरित गर्ने।	चैत भित्र	वडा र समुदाय	निरन्तर	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	स्थानीय तह
२०	बालि बिमा गर्न कृषकहरूलाइ जनचेतना कार्यक्रम गर्ने।	निरन्तर	वडा कार्यालय	१ पटक	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	स्थानीय तह
२१	विपद्का समयमा पशुहरूका लागि सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने।	जेठ भित्र	सम्भिवत जोखिम क्षेत्रमा	वर्षको १ पटक	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	स्थानीय तह र वडा कार्यालय
२२	सुरक्षित स्थानमा रहेका पशुचौपायाहरूका लागि आहारा दाना पानीको व्यवस्थापन गर्ने।	जेठ भित्र	गाउँस्तर र वडा	निरन्तर	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	स्थानीय तह र वडा कार्यालय
२३	पशुका लागि आवश्यक खोप तथा औषधि व्यवस्थापन र भण्डारण गर्ने।	निरन्तर	गाउँपालिका र वडा कार्यालय	आवश्यकता अनुसार	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	स्थानीय तह र वडा कार्यालय
२४	प्राथिमक उपचार बाकसको व्यवस्थापन तथा स्थानिय स्रोत सामाग्रीको प्रयोग गर्ने।	निरन्तर	स्वास्थ्य चौकि, गाउँपालिका गोदाम घर	२० वटा	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
२५	आर आर टि र आर आर सि कमिटिको तत्कालै बैठक बसाउने।	जेठ भित्र	गाउँपालिका	१ पटक	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
२६	आपतकालीन समयका लागि एम्बुलेन्स मर्मत तथा तयारि अवस्थामा राख्ने।	निरन्तर	स्वास्थ्य चौकि	निरन्तर	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
२७	स्वास्थ्य स्टोरमा आधारभुत औषधि तथा औषधिजन्य सामाग्रीहरूको सुनिश्चित गर्ने।	सुचना प्राप्त लगत्तै	स्वास्थ्य स्टोर	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
२८	डिग्निटि किट खरिद तथा भण्डारण गर्ने।	निरन्तर	आवश्यकता अनुसार र वडा	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
२९	विपद्का समयमा महिला तथा बालबालिकाहरूमा पर्ने जोखिम कम गर्न पोषण सम्बन्धि जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	६/६ महिना	वडा र समुदाय	वर्षको २ पटक	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
३०	विपद् तथा माहामारिका समयमा मानव स्वास्थ्यमा पर्ने असर र बच्ने उपाय सम्बन्धि स्थानीय रेडियो, एफ एममा सन्देशमुलक जानकारि प्रशारण गर्ने।	मनसुन समय	रेडियो एफ एम	निरन्तर	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
३१	क्लष्टर बैठक बस्ने	सुचना प्राप्त पश्चात	गाउँपालिका	१ पटक	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
३२	नियमित खोप तथा सरसफाइ सम्बन्धिका कार्यक्रम निरन्तरता दने।	निरन्तर	स्वास्थ्य चौकि, खोप केन्द्र	नियमित रूपमा	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
३३	गर्भवति महिला, किशोरि र स्वास्थ्य आमा समूहलाइ विपद् सम्बन्धि जनचेतना कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने।	मनसुन अगावै	गाउँघर समुदाय	वर्षको २ पटक	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
३४	खानेपानीका पाइप खरिद तथा भण्डारण गर्ने।	मनसुन अगावै	गाउँपालिका गोदाम स्टोर	१० क्वाइल	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन	स्थानीय तह
३५	पानी शुद्धिकरण यन्त्रहरूको व्यवस्थापन तथा खरिद गर्ने।	निरन्तर	गाउँपालिका गोदाम स्टोर	२०० वटा	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन	स्थानीय तह
३६	विपद् समयका लागि सुरक्षित स्थान तथा आश्रय स्थल पहिचना गर्ने।	बैशाष भित्र	वडा समुदाय	१ पटक	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन	स्थानीय तह
३७	फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि डम्पिङ साइडको निर्माण गर्ने।	बैशाष भित्र	बागथला, देउरा र झोता	१ पटक	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन	स्थानीय तह
३८	खानेपानी मुहान संरक्षण तथा मर्मतका लागि बजेट सुनिश्चत गर्ने।	गाउँ सभा	गाउँपालिका	निरन्तर	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन	स्थानीय तह
३९	सरसफाइ र माहामारि सम्बन्धि जनचेतनामुलक सन्देशहरू रेडियो, एफ एम बाट प्रशारण गर्ने।	मनसुन र विपद् अगावै	रेडियो एफ एम	निरन्तर	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन	स्थानीय तह
४०	अस्थायी आश्रय स्थल निर्माणका लागि सामाग्री एकिन तथा स्रोत सुनिश्चत गर्ने।	हिउँदे गाउँ अधिवेश	गाउँपालिका र वडा	१ पटक	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र	स्थानीय तह

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
		न			शिघ्र पुनर्लाभ	
४१	वर्षायाममा सडकहरू अवरुद्ध हुन सक्ने अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै तत्काल सञ्चालनमा ल्याउन र नालाहरूको सरसफाइ गर्नका लागि एक्स्काभेटर तथा अन्य उपकरण तयारी अवस्थामा राख्ने	निरन्तर	गाउँपालिका	निरन्तर	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
४२	गैर खाद्य सामाग्रीका लागि भेन्डरहरू रोष्टर गर्ने।	बैशाष भित्र	बागथला, देउरा र झोता	कम्तिमा ३ वटा	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
४३	दक्ष कामदारहरूलाइ सिप विकास सम्बन्धि घर निमार्ण तालिम सञ्चालन गर्ने।	मनसुन अगावै	वडा समुदाय	२० जना	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
४४	दक्ष कामदार जनशक्तिहरूको रोष्टर लिष्ट तयार गर्ने।	जेठ भित्र	वडा समुदाय	निरन्तर	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
४५	सामान ढुवानीका लागि यातायातका साधनको तयारि गर्ने।	मनसुन अगावै	गाउँपालिका	निरन्तर	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
४६	विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षकहरूसँग वर्षायाममा हुनसक्ने विपद्को जोखिम र अपनाउनुपर्ने सावधानीका विषयमा छलफल गर्ने	मनसुन अगावै	सम्बन्धित वद्यालय	वर्षको कम्तिमा १ पटक	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण तथा सुरक्षा	स्थानीय तह
४७	विद्यालय परिसरका साथै विद्यालय आउने, जाने बाटोमा बाढी तथा पहिरोको जोखिमयुक्त ठाउँमा सतर्कता अपनाउन विद्यार्थीहरूलाई अनुरोध गर्ने	सुचना जारि भए लगत्तै	विद्यालय स्तरमा	निरन्तर	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण तथा सुरक्षा	स्थानीय तह
४८	अस्थायि सिकाइ केन्द्रका लागि स्थान पहिचान गर्ने।	जेठ भित्र	विद्यालय खुला क्षेत्र तथा सुरक्षित स्थान	मनसुन अविध	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण तथा सुरक्षा	स्थानीय तह
४९	विद्यालयहरूमा विपद् सम्पर्क शिक्षक तोकि विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम प्रदान गर्ने।	जेठ भित्र	विद्यालय तहमा	कम्तिमा वर्षको २ पटक	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण तथा सुरक्षा	स्थानीय तह
५०	गाउँपालिकामा प्राप्त मौसम सम्बन्धि सुचनाहरू विद्यालय स्तरमा पठाउने।	सुचना प्राप्त लगत्तै	जोखिम क्षेत्रका विद्यालय	निरन्तर	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण तथा सुरक्षा	स्थानीय तह
५१	बैकल्पिक शिक्षा प्रदान गर्ने पद्धतिको व्यवस्थापन तथा तयारि गर्ने।	मनसुन पूर्व	गाउँपालिका विद्यालय	निरन्तर	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण तथा सुरक्षा	स्थानीय तह
५२	स्वःअध्ययन र शैक्षिक सामाग्रीहरू खरिद तथा भण्डारण गर्ने।	बुलेटिन जारि भए पश्चात	गाउँपालिका विद्यालय	५ वटा विद्यालय	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण तथा सुरक्षा	स्थानीय तह
५३	सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहिलाइ विपद् आउनु अघि नै वितरण गर्ने।	सुचना प्राप्त	वडा समुदाय	मासिक/त्रै मासिक	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण तथा	स्थानीय तह

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
		लगत्तै			सुरक्षा	
५४	विपद् पूर्वतयारिका लागि अन्तर कलष्टर बैठक तुरून्तै बस्ने ।	सुचना प्राप्त लगत्तै			आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण तथा सुरक्षा	स्थानीय तह
५५	सामिजक परामर्शदाताका लागि पुनःताजकि तालिम सञ्चालन गर्ने ।	मनसुन पूर्व	गाउँपालिका वडा	१ पटक	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण तथा सुरक्षा	स्थानीय तह
५६	जेष्ठ नागरिक, गर्भवति महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र बालबालिकाहरूका लागि सहायक सामाग्रीहरू व्यवस्था गर्ने	जेठ भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण तथा सुरक्षा	स्थानीय तह
५७	गाउँपालिका स्तरमा रहेका सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने साथै सुत्केरी तथा गर्भवती महिलाहरूको तथ्याङ्क अद्यावधिक गरी सूचना प्रवाहको व्यवस्था मिलाउने	बुलेटिन जारि भए लगत्तै	गाउँपालिका वडा	निरन्तर	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण तथा सुरक्षा	स्थानीय तह
५८	नगद सहायताको वितरणका लागि वित्तीय संस्थाहरूको अध्ययनबाट छनौट गरी सम्झौता गर्ने	बैशाष भित्र	वडा समुदाय	निरन्तर	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण तथा सुरक्षा	स्थानीय तह

३.२.२ मौसम विषेश बुलेटिन

जल तथा मौसम विज्ञान विभागले आगामी सात दिन (सामान्यतया आगामी तीन दिनदेखि सात दिनसम्म) मा ठूलो वर्षा हुन सक्छ र त्यसले पहिरो बाढी हुन सक्छ भन्ने मौसम विषेश बुलेटिन विषेश मौसमी प्रणाली सिर्जना हुने अवस्थामा मात्रै उपलब्ध गराउँछ । उक्त बुलेटिनमा जल तथा मौसम विज्ञान विभाग बाढी पूर्वानुमान तथा मौसम पूर्वानुमान महाशाखाबाट जिल्लामा हुनसक्ने वर्षा तथा बाढी र पहिरोको जोखिमलाई इंकित गरिएको हुन्छ ।

गाउँपालिकामा यसको खबर रेडियो, टिभि, अनलाइन मिडिया तथा ईमेल आदिका माध्यमका साथै विभागबाट सोझै पनि प्राप्त गर्न सकिनेछ । वर्षा लागेपछि यो खबर जुनसुकै दिनमा पनि आउन सक्छ । यो खबर पाएपछि आगामी सात दिन, पाँच दिन, तिन दिन तथा २४ घण्टा भित्रको जुनसुकै समयमा पनि भारि वर्षा शुरु हुन सक्छ । तसर्थ, अब अर्को सूचनाको बारेमा चनाखो रहन सम्बन्धित सबैलाई सजग गराइनेछ ।

अनुमानित मौसम तथा विपद् जोखिम अवस्थाको जानकारी गाउँपालिकाको आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र, गाउँपालिका स्तरीय पूर्वसूचना संयन्त्र मार्फत सम्बन्धित समुदायमा पुऱ्याइनेछ । विभिन्न प्रकारको अपाङ्गता भएका, वृद्धवृद्धा, बालबालिका लगायतका जोखिममा रहेका समुदायसम्म जानकारी पुऱ्याउन उपयुक्त माध्यम र रणनीति अपनाइनेछ ।

स्थानीय तवरमा बाढी तथा पहिरो जोखिमको निगरानीबाट वा अरू सूचकका आधारमा बाढी तथा पहिरो जाने सम्भावना छ भन्ने जानकारी प्राप्त भएमा जोखिममा रहेका समुदायलाई सार्न सम्भव हुने धनमाल सहित सुरक्षित स्थानमा तत्कालै स्थानान्तरण गर्न पहल गरिनेछ । सामान्यतया निगरानीबाट यति समय भित्रै बाढी तथा पहिरो जान सक्छ वा ढुङ्गा खस्न सक्छ भन्ने निश्चित गर्न सम्भव हुँदैन । तसर्थ जोखिमको जानकारी प्राप्त भएपछि सम्भव भएसम्म जोखिम कम गर्ने, जोखिम रहेका ठाउँका बासिन्दालाई अन्यत्र सार्ने र जोखिम क्षेत्रमा आवतजावत बन्द गर्ने उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ ।

३ दिन देखि ७ दिन समयावधिको मौसम विषेश बुलेटिन प्राप्त भएपछि गाउँपालिका स्तरमा विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुले गर्ने पूर्वतयारी तथा पूर्वकार्य क्रियाकलापहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्।

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
१	विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने। सूचना विश्लेषण गरी स्थानीय परिवेश अनुसार परिमार्जन गर्ने। सुझाव सहितको परिमार्जित सूचना जारी गर्ने, पूर्वसूचना संयन्त्र मार्फत सम्प्रेषण गर्ने। अत्यावश्यक मर्मत सम्भार र संरक्षणका कार्यहरू गर्न निर्णय गर्ने।	सुचना प्राप्त भएको भोलीपल्ट	गाउँपालिका	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
२	आवश्यकता अनुसार विषयगत समिति सदस्यहरूलाई तयारी अवस्थाका बारेमा जानकारी गराउने	सुचना प्राप्त भए लगत्तै	गाउँपालिका र वडा	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
३	सुरक्षा निकाय तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय गरी सामाग्रीहरू सहित उद्धारकर्मीहरू तयारी अवस्थामा राख्ने।	तत्कालै	गाउँपालिका, वडा र समुदाय	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
४	विपद्को पूर्वतयारी, उद्धार र राहतका लागि प्रदेश तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग निरन्तर समन्वय गर्ने	तत्कालै	प्रदेश, जिल्ला	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
५	रोष्टरमा रहेका खेज उद्धार, दक्ष जनशक्तिलाइ मौसम विशेष बुलेटिन बारे जानकारि गराउने	सुचना प्राप्त भए लगत्तै	गाउँपिलका, वडा र समुदाय	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
६	उद्धार सामाग्री चेकजाँच तथा तयारि अवस्थामा राख्ने।	तत्कालै	गाउँपालिका गोदाम घर	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
७	वडा र सामुदियक विपद् व्यवस्थापन समिति मौसम विशेष बुलेटिन जानकारि गर्ने।	सुचना प्राप्त भए लगत्तै	वडा र समुदाय	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
८	मौसम विशेष बुलेटिन स्थानीय रेडियो, एफ एम र सामाजिक सञ्जाल मार्फत जानकारि गराउने।	तत्कालै	रेडियो एफ एम	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
९	समुदायमा त्रास फैलन नदिन सचेतना तथा घरदैलो कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	सुचना प्राप्त पश्चात	गाउँघर समुदाय	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
१०	विपद्को पूर्वतयारी, उद्धार र राहतका लागि प्रदेश तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग निरन्तर समन्वय गर्ने	निरन्तर	प्रदेश जिल्ला	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
११	पाकी सकेका र भित्राउन मिल्ने कृषि उपज (बाली) हरु भित्राउने सूचना प्रवाह गर्ने।	सुचना प्राप्त भए पश्चात	गाउँघर र वडा	निरन्तर	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	स्थानीय तह
१२	जेखिम क्षेत्रका पशुचौपायाहरू का लागि अस्थायी टहरा निमार्ण गर्ने।	सुचना प्राप्त भएको भोलिपल्ट	गाउँघर र सु रक्षित स्थानमा	१ पटक	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	स्थानीय तह
१३	पशुपन्छीको लागि आवश्यक घाँसपात र दानापानीको व्यवस्थापन गर्ने।	सुचना प्राप्त लगत्तै	गाउँघर र सु रक्षित स्थानमा	निरन्तर	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	स्थानीय तह
१४	कृषकहरूका लागि मौसम सम्बन्धि बुलेटिन	तत्कालै	स्थानीय	निरन्तर	कृषि तथा खाद्य	स्थानीय तह

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
	स्थानीय रेडियो मार्फत जानकारि गराउने।		रेडियो एफ एम		सुरक्षा	
१५	आवश्यक खाद्यन्न सामाग्री (नुन, तेल, चामल, दाल,नुन खरिद तथा भण्डारण गर्ने।	सुचना प्राप्त भएको भोलिपल्ट	वडा र संकलन क्रेन्द	१ पटक	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	स्थानीय तह
१६	औषधी व्यवस्थापन तथा उपचारका लागि जनशक्तिहरूलाई तयारी अवस्थामा रहन स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई जानकारी गराउने	सुचना प्राप्त भएको भोलिपल्ट	स्वास्थ्य चौकि, वडा कार्यालय	निरन्तर	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
१७	आर आर टि र आर आर सि कमिटिलाइ तयारीका लागि समन्वय तथा जानकारि गर्ने।	सुचना प्राप्त लगत्तै	गाउँपालिका र वडा	निरन्तर	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
१८	जोखिम तथा विपद्ले प्रभाव पार्ने क्षेत्रमा औषधी उपकरणहरू ढुवानी गरि व्यवस्थापन गर्ने।	सुचना प्राप्त पश्चात	वडा समुदाय	१ पटक	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
१९	डिग्निटि किटको सुनिश्चत गर्ने।	मनसुन पूर्व	वडा समुदाय	१ पटक	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
२०	स्टेचर, प्राथिमक उपचार किट र एम्बुलेन्स चेकजाँच तथा तयार राख्ने।	निरन्तर	गाउँपलिका वडा	निरन्तर	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
२१	जोखिम तथा प्रभाव पर्ने क्षेत्रका लागि खानेपानीको सुनिश्चित गर्ने।	मनसुन पूर्व	गाउँघर र वडा	निरन्तर	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छ्ता प्रर्वद्धन	स्थानीय तह
२२	पानी शुद्धिकरण यन्त्र खरिद तथा तयार राख्ने।	सुचना जारि भए लगत्तै	गाउँघर र वडा	निरन्तर	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छ्ता प्रर्वद्धन	स्थानीय तह
२३	फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि प्लाष्टिक बाल्टि खरिद गर्ने।	निरन्तर	गाउँपालिका वडा	आवश्यक ता अनुसार	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छ्ता प्रर्वद्धन	स्थानीय तह
२४	विपद् समयका लागि खानेपानी भण्डारण तथा स्रोत सुनिश्चत गर्ने।	सुचना जारि भए लगत्तै	वडा समुदाय	निरन्तर	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छ्ता प्रर्वद्धन	स्थानीय तह
२५	जोखिम तथा प्रभाव पर्ने क्षेत्रका लागि खानेपानी पाइप ढुवानी तथा व्यवस्थापन गर्ने।	सुचना जारि पश्चात	वडा समुदाय	निरन्तर	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छ्ता प्रर्वद्धन	स्थानीय तह
२६	अस्थायी सौचालयका लागि आवश्यक सामाग्री तयार गर्ने।	सुचना जारि भए लगत्तै	वडा समुदाय	१ पटक	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छ्ता प्रर्वद्धन	स्थानीय तह
२७	जोखिम क्षेत्रका मानिसहरूका लागि आवश्यक पर्ने खाद्य तथा गैर खाद्य सामाग्रीको बजारमा उपलब्धताका बारेमा जानकारी लिनुका साथै व्यवस्थापन गर्न व्यवसायीहरूलाई अनुरोध गर्ने	सुचना जारि भए लगत्तै	बागथला, देउरा झोता	निरन्तर	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
२८	सुरक्षित तथा खुल्ला स्थानहरूको अवलोकन गरी उक्त ठाउँमा अस्थायी आवास निर्माणका लागि आवश्यक तयारी गर्ने।	सुचना जारि भए लगत्तै	तोकिएका सुरक्षित स्थान वडा समुदाय	१ पटक	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
२९	मुख्य सडक तथा समुदायका पहिरो जोखिम स्थानहरूको अवस्थाको अनुगमनलाई थप सक्रिय बनाउने	सुचना जारि भए लगत्तै	गाउँ समुदाय	निरन्तर	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र	स्थानीय तह

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
					शिघ्र पुनर्लाभ	
३०	खोज तथा उद्धारका लागि आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरूको चेक जाँच गरी तयारी अवस्थामा राख्ने।	निरन्तर	वडा समुदाय	निरन्तर	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
३१	गैर खाद्यन्न आपूर्तिकर्ताहरू समन्वय र सामाग्रीको उपलब्धता सुनिश्चित गर्ने।	सुचना जारि भए लगत्तै	गाउँपालिका वडा	१ पटक	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
३२	दक्ष जनशक्ति उपलब्धताको एकिन गर्ने।	सुचना जारि भए लगत्तै	गाउँघर वडा	१ पटक	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
३३	अस्थायी आश्रय स्थल निर्माणका लागि आवश्यक पर्ने त्रिपाल, डोरी, बाँस, आदीको विवरण अद्यावधिक तथा चेक जाँच गर्ने	निरन्तर	गाउँपालिका वडा	१ पटक	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
३४	पानीको बहाव बढेर सडक अवरुद्ध हुनसक्ने स्थानहरूको मर्मत तथा व्यवस्थापन गर्ने।	निरन्तर	वडा समुदाय	निरन्तर	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
३५	आपत्कालीन अवस्थामा गर्नुपर्ने र गर्न नहुने काम र जिम्मेवारीका बारेमा विद्यालयलाई गरि सचेतनाका गतिविधि सञ्चालन गर्ने	सुचना जारि भए लगत्तै	विद्यालय स्तरमा	निरन्तर	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण सुरक्षा	स्थानीय तह
३६	विद्यालय परिसरका साथै विद्यालय आउने, जाने बाटोमा बाढी तथा पहिरोको जोखिमयुक्त ठाउँमा सतर्कता अपनाउन बैकल्पिक मार्ग तयारि गर्ने।	सुचना जारि भए लगत्तै	वडा समुदाय	निरन्तर	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण सुरक्षा	स्थानीय तह
३७	बालबालिकाको सिकाइ निरन्तरता गर्न बैकल्पिक विधिको चयन गर्ने।	सुचना जारि भए पश्चात	विद्यालय	आवश्यकता अनुसार	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण सुरक्षा	स्थानीय तह
३८	गाउँपालिकामा प्राप्त मौसम सम्बन्धि सुचनाहरू विद्यालय स्तरमा पठाउने त्यहि अनुसार कार्यान्वयनका लागि अनुरेध गर्ने।	सुचना जारि भए लगत्तै	विद्यालय	निरन्तर	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण सुरक्षा	स्थानीय तह
३९	विद्यार्थी अनुसार स्वःअध्ययन र शैक्षिक सामाग्री एकिन तथा सुनिश्चित गर्ने।	सुचना जारि भए लगत्तै	विद्यालय	५ वटा	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण सुरक्षा	स्थानीय तह
४०	नगद सहायताको वितरणका लागि वित्तीय संस्थाहरूलाई तयारी अवस्थामा रहन सूचना प्रवाह गर्ने।	सुचना जारि भए लगत्तै	सामाजिक सञ्जाल, रेडियो, एफ एम	निरन्तर	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण सुरक्षा	स्थानीय तह
४१	जोखिम क्षेत्रहरूको अवलोकन गरी समुदायको सहभागितामा सामान्य संरक्षणका कार्यहरु सञ्चालन गर्ने।	सुचना जारि भए पश्चात	वडा समुदाय	निरन्तर	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण सुरक्षा	स्थानीय तह

३.२.३ तिन दिने मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन

जल तथा मौसम विज्ञान विभागले आगामी तीन दिनमा ठूलो वर्षा हुन सक्छ र त्यसले बाढी तथा पहिरो बढी हुन सक्छ भन्ने अनुमान उपलब्ध गराउँछ । जल तथा मौसम विज्ञान विभाग, बाढी पूर्वानुमान तथा तथा मौसम पूर्वानुमान महाशाखाबाट जारी हुने ३ दिने बाढी तथा मौसम पूर्वानुमान बुलेटिनले जिल्ला स्थित खोला तथा नदीलाई रातो रंगले इंकित गर्दै बाढी, पहिरो तथा वर्षाको उच्च जोखिममा रहेको प्रक्षेपण गर्नुका साथै जल तथा मौसम विज्ञान विभागको गणीतिय मौसम पूर्वानुमान मोडेल (Numerical Weather Prediction-NWP) तिन दिने वर्षा पूर्वानुमानले आगामी २४ घण्टा देखि ७२ घण्टा अवधिमा अति भारी वर्षा (१५० मी.मी. भन्दा बढी) हुने प्रक्षेपण गर्ने गर्दछ ।

गाउँपालिकामा यसको खबर रेडियो, टिभी, अनलाइन मिडिया, ईमेलका माध्यमबाट विभागको ३ दिने मौसम पूर्वानुमान सूचना प्राप्त गर्न सकिनेछ । वर्षा लागेपछि यो खबर जुनसुकै दिनमा पनि आउन सक्छ । यो खबर प्राप्त भएपछि आगामी तीन दिन भित्र जुनसुकै समयमा भारी वर्षा सुरु हुन सक्छ । तसर्थ, अब अर्को सूचनाको बारेमा चनाखो रहन सम्बन्धित सबैलाई सजग गराइनेछ ।

अनुमानित मौसम तथा विपद् जोखिम अवस्थाको जानकारी गाउँपालिकाको आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र बाट गाउँपालिका स्तरीय पूर्वसूचना तथा आपत्कालीन सञ्चार संयन्त्र मार्फत सम्बन्धित समुदायमा पुऱ्याइनेछ । विभिन्न प्रकारको अपाङ्गता भएका, वृद्धवृद्धा, बालबालिका लगायतका जोखिममा रहेका समुदायसम्म जानकारी पुऱ्याउन उपयुक्त माध्यम र रणनीति अपनाइनेछ ।

अर्कोतर्फ, स्थानीय तवरमा बाढी तथा पहिरो जोखिमको निगरानी वा विभिन्न सूचकका आधारमा बाढी तथा पहिरो जाने सम्भावना छ भन्ने जानकारी प्राप्त गर्न सकिनेछ । यसमा यति समय भित्रै बाढी तथा पहिरो जान सक्छ वा ढुङ्गा खस्न सक्छ भन्ने ठोकुवा गर्न सकिने चाहिँ हुँदैन । तसर्थ जोखिमको जानकारी प्राप्त भएपछि सम्भव भएसम्म जोखिम कम गर्ने, जोखिम रहेका ठाउँका बासिन्दालाई अन्यत्र सार्ने र जोखिम क्षेत्रमा आवतजावत बन्द गर्ने उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ ।

२४ घण्टा सहितको तिन दिने मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन प्राप्त भएपछि गाउँपालिका स्तरमा विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुले गर्ने पूर्वकार्य क्रियाकलापहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
१	तत्कालै स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने । सूचना विश्लेषण गरी स्थानीय परिवेश अनुसार परिमार्जन गर्ने । परिमार्जित सूचना जारी गर्ने, पूर्वसूचना सञ्चार संयन्त्र मार्फत सम्प्रेषण गर्ने ।	सुचना प्राप्त भए लगत्तै	गाउँपालिका	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
२	आवश्यकता अनुसार विषयगत समितिहरूलाई सक्रिय बनाउनुका साथै परिचालनका लागि तयारी थाल्ने ।	तत्कालै	गाउँपालिका	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
३	साईरन तथा रेडियो मार्फत सूचना प्रसारण गरी सबैलाई सतर्क र तयारी रहन आग्रह गर्ने	निरन्तर	रेडियो, एफ. एम.	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
४	जोखिम हुन सक्ने प्रभावति क्षेत्रका समुदायलाइ सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरण गर्ने ।	तत्कालै	वडा समुदाय	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
५	जल तथा मौसम विज्ञान विभागबाट प्राप्त अद्यावधिक जानकारीहरू नियमित रूपमा गाउँपालिकाको सामाजिक सञ्जाल पेज, फेसबुक तथा भाइबर ग्रुप, मास एसएमएस प्रणाली, एफएम मार्फत तुरुन्तै प्रवाह गरी समुदायलाई सजग गराउने ।	सुचना प्राप्त भए लगतै	सामाजिक सञ्जाल	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
६	जोखिम सूचना बारेको निरन्तर अपडेट लिदै स्थानीय रेडियो तथा सामाजिक सञ्जाल मार्फत तोकिएको सुरक्षित स्थान सहित स्थानान्तरणका बारेको नयाँ सूचनाहरू प्रवाह गर्ने	तत्कालै	गाउँघर समुदाय र वडा	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
७	घरपरिवार र समुदायका व्यक्तिहरूलाई विपदबाट हुनसक्ने हानी, नोक्सानी र पूर्वतयारीबारे जानकारी गराउने, छलफल गर्ने।	तत्कालै	गाउँघर समुदाय	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह र वडा कार्यालय
८	जोखिम समुदाय (वर्ग ३ र २) का व्यक्तिहरूलाई सुरक्षित स्थानमा जान एफएम मार्फत अनुरोध गर्नुका साथै गए नगएको फोन मार्फत एकिन गर्ने	तत्कालै	गाउँघर समुदाय	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह र वडा कार्यालय
९	उच्च जोखिमयुक्त वर्ग ३ मा परेका बस्तीहरू सुरक्षित स्थानमा नसरेको भए सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरी थप सतर्कता अपनाउन अनुरोध गर्ने।	तत्कालै	गाउँघर समुदाय	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह र वडा कार्यालय
१०	पूर्वकार्य तथा प्रतिकार्य गतिविधिमा परिचालित हुने जनशक्ति, स्वयंसेवकहरू परिचालनका लागि तयारी अवस्थामा राख्ने	तत्कालै	वडा समुदाय	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
११	खोला किनारका बस्तीहरूलाई सतर्क रहन र समय समयमा माथिल्लो भेगका बस्तीहरूबाट जानकारी लिई खोलाको बहावबारे जानकारी प्रदान गर्ने	सुचना प्राप्त भए लगत्तै	जोखिम खोला किनार बस्ति	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार तथा पालिका र वडा विपद व्यवस्थापन समिति	स्थानीय तह
१२	जोखिम क्षेत्रमा विभिन्न सञ्चार माध्यम मार्फत सुरक्षित स्थानको बारेमा जानकारी दिने	तत्कालै	वडा समुदाय	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
१३	सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण हुँदा मानिसहरूलाई आवश्यक पर्ने सामाग्री सहित जान रेडियो तथा एसएमएस मार्फत जानकारी दिने	तत्कालै	गाउँघर समुदाय	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
१४	प्रभावित हुने क्षेत्रमा विकास निर्माणका कार्यहरु गर्न केही समयका लागी स्थगित गर्न रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह गर्ने	सुचना प्राप्त लगत्तै	विकास निर्माण क्षेत्र	निरन्तर प्रशारण गर्ने	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
१५	सामाजिक सुरक्षा भत्ता लाभग्राहीहरूको मोबाइल नम्बरमा एसएमएस मार्फत स्थानान्तरण बारे सूचना प्रवाह गर्ने	तत्कालै	गाउँघर समुदाय वडा	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
१६	नगद सहायताको लागि वित्तीय संस्था मार्फत विद्यमान समाजिक सुरक्षा भत्ताको बैङ्क खाता समेत प्रयोग गरी नगद प्रवाह गर्ने।	सुचना प्राप्त भए लगत्तै	वडा समुदाय	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	स्थानीय तह
१७	वितरणका लागि आवश्यक पर्न सक्ने खाद्य तथा गैर खाद्य सामाग्रीहरू रणनैतिक स्थानहरूमा ढुवानी गरी तयारी अवस्थामा राख्ने।	सुचना प्राप्त पश्चात	वडा समुदाय	१ पटक	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	स्थानीय तह
१८	सम्भव भए आकष्मिक बैठक बस्ने।	तत्कालै	गाउँपिलका	१ पटक	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	स्थानीय तह
१९	आफ्नो घरमा भण्डारण गरीएको खाद्यान्न तथा अन्नबाली क्षति नहुने ठाउँमा सार्नका लागि समुदायलाइ सन्देश तथा खबर गर्ने।	तत्कालै	गाउँघर	१ पटक	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	स्थानीय तह
२०	कृषिजन्य बालीहरू सुरक्षित भण्डारणका लागि	तत्कालै	गाउँघर वडा	निरन्तर	कृषि तथा खाद्य	स्थानीय तह

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
	किसानहरूलाई सूचना प्रवाह गर्ने				सुरक्षा	
२१	सम्भावित जोखिम प्रभावित क्षेत्रमा खाद्य सामाग्रीहरू ढुवानी गर्न व्यवस्था गर्ने ।	सुचना प्राप्त भए पश्चात	वडा र सुरक्षित स्थल	१ पटक	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	स्थानीय तह
२२	पशुपन्छिहरूका लागि आवश्यक पर्ने आहारको व्यवस्था गर्ने ।	सुचना प्राप्त भए पश्चात	गाउँघर र वडा	निरन्तर	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	स्थानीय तह
२३	गाउँपालिका स्थित मौज्दात औषधीजन्य सामाग्रीहरू माग र सम्भावित आवश्यकताको आधारमा स्वास्थ्य केन्द्रहरूमा ढुवानी गर्ने	सुचना प्राप्त भए पश्चात	स्वास्थ्य केन्द्र वडा कार्यालय	१ पटक	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
२४	स्वास्थ्य कर्मिहरू र आर आर टि कमिटिलाइ फोन मार्फत खबर गरि उद्धारमा सक्रिय रहन अनुरेध गर्ने ।	तत्कालै	वडा समुदाय	निरन्तर	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
२५	स्वास्थ्यकर्मिहरूको जिम्मेवारि बाडफाड गर्ने ।	तत्कालै	वडा समुदाय	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
२६	गर्भवति तथा सुत्केरि महिलाहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गरि सुत्केरी हुने समय भएका तथा प्रसुति व्यथा लागेका महिलाहरूलाई समयमै स्वास्थ्य केन्द्रमा लैजान सल्लाह दिने	सुचना प्राप्त भए लगत्तै	वडा समुदाय	निरन्तर	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
२७	एम्बुलेन्स सेवाको सम्पर्क नम्बर बारेमा समुदायलाई जानकारी दिने र तयारी अवस्थामा राख्ने	निरन्तर	गाउँघर समुदाय वडा	निरन्तर	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
२८	आवश्यकताका आधारमा घाइते, बिरामी तथा गर्भवती, सुत्केरी महिलाहरुलाई अस्पतालसम्म लैजान र ल्याउनका लागि एम्बुलेन्स सेवा परिचालन गर्ने	निरन्तर	गाउँघर समुदाय वडा	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
२९	सुरक्षित स्थानमा प्राथमिक उपचार बाकस र तालिम प्राप्त जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने	निरन्तर	गाउँघर समुदाय वडा	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्थानीय तह
३०	खानेपानीको सुनिश्चितका लागि स्रोत एकिन र प्रभावित क्षेत्रमा व्यवस्था मिलाउने ।	तत्कालै	गाउँघर समुदाय वडा	आवश्यकता अनुसार	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्द्धता प्रर्वद्धन	स्थानीय तह
३१	सुरक्षित स्थानका लागि निर्माण गरिएका स्थलहरूमा खानेपानी र अस्थायी शौचालयको व्यवस्थापन गर्ने ।	तत्कालै	जोखिम पहिचान क्षेत्र	आवश्यकता अनुसार	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्द्धता प्रर्वद्धन	स्थानीय तह
३२	समुदाय स्तरमा पिउने पानी शुद्धीकरणका लागि पीयूष, वाटर गार्ड जस्ता औषधीहरूको व्यवस्थापन र प्रयोग विधिबारे स्वयंसेविका मार्फत जानकारी गराउने ।	तत्कालै	वडा समुदाय	निरन्तर	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्द्धता प्रर्वद्धन	स्थानीय तह
३३	फोहोर व्यवस्थापनका लागि प्लाष्टिक बाल्टिको एकिन तथा व्यवस्था मिलाउने ।	तत्कालै	अस्थायि आश्रय स्थल तोकिएको क्षेत्र	१ पटक	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्द्धता प्रर्वद्धन	स्थानीय तह
३४	पूर्वकार्य तथा प्रतिकार्यका साथै सुरक्षाको व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरू सङ्कटासन्न क्षेत्रमा ढुवानी गर्ने ।	तत्कालै	अस्थायि आश्रय स्थल तोकिएको	आवश्यकता अनुसार	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
			क्षेत्र			
३५	झटपट झोला तयारी अवस्थामा रहे नरहेको यकिन गरी तयारी गर्ने	निरन्तर	गाउँघर समुदाय	निरन्तर	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
३६	अस्थायी आश्रय स्थलमा रहेका वा सरेका मानिसहरूलाई आवश्यक परेको खण्डमा खाद्य तथा गैर खाद्य बस्तुहरूको वितरण गर्ने	निरन्तर	गाउँपिलका वडा	निरन्तर	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
३७	स्थानान्तरणका लागि अस्थायी टहरा निर्माण कार्य सम्पन्न नभएको भए थप जनशक्ति परिचालन गरी निर्माण कार्य सम्पन्न गर्ने	तत्कालै	गाउँघर समुदाय	निरन्तर	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
३८	प्रभावित हुनसक्ने वा जोखिममा रहेका परिवारहरूलाई दैनिक उपभोग्य सामाग्रीहरूको व्यवस्थापन गर्न पूर्व सूचना कार्यदल मार्फत जानकारी गराउने ।	तत्कालै	गाउँघर समुदाय	निरन्तर	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
३९	सडक सञ्जालहरू बन्द हुनसक्ने आङ्कलन गरी सडक सञ्जाल तत्काल सञ्चालनमा ल्याउनका लागि आवश्यक उपकरण तथा सामाग्री तयारी अवस्थामा राख्ने	निरन्तर	ग्रामिण सडक क्षेत्र	निरन्तर	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
४०	जोखिम तथा संकटासन्न बस्तिका लागि गैर खाद्यन्न ढुवानी तथा भण्डारण व्यवस्था मिलाउने ।	तत्कालै	वडा समुदाय	निरन्तर	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
४१	अस्थायी आश्रय स्थलमा शौचालय, खानेपानी, बिजुली, टेन्ट, औषधि लगायतका न्यूनतम आधारभूत आवश्यकताको व्यवस्थापन गर्ने	तत्कालै	वडा समुदाय आश्रय स्थल	निरन्तर	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
४२	विपद्को जोखिम क्षेत्रमा आवश्यक पर्ने बन्दोबस्तीका सामाग्रीहरू ढुवानी गर्ने	तत्कालै	वडा समुदाय	आवश्यकता अनुसार	आपतकालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामाग्री र शिघ्र पुनर्लाभ	स्थानीय तह
४३	विद्यार्थीहरूलाई विद्यालयमा मौसम पूर्वसूचनाबारे जानकारी गराउने	सुचना प्राप्त भए लगत्तै	विद्यालय	निरन्तर	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण सुरक्षा	स्थानीय तह
४४	विद्यालयमा विद्यार्थीहरूलाई विद्यालय सुरक्षा अवस्थाबारे जानकारी गराउने	तत्कालै	विद्यालय	निरन्तर	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण सुरक्षा	स्थानीय तह
४५	जोखिम स्थानमै भएका विद्यालयहरू उक्त अवधिमा सञ्चालन गर्ने वा बन्द गर्ने विषयमा छलफल गरी विद्यालयहरूलाई जानकारी गराउने ।	तत्कालै	गाउँपालिका वडा	आवश्यकता अनुसार	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण सुरक्षा	स्थानीय तह
४६	जोखिम समुदायका बालबालिका, ज्येष्ठ नागरीक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्नका लागि योजना निर्माण गर्ने	सुचना प्राप्त भए लगत्तै	वडा समुदाय	१ पटक	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण सुरक्षा	स्थानीय तह
४७	सामाजिक सुरक्षा लाभग्राहीहरूलाई मोबाईल एसएमएस	सुचना	वडा	निरन्तर	आपतकालिन शिक्षा	स्थानीय तह

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
	मार्फत विपद् पूर्वतयारी सूचनाका साथै भत्ताको दर्ता, नवीकरणका बारेमा सूचित गर्ने।	प्राप्त भए लगत्तै	समुदाय		र संरक्षण सुरक्षा	
४८	विपद् सम्पर्क शिक्षक मार्फत सुचना सम्प्रेषण गर्ने।	सुचना प्राप्त भए लगत्तै	विद्यालय	निरन्तर	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण सुरक्षा	स्थानीय तह
४९	जोखिम क्षेत्रमा अवस्थित विद्यालयहरू सञ्चालनका लागि वैकल्पिक व्यवस्था गर्ने	सुचना प्राप्त भए लगत्तै	जोखिममा रहेका विद्यालय	आवश्यकता अनुसार	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण सुरक्षा	स्थानीय तह
५०	गर्भवती, सुत्केरी, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरीक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई खाद्यान्न व्यवस्था र वितरण गर्ने	सुचना प्राप्त भए लगत्तै	गाउँघर समुदाय	निरन्तर	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण सुरक्षा	स्थानीय तह
५१	वैकल्पिक शिक्षा प्रणालीको व्यवस्था मिलाउने।	सुचना प्राप्त भए लगत्तै	जोखिममा रहेका विद्यालय	आवश्यकता अनुसार	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण सुरक्षा	स्थानीय तह
५२	विद्यार्थी ओहोर दोहोर गर्ने बाटो तथा मार्गको अवस्था बारे जानकारि लिने बैकल्पिक मार्ग व्यवस्था गर्ने।	तत्कालै	विद्यार्थि ओहोर दोहोर गर्ने क्षेत्र	निरन्तर	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण सुरक्षा	स्थानीय तह
५३	प्रभावित क्षेत्रका विद्यालयको अवस्था बुझि तत् अनुसारको सुचना स्थानीय रेडियो मार्फत जानकारि गर्ने।	तत्कालै	रेडियो एफ एम	निरन्तर प्रशारण	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण सुरक्षा	स्थानीय तह
५४	स्वयंसेवकहरू परिचालन गरी प्रथमिकताका आधारमा ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला, नवजात शिशुहरूलाई स्थानान्तरण गर्ने	तत्कालै	गाउँघर समुदाय	निरन्तर	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण सुरक्षा	स्थानीय तह
५५	चोरी, लुटपाट, हिंसा जस्ता गतिविधि हुन नदिन सचेतना जगाउने र अस्थायी आश्रय स्थलमा गुनासो सुनवाइ तथा सहायता कक्ष निर्माण गर्ने	तत्कालै	अस्थायी आश्रय स्थल क्षेत्र	१ पटक	आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण सुरक्षा	स्थानीय तह

नोटः-

- वर्षाको पूर्वानुमानको आधारमा पहिरोको जोखिममा रहेका समुदायलाई सामान्यतया ३ दिन अगाडि भारी वर्षाको सूचना पाएपछि वा कुनै पनि बखतमा ३ दिनभन्दा कम अवसर समय रहेको सूचना पाएपछि त्यस अवधिलाई अन्तिम बिन्दु)trigger) मानेर बाढी तथा पहिरोको जोखिममा रहेका समुदायलाई तत्कालै सुरक्षित ठाउँमा सर्न, सार्न आवश्यक पहल गरिनेछ। कतिपय अवस्थामा २४ वा अझ कम अवधिको मात्र जानकारी आउन पनि सक्छ। रातिको समयमा बाढी तथा पहिरोको उद्धार गर्न कठिन हुन्छ। तसर्थ २४ घण्टाको पूर्वसूचनामा वास्तविक उपलब्ध अवसर समय २ देखी ४ घण्टा मात्र हुन पनि सक्छ।
- बाढी तथा पहिरो र ढुङ्गा खस्ने जोखिमको स्थानीय निगरानी गर्दा अनुगमनकर्ताले बाढी तथा पहिरो जाने प्रवल सम्भावना छ भनी खबर ल्याएमा समुदायमा रहेका समुह तथा समिति लगायत गाउँपालिकाको स्रोतसाधन परिचालन गरी सम्भव भएसम्म जोखिम कम गर्ने, जोखिम रहेका ठाउँका बासिन्दालाई अन्यत्र सार्ने र जोखिम क्षेत्रमा आवतजावत बन्द गर्ने उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ। अवस्थाको विचार गरी निगरानीकर्ताको खबरका आधारमा नगरपालिकाबाट तत्कालै जाँचबुझ टोली खटाएर उक्त स्थानको निरीक्षण गरी आवश्यक निर्णय गर्न पनि सकिनेछ।
- जोखिममा रहेका समुदायलाई अस्थायी रूपमा सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्न स्थानीय सरोकारवाला तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग छलफल र समन्वय गरिनेछ।

- अवसर समय तीन दिन वा सो भन्दा कम रहेको अवस्थामा नगरपालिका प्रमुख, उपप्रमुख वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा विपद् सम्पर्क व्यक्ति, जिल्ला प्रशासन कार्यालय र स्थानीय सरोकारवालासँग परामर्श गरी तत्कालै आवश्यक निर्णय गरिनेछ।

बाढी तथा मौसम पूर्वानुमान सम्बन्धि जानकारी लिनु परेमाः

जल तथा मौसम विज्ञान विभाग, बाढी पूर्वानुमान महाशाखाले मनसुन सिजन अवधिभर हरेक दिन विहान ७ बजे तीन दिनपछि सम्मको बाढीको पूर्वानुमान गरी बाढी बुलेटिन जारी गर्दै आएको छ। उक्त बुलेटिन हेर्नको लागि विभागको वेवसाइट (www.hydrology.gov.np) लगअन गरी हेर्न सक्नुहुनेछ।

तपाईलाई देशको कुन ठाउंमा कती वर्षा भैरहेको छ ? तत्काल खतरा भन्दा माथिल्लो वर्षा भईरहेको छ वा छैन भन्ने जान्नका लागि विभागको वेवसाइट (यहाँ क्लिक गरी) मा गई Rainfall Watch बटन थिच्नुहोला।

त्यस्तै, कुन नदीमा कती मिटर बाढी छ ? बढ्दो छ कि घट्दो होला? खतरा होला की नहोला भन्ने जान्न चाहीं सोही वेवसाइट (यहाँ क्लिक गरी) मै गई River Watch बटन थिच्नुहोस।

- जारी भएको बाढी बुलेटिन वा बाढी संग संबन्धीत हरेक पूर्व सूचना यस विभागको आधिकारिक ट्विटर: Nepal Flood Alert! नेपाल बाढी सूचना। र फेसबुक: नेपाल बाढी सूचना - Nepal Flood Alert मा पनि हेर्न सक्नुहुनेछ।
- जारी भएको बुलेटिन वा बाढी संग संबन्धीत हरेक पूर्व सूचना यस विभागको आधिकारिक ट्विटर पेज : Nepal Flood Alert! नेपाल बाढी सूचना। र फेसबुक पेज: नेपाल बाढी सूचना - Nepal Flood Alert मा पनि हेर्न सक्नुहुनेछ।
- बाढी सतर्कता तह नजिक पुग्न लागेमा, सतर्कता तह पार गरेमा, खतरा तह पार गरेमा वा अन्य विषम अवस्थामा देशका मुख्य नदी जलाधारहरुमा नेपाल टेलिकम र एनसेल मार्फत बाढीबाट प्रभावित हुने सर्वसाधारणहरुलाई मोवाइलमा एसएमएस पठाइनेछ।
- जल तथा मौसम विज्ञान विभाग मौसम पूर्वानुमान महाशाखाले हरेक दिन विहान ६ बजे तीन दिन सम्मको मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन जारी गर्दै आएको छ। उक्त बुलेटिन हेर्नको लागि विभागको वेवसाइट (www:mfd.gov.np) लगअन गरी वा निम्न (लिंक) मा गई हेर्न सक्नुहुनेछ।
- विभागबाट जारी भएको मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन वा मौसम संग संबन्धीत हरेक सूचना तथा जानकारी यस विभागको आधिकारिक ट्विटर पेज : NepalDHM र फेसबुक पेज : Mfd Weather Forecast मा पनि हेर्न सक्नुहुनेछ।
- देशै भरका सर्वसाधारणको लागि ११५५ नम्वरको टोल फ्रि सेवा बाढी पूर्वसूचना तथा मौसम पूर्वानुमान प्रदान गर्ने उद्देश्यले मनसुनभर सञ्चालन गरिएको छ। जो कोहीले ११५५ डायल गरेर बाढी तथा मौसम पूर्वानुमान सम्बन्धि पूर्वसूचना लिन सक्नुहुनेछ।

३.३ आपत्कालीन प्रतिकार्य योजना

आपत्कालीन प्रतिकार्य योजनामा विपद्को समय र विपद् पश्चात् तुरुन्तै चाल्नुपर्ने खोज, उद्धार, उपचार एवम् जोखिम क्षेत्रबाट प्रभावितहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण, राहत वितरण र विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन र संप्रेषणका क्रियाकलापहरू सहित प्रत्येक विषयगत क्षेत्र परिचालनको समय तालिका सहितको कार्यविधि समावेश गरिएको छ। प्रतिकार्यको लागि देहाय बमोजिमका विषयगत क्षेत्रका क्रियाकलापहरू तर्जुमा गरिएको छ।

३.३.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी योजनाहरु देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	विपद्जन्य घटना घटेमा वा घट्ने यकिन भएमा विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक तुरून्तै बस्ने।	तत्काल	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, सम्पूर्ण विषयक्षेत्र

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
२	विपद्ले प्रभाव पारेको तथा जोखिममा रहेका व्यक्ति तथा समुदाय र महत्वपूर्ण सम्पत्ति सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्न सूरक्षा निकाय र खोज तथा उद्धार टोली/कार्यदल परिचालन गर्ने।	तत्काल	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडास्तरीय समिति
३	विपद्मा परी घाईते भएकालाई उद्धार गर्ने र हराई रहेका व्यक्तिहरूको तथ्याङ्क तयार गरी खोजी कार्यमा सहयोग गर्ने।	तत्काल २४) घण्टा भित्र)	सूरक्षा निकाय, खोज तथा उद्धार टोली र स्वयंसेवक
४	तत्कालै घटनाको अवलोकन, निरिक्षण गर्ने र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाको प्रतिवेदन तयार गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष पेश गर्ने।	विपद् पश्चात ७२ घण्टा भित्र	सर्वेक्षण टोलीवडास्तरीय विपद् , व्यवस्थापन समिति
५	विपद्बाट मृत्यु भएमा सोको तथ्याङ्क र लगत तयार गरी सनाखत गर्ने व्यवस्था मिलाउने र शव हस्तान्तरण/व्यवस्थापन गर्ने।	विपद्को समयमा	सूरक्षा निकाय, उद्धार टोली, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, स्वयम् सेवक , सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति
६	पीडित समुदायलाई थप जोखिमबाट बचाउन र सहयोग पुर्‍याउन अन्य विषयक्षेत्र र सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गर्ने।	विपद् पश्चात	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, विषयक्षेत्र
७	बहुक्षेत्रगत सर्वेक्षण गरी क्षति, प्रभावित अवस्था र तत्काल गर्नुपर्ने कार्यहरू समेटी सुझाव सहितको विषयक्षेत्र केन्द्रित प्रतिवेदन (प्रारम्भिक द्रुत्त लेखाजोखा) स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रस्तुत गर्ने।	विपद् पश्चात ७ दिन भित्र	सर्वेक्षण टोली, सम्बन्धित शाखा, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, सुरक्षा निकाय ,वडास्तरीय समिति, विषयक्षेत्र
८	समीक्षा तथा योजना तर्जुमा बैठक बस्ने र तर्जुमा गरिएको योजना कार्यान्वियन गर्ने/गराउने।	आवश्यकता अनुसार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, सम्बन्धित शाखा तथा विषयक्षेत्र
९	विस्थापित भई शिविरमा बसेका, छरछिमेक वा आफन्तको घरमा आश्रय लिएका, घरगोठ पूर्ण रूपमा नष्ट भएका, आफन्त गुमाएका, घाइते भएकाहरूलाई स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम राहत रकम उपलब्ध गराउने।	विपद् पश्चात तत्काल	गाउँपालिका, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडास्तरीय समिति, वडा कार्यालय
१०	विपद्को सङ्कटकाल घोषणा गर्नु पर्ने अवस्था भएमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष सिफारिश गर्ने।	विपद् पश्चात तत्काल	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
११	विपद विवरण सङ्कलन पश्चात आवश्यक सहयोगको लागि संघ, प्रदेश, तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा अनुरोध गर्ने	तथ्याङ्क यकिन पश्चात	गाउँपालिका/स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

३.३.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

प्रकोपबाट सिर्जित विपद्मा प्रतिकार्य गर्न खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचानमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात तत्काल	कृषि शाखा र विषयक्षेत्रका सदस्यहरु तथा जनप्रतिनिधि र सरोकारवाला निकाय

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
२	विपद्बाट प्रभावित भएकालाई खाद्यान्न वितरण गर्ने।	विपद्को पहिलो दिन	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, वडा कार्यालय
३	सर्वेक्षण टोलीको सिफारिसको आधारमा आवश्यक खाद्य सामग्रीको व्यवस्था गरी निर्धारित मापदण्ड बमोजिम वितरण गर्ने।	दोस्रो दिन देखि निरन्तर	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, कृषि शाखा, वडास्तरीय समिति
४	भण्डारण गरिएको खाद्य सामग्री अपुग हुने देखिएमा तत्काल खरिद गरी आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने।	आवश्यकता अनुसार	विषयक्षेत्र तथा जिन्सी शाखा
५	प्रतिकार्यका लागि गाउँपालिकाको क्षमताले नभ्याउने भएमा थप सहयोगका लागि छिमेकी पालिका, जिल्ला तथा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिमा थप सहयोग उपलब्ध गराउन अनुरोध गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	गाउँपालिका अध्यक्ष वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
६	थप खाद्य सामग्री आवश्यक भएमा स्थानीय तहमा क्रियाशील मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकायहरूसँग समन्वय तथा अनुरोध गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, विषयक्षेत्र
७	खाद्य सामग्री वितरणमा आईपरेका समस्या तथा चुनौतीहरूको विषयमा विषयक्षेत्रको समिक्षा बैठक गर्ने र निष्कर्ष सहितको प्रतिवेदनस्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा पेश गर्ने।	प्रतिकार्यको आधारमा कम्तिमा एक पटक	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र
८	प्रभावित परिवारका महिलाजेष्ठ ,सुत्केरी ,बालबालिका , तथा अन्य लक्षित समुदायका नागरिकलाई ,नागरिक आवश्यकताका आधारमा पोषिलो आहार उपलब्ध गराउने ।	आवश्यकता अनुसार	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र

३.३.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्यको सन्दर्भमा स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको आपतकालिन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र र जनाप्रतिनिधिहरू
२	विपद्को घटनामा घाईते भएकाहरूको प्राथमिक उपचार गर्ने	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
३	स्थानीय स्तरमा उपचार हुन नसक्ने घाईते तथा बिरामीलाई नजिककोस्वास्थ्य केन्द्र वा अस्पताल लैजान व्यवस्था मिलाउने	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
४	महामारी रोकथाम र व्यक्तिगत सरसफाई कायम राख्न स्वास्थ्य शिक्षा प्रदान गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, शिक्षा शाखा, विद्यालय, विषयक्षेत्र
५	विपद् प्रभावित स्थानमा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र तथा गाउँपालिका र वडा कार्यालय

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
६	गर्भवती महिला, सुत्केरी, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने तथा पोषणयुक्त खानेकुरा वितरणको व्यवस्था मिलाउन खाद्य तथा पोषण क्षेत्रलाई सिफारिस गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
७	औषधी, सूरक्षाका सामग्री (पिपिइ सेट, सर्जिकल मास्क, स्यानीटाइजर, साबुन) तथा उपकरण (थर्मल गन,भेन्टिलेटर,फ्रिज, टेष्टिङ्किट) लगायतका सामग्रीहरु पहिचान गरी सोको व्यवस्था गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
८	विपद् प्रभावित स्थानमा एम्बुलेन्स सेवा प्रवाह गर्ने	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
९	आपत्कालिन आश्रय स्थल भएको स्थानमा स्वास्थ्य कार्य दैनिक ड्रेसिंग), औषदी बितरण) को व्यवस्था गर्ने	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
१०	गर्भवती महिला र सुत्केरीलाई स्तनपान तथा आकस्मिक कक्षको व्यवस्था गर्ने	आवश्यकता अनुसार	गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र

३.३.४ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	सामाजिक विकास शाखा
२	विपद् प्रभावित क्षेत्र वा शिविर सञ्चालन भएको स्थानमा शुद्ध खानेपानीको प्रवन्ध गर्ने। (नजिकको पानीको स्रोतबाट बस्तीमा पाइपबाट आपूर्ति गर्नेखाने पानी ट्याकि ,जार वितरण/बोतल , (राख्ने	विपद् पश्चात तत्कालै	खानेपानी एकाई, विषयक्षेत्र तथा भौतिक पूर्वाधार
३	विपद्का कारण सिर्जित फोहोर व्यवस्थापनको कार्य गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	सरसफाई एकाई, विषयक्षेत्र र बजार व्यवस्थापन
४	पियुस, क्लोरीन जस्ता खानेपानी शुद्धिकरणका औषधी तथा व्यक्तिगत सरसफाईका लागि डिग्निटि किट वितरण गर्ने र सरसफाई तथा स्वच्छता कायम गर्न चेतनामूलक कार्यक्रम गर्ने	विपद् पश्चात तत्कालै	खानेपानी र सरसफाई एकाई, शिक्षा शाखा, विषयक्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
५	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	सामाजिक विकास शाखा, विषयक्षेत्र
६	प्रभावित परिवारहरुलाई अपाङ्ग मैत्री ,लैङ्गिक मैत्री , बालबालिका मैत्री अस्थायी शौचालय र स्नान गृहको व्यवस्था गर्ने	विपद् पश्चात तत्कालै	सामाजिक विकास शाखा, विषयक्षेत्र, विषयक्षेत्र भौतिक पूर्वाधार

३.३.५ आपत्कालीन आश्रय र गैर–खाद्य सामग्री र शिघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न आपतकालिन आश्रय, सिविर समन्वय तथा व्यवस्थापन, संरक्षण गैर खाद्य सामग्री र शिघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको आपत्कालिन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात तत्काल	गाउँपालिका, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, विषयक्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
२	पहिचान भएको सुरक्षित स्थानमा आश्रय वा वासको लागि अस्थायी संरचना निर्माण गर्ने। आश्रय स्थल एवं बासस्थानको संरचना तयार गर्दा जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला, बालबालिका मैत्री हुने तरिकाले निर्माण गर्ने।	विपद् पश्चात तत्काल	पूर्वाधार विकास शाखा, वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
३	प्रभावित परिवारलाई आवश्यक गैरखाद्य सामग्री जस्तै त्रिपाल भाडाकुडा आदि उपलब्ध ,कम्बल , गराउने। सो कार्य गर्दा जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला तथा बालबालिका मैत्री हुने तरिकाले सामग्री वितरण गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
४	आपत्कालीन आश्रय र गैर खाद्य सामग्री क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने।	निरन्तर	विषयक्षेत्रका समूह सदस्यहरू
५	if cash-based response is planned, utilizing SSA recipient bank accounts can eliminate the need for opening new accounts, thereby greatly speeding up cash distribution efforts.	विपद् पश्चात तत्काल	सामाजिक विकास शाखा, aarthick thatah lekha sakha
६	गैर खाद्य सामग्री वितरण गर्दा पोषण युक्त एवं महिला, बाल बालिकाका लागि उपयुक्त हुने खालको सामग्री वितरण गर्ने	विपद् पश्चात तत्काल	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखाकृषि शाखा ,
७	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात	पूर्वाधार विकास शाखा, विषयक्षेत्र
८	भौतिक संरचनाहरू नोक्सान भई सेवा अवरूद्ध भएको स्थान पहिचान गरी तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने र तत्काल सुचारू गर्नुपर्ने सेवाहरूको प्राथमिकिकरण र प्रभावकारि गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा, विषयक्षेत्र
९	सार्वजनिक सेवा अवरूद्ध भएका भौतिक संरचनाहरूको मर्मत सम्भारका लागि टोली परिचालन गरी सेवा सूचारु गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा, विषयक्षेत्र
१०	विपद्बाट आर्थिक सामाजिक क्षेत्रमा परेको प्रभाव लेखाजोखा गरी शिघ्र पुनर्लाभका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	विपद् पश्चात तीन महिना भित्र	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, सामाजिक विकास शाखा, विषयक्षेत्र
११	शिघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी	प्रतिकार्यको कार्य	पूर्वाधार विकास शाखा, विषयक्षेत्र

क्र.सं.	विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
	प्रतिवेदन तयार गर्ने।	सम्पन्न भएपछि	
१२	भौतिक संरचनाको क्षतिको प्राथमिकीकरण पछि थप सहयोगको लागि माथिल्लो निकायसँग सहकार्य गर्ने।	प्रतिकार्यको कार्य सम्पन्न भएपछि	पूर्वाधार विकास शाखा, विषयक्षेत्र

३.३.६ आपत्कालीन शिक्षा र संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न आपतकालिन शिक्षा र संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको आपतकालिन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात	शिक्षा शाखा, विषयक्षेत्र
२	प्रकोपबाट प्रभावित विद्यालयहरूको सूची तयार गरी सम्बन्धित विद्यालयका विद्यार्थीहरूले गुमाएका पठनपाठनका सामग्रीहरूको विवरण तयार गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	शिक्षा शाखा, विद्यालय, विषयक्षेत्र
३	विद्यालय ३ (तीन) दिन भन्दा बढी बन्द हुने अवस्था भएमा आपत्कालीन शिक्षाका लागि प्रवन्ध मिलाउने	आवश्यकता अनुसार	शिक्षा शाखा, विद्यालय, विषयक्षेत्र
४	आपत्कालीन शिक्षाका लागि आवश्यक सरसामानको व्यवस्था गरी पठनपाठन सुचारू गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	शिक्षा शाखा, विद्यालय, विषयक्षेत्र
५	शिक्षा क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने।	प्रतिकार्यको कार्य सम्पन्न भएपछि	शिक्षा शाखा, विषयक्षेत्र
६	विपदबाट विद्यालय क्षति भई विद्यालय बन्द हुने अवस्था भएमा वैकल्पिक स्थानमा विद्यालय सञ्चालन व्यवस्था मिलाउने।	५ दिन भित्र	शिक्षा शाखा, विद्यालय, आपत्कालिन आश्रय क्षेत्र
७	विपदबाट प्रभावित र त्रास रहेका विद्यार्थी र अभिभावकलाई आवश्यक मनोसामाजिक परामर्श सेवा सञ्चालन गर्ने।	विपद पश्चात	शिक्षा शाखा, विद्यालय, संरक्षण तथा सूरक्षा क्षेत्र
८	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई अपाङ्ग ,महिला ,जेष्ठ नागरिक , बालबालिका लगायत लक्षित समूहको तथ्याङ्क सङ्कलन ,क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र
९	पहिचान भएका आवश्यकता बमोजिम गर्भवती महिला, सुत्केरी, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकलाई सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात् तत्कालै र आवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र
१०	गर्भवती महिला, सुत्केरी, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति	आवश्यकता	महिला तथा

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
	र ज्येष्ठ नागरिकका लागि आवश्यक सामग्रीहरूको दैनिक सूची तयार गरी सामग्री जुटाउने र वितरण गर्ने।	अनुसार	बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र
११	विशिष्ट आवश्यकता अनुसारका सामग्री जस्तैः डिग्निटी किट वितरण गर्ने।	विपद् पश्चात् सकेसम्म छिटो र आवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र
१२	विपद्को घटनाबाट मानसिक रूपमा प्रभावित व्यक्ति र परिवारका सदस्य गुमाएका व्यक्तिहरूलाई परिस्थितीको आंकलन गरी मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने।	विपद् पश्चात् सकेसम्म छिटो र आवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा, स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
१३	सुरक्षित स्थानमा आवश्यक भौतिक सामग्रीको प्रबन्ध गर्ने तथा सुरक्षित स्थानसम्म लक्षित वर्ग सजिलै पुग्न सकिने गरी आवागमन मार्ग तथा अत्यावश्यक भौतिक सामग्रीको व्यवस्था गर्ने	आवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र तथा पूर्वाधार विकास शाखा
१४	प्रभावित क्षेत्रमा हुनसक्ने हिंसा नियन्त्रणका लागि स्वयंसेवक परिचालन गर्ने र यौन हिंसा तथा दुर्व्यवहार तथा बेचबिखनबाट बच्ने उपायका बारेमा प्रभावितहरुलाई जानकारी दिने ,अनुगमन गर्ने ,गुनासो सुनवाई गर्ने र आवश्यक परे प्रहरीको सहयोग लिने।	निरन्तर र विपद् पश्चात् सकेसम्म छिटो र आवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्रगैर ,प्रहरी , सरकारी संस्था
१५	प्रतिकार्यमा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी ,स्काउट ,गैर सरकारी संस्थाको सहयोग लिने ,समन्वय गर्ने ,प्रतिबेदन निर्माण गर्ने र आगामी योजनामा सहयोगका निम्ति अभिलेखीकरण गर्ने।	विपद् पश्चात्	गाउँपालिकामहिला , तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र ,प्रहरी , गैर सरकारी संस्था
१६	संरक्षण तथा सूरक्षा क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने।	प्रतिकार्यको कार्य सम्पन्न भएपछि	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र

परिच्छेद ४

बन्दोबस्ती सामग्रीको उपलब्धता तथा आवश्यकताको लेखाजोखा

४.१ स्रोत-साधनको वर्तमान अवस्थाका साथै थप स्रोत साधनको आवश्यकता र अनुमानित लागत विवरण

बन्दोबस्तीका सामग्रीहरुको उपलब्धताको लेखाजोखा विषयक्षेत्रका आधारमा गरिएको छ । यस गाउँपालिकामा विपद्जन्य घटनाहरूमा सम्बन्धित विषयक्षेत्र अन्तर्गत उपलब्ध श्रोत साधन तथा सामग्रीहरूको विद्यमान अवस्थाका साथै भावी दिनमा गरिने विपद् प्रतिकार्यका लागि विषय क्षेत्रहरूलाई आवश्यक पर्ने थप स्रोत, साधन र उपकरणको विवरण तथा सोको अनुमानित लागत देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

विषयक्षेत्र	स्रोत, साधन/उपकरण	संख्या वा परिमाण	भण्डारण स्थल/स्थान	थप आवश्यक संख्या	अनुमानित रकम
समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	दमकल (आवश्यक औजार सेट सहित)	०		१	
	एक्साभेटर (जेसिवि)	२	गाउँपालिका	०	
	लाईफ ज्याकेट	१०	गाउँपालिका	१०	
	रिफ्लेक्टिव ज्याकेट	१०	गाउँपालिका	१०	
	कम्प्युटर सेट	०		१	
	एल सी डी मनिटर	०		१	
	स्टील दराज	०		२	
	कार्यालय टेबुल	०		२	
	यू एस बी तार	०		३	
	क्लाइम्विङ डोरी	०		१	
	सीठी (Whistle)	०		१००	
	सेफ्टि हेल्मेट	२०	गाउँपालिका	२०	
	रवर बोट	०		१०	
	स्ट्रेचर	२	गाउँपालिका	२०	
	मेगा ह्याण्ड माइक	०		१५	
	ईमर्जेन्सी टर्च लाइट	८	गाउँपालिका	२०	
	हेड लाइट	०		२०	
	हेड लाइट ब्याट्री	०		६०	
	आगो निभाउने यन्त्र (Fire Extinguisher)	३	गाउँपालिका	१०	
	साईरन	०		५	
	रवरको पन्जा	१५	गाउँपालिका	१५	
	छालाको पन्जा	०		१०	
	गो व्याग	०		१०	
	प्राथमिक उपचार किट	३	गाउँपालिका	१०	
	नी क्यप (Knee cap)	०		१५	

विषयक्षेत्र	स्रोत, साधन/उपकरण	संख्या वा परिमाण	भण्डारण स्थल/स्थान	थप आवश्यक संख्या	अनुमानित रकम
	ट्रेककिंग ब्याग	०		१५	
	बर्सादी (Rain Coat)	१०	गाउँपालिका	३०	
खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	किटनाशक विषादी	५ पेटि	कृषि शाखा र वडा कार्यालय		
	चामल				
	नुन,				
	तेल प्याकेट				
	कृषि एम्बुलेन्स	१	गाउँपालिका	१	२००००००
	बिउ बिजन	२ बोरा	गाउँपालिका	१०	३०००
	सोयल कभरिंग प्लाष्टिक	१	कृषि शाखा	९	५००००
	स्प्रेयर	९	वडा कार्यालय	५	५०००
	स्प्रे	३	कृषि शाखा	३	२५०००
	सोयल टेस्टिंग किट	०		२	१५०००
स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	स्यानीटरी प्याड	०		२०००	२००००
	इमेरजेन्सी किट	०		१५	१०००००
	ह्याण्डवास तथा साबुन	०		२००	२००००
	पिपिई सेट/गाउन	२००	स्वास्थ्य स्टोर	०	
	सर्जिकल ग्लोब	५००	स्वास्थ्य स्टोर	२००	१०००
	स्यानीटाईजर	०		५००	१००००
	क्लोरिन पाउडर	०		२००	२०००
	मेडिसिन	केहि	स्वास्थ्य स्टोर	केहि	५००००
	आर.एल. वोटल	२००	स्वास्थ्य स्टोर	०	
	पल्स अक्सिजन मिटर	५	स्वास्थ्य स्टोर	९	४५०००
	थर्मल गन	५	स्वास्थ्य स्टोर	४	२००००
	रयापिड टेस्ट किट	०		०	
	त्रिकोण पट्टी (Triangular Bandage)	०		१००	१०००००
	सैफ्टी आई ग्लास	०		९	२००००
	कम्प्रो सेट	०		१०	१०००००
	प्राथमिक उपचार बाकस/किट	५	स्वास्थ्य स्टोर	९	१००००
	स्टेचर	५	स्वास्थ्य स्टोर	४	४००००
खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र	पियुष	०		९०	१००००
	एक्वा ट्याब	०			
	पि.ए.भाइल	०		५	१००००
	पानी जाँच्ने किट	१	गाउँपालिका	८	२४००००

विषयक्षेत्र	स्रोत, साधन/उपकरण	संख्या वा परिमाण	भण्डारण स्थल/स्थान	थप आवश्यक संख्या	अनुमानित रकम
	पाईप तथा फिटिङ्स	०		१० क्वाइल	१०००००
	अस्थाई शौचालय किट	०		९	९०००००
	बाल्टीन	०		३०	१५०००
	पानी फिल्टर	०		३०	९००००
आपत्कालिन आश्रय तथा गैर-खाद्य सामग्री क्षेत्र र शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	ईन्धनबाट चल्ने आरा/ह्याक्सा (Hacksaw)	०		१	
	बन्चरो (Axe)	५	गाउँपालिका	५	
	कोदालो (Spade)	०		५	
	हाते आरो (Hand saw)	०		२	
	हैक स (Hacksaw)	०		१०	
	छीनो सानो	०		२	
	छीनो ठूलो	०		२	
	वेल्चा सेट	०		१०	
	गैति (Pick)	१०	गाउँपालिका	५	
	गल (Crow bar)	१	गाउँपालिका	५	
	सानो हथौडा (Small Hammer)	१	गाउँपालिका	५	
	मार्तल (Claw hammer)	०		१०	
	पिलास (Plier)	०		५	
	एयर लिफ्ट ब्याग	०		२	
	त्रिपाल	०		१५०	
	टेन्ट	४	गाउँपालिका	२	
	भाँडाकुँडा सेट	०		१०	
	जस्तापाता	०		१०	
	अक्सिजन सिलिन्डर	५	रायल प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	४	
	ह्विईल चेयर	२	गाउँपालिका	२	
	ब्ल्याङ्केट	०		१५ सेट	
	बुट	२०	गाउँपालिका	१०	
	एम्बुलेन्स	१	रायल प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	१	
	प्लाष्टिक	०		३	
	ग्याबियन बक्स	०			
	सावेल	२	गाउँपालिका	५	
	फाउडा	४	गाउँपालिका	१४	
	बफिट	४	गाउँपालिका	५	

विषयक्षेत्र	स्रोत, साधन/उपकरण	संख्या वा परिमाण	भण्डारण स्थल/स्थान	थप आवश्यक संख्या	अनुमानित रकम
	हेलमेट	२०	गाउँपालिका	५	
	टर्च	८	गाउँपालिका	१०	
	हसिया	५	गाउँपालिका		
	सेफ्टि ज्याकेट	१०	गाउँपालिका		
	ग्लबस्	१५	गाउँपालिका		
	रेनकोट	१०	गाउँपालिका		
आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्र / संरक्षण तथा सूरक्षा क्षेत्र	गर्मियाममा कक्षाकोठाका लागि पंखा	१०	गाउँपालिका	२०	४००००
	चिसोको समयका लागि न्यानो कपडा	०	विद्यालय स्तरमा	६०००	६००००००
	अस्थायि सिकाइ केन्द्र स्थापना	०	गाउँपालिका	१५	१५०००००
	स्वःअध्ययन सामाग्रि	०	गाउँपालिका	१००	
	कुसन	०		५०	
	पिफर्म	०		२० मिटर	
	इसिडि किट	०		५०	
	परामर्शदाता तथा सामाजिक कार्यकर्ता				

नोट: यस्ता सामग्रीहरुको विषयक्षेत्रबाट प्राप्त विवरण अनुसार अभिलेख अद्यावधिक गर्ने कार्य विपद् व्यवस्थापन शाखाले नियमित रुपमा गर्नेछ।

४.२ विपद् प्रतिकार्यका लागि जनशक्तिको उपलब्धता

यस गाउँपालिकामा विपद्जन्य घटनामा सबै विषयक्षेत्रका सदस्यहरू र स्थानीय समुदायहरू प्रतिकार्यका लागि परिचालित हुनेछन्। यस गाउँपालिकामा खोज तथा उद्धार र प्राथमिक उपचार सम्बन्धी तालिम लिएका जम्मा ४७ जना दक्ष व्यक्तिहरु रहेका छन्। जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, गाउँपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति र वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत विभिन्न माध्यम बाट पूर्वसूचनाको जानकारी आम समुदायमा सम्प्रेषण गरीने व्यवस्था गरीएको छ। यसका साथै शव व्यवस्थापन सम्बन्धी विशिष्ट ज्ञान भएका १० व्यक्तिहरू स्थानीय तथा जिल्ला स्थित नेपाल प्रहरिका सूरक्षा निकायहरुसँग रहेका छन्। विपद् प्रतिकार्यका लागि उपलब्ध जनशक्तिको अद्यावधिक विवरण **अनुसूची-.....** मा संलग्न गरिएको छ। जनशक्ति सम्बन्धी विवरण हेरफेर भईरहन सक्ने हुँदा सबै विषयक्षेत्रले विपद् प्रतिकार्यका लागि विद्यमान जनशक्तिको तथ्याङ्क नियमित रुपमा अद्यावधिक गरी एकीकृत अभिलेख राख्ने प्रयोजनका लागि विपद् व्यवस्थापन शाखामा पठाउनु पर्नेछ।

सिनं.	विवरण	इकाई	दक्ष जनशक्ती विवरण वडागत									
			१	२	३	४	५	६	७	८	९	जम्मा
१	महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविका	जना	३	३	३	४	५	५	४	५	४	**३६**
२	स्वास्थ्यकर्मी	जना	३	२	१	३	२	२	५	२	३	**२३**
३	प्राथमिक उपचार(FA)	जना	४	३	१	३	२	४	२	२	२	**२३**

	सम्बन्धि तालिम प्राप्त										
४	खोज तथा उद्धार तालिम प्राप्त	जना	४	२	२	४	०	३	०	४	५	**२४**

४.३ बन्दोबस्ती सामग्रीको आंकलन

विपद्जन्य घटनाहरुमा प्रतिकार्यका लागि गैरखाद्य सामाग्रीहरु र सोको भण्डारण स्थल र मानवीय सहायता स्थलको लागि देहाय अनुसारको व्यवस्था गरिएको छः

गाउँपालिकामा रहेको बन्दोबस्ति सामाग्रीको विवरणः

सामानको विवरण	ईकाइ	परिणाम
बन्चरो	वटा	५
गैति	वटा	१०
गल	वटा	१
सानो हथौडा	वटा	१
टेन्ट	वटा	४
हुइल चेयर	वटा	२
बुट	जोर	१०
सावेल	वटा	२
फाउडा	वटा	४
बफिट सेट	वटा	४
हेलमेट	वटा	२०
टर्च	वटा	८
हसिया	वटा	५
सेफ्टि ज्याकेट	वटा	१०
ग्लबस्	वटा	१५
रेनकोट	वटा	१०
स्ट्रेचर	वटा	२
अग्नि नियन्त्रक (सिलिण्डर सेट)	वटा	३
एक्साभेटर (जेसिवि)	वटा	२

४.३.१ गैर – खाद्य सामग्री भण्डारण स्थल

विपद्का घटनाहरुमा प्रतिकार्यका लागि गैह्र खाद्य सामग्रीहरुको गोदाम घर (भण्डारण स्थल) विभिन्न स्थानहरूमा रहेका छन् । यसका लागि गैह्र खाद्य सामग्रीहरुको नाम लिष्ट गाउँपालिकाको हकमा माथि तालिका नं. ४.१ आपत्कालिन आश्रय तथा गैर-खाद्य सामग्री विषय क्षेत्रमा उल्लेखित गरिएको छ । यसका साथै गैह्र खाद्य सामग्रीहरुको भण्डारण स्थलको रुपमा गाउँपालिकाको सामाग्री भण्डार तथा गोदामघर परिसर ,सबै वडा कार्यालय र परिसर प्रयोग गर्न सकिने अवस्थामा रहेको छ भने जिल्ला स्थित नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा बझांगको गैह्र खाद्य सामग्री भण्डारण स्थल तथा परिसरलाइ पनि प्रयोग गर्न सकिनेछ ।

४.३.२ मानवीय सहायता स्थल

गाउँपालिका भित्र आपतकालिन मानवीय सहायताको लागि निम्न हेलिप्याड रहेका छन् । यि हेलिप्याड मानवीय सहायताको लागि गाउँपालिकाले विपद् प्रतिकार्यको निमित्त उपयोग गर्नेछ ।

तालिका: ४४ वडागत मानवीय सहायता स्थल विवरण

सिनं.	विवरण	इकाई	विवरण वडागत									
			१	२	३	४	५	६	७	८	९	जम्मा
१	हेली प्याड	वटा	१	०	०	०	१	०	०	१	२	**५**
२	खेल मैदान खुल्ला स्थल	स्थान	३	२	१	२	२	२	३	२	१	**१८**
३	सुरक्षित भण्डारण स्थल	स्थान	१	०	०	०	०	०	१	०	०	२

४.३.३ सुरक्षित आवास तथा खुला स्थल-:

बाढी पहिरोको जोखिमबाट बच्न समुदायले आपत्कालीन आश्रय लिन पहिचान गरिएका सुरक्षित स्थलहरूको संक्षिप्त विवरण तालिकामा छ। सम्पूर्ण गाउँपालिकामा रहेको जोखिम वर्ग जस्तै अपाङ्गता भएका, बालबालिका, वृद्धवृद्धाको विवरण पनि तालिकामा राखिएको छ । हरेक सुरक्षित स्थलको विस्तृत विवरण गाउँपालिका/नगरपालिका को डाटाबेसमा सूचीकृत र सम्बन्धित वडा कार्यालयमा सूचीकृत गरी राखिएको छ। साथै, सम्बन्धित समुदायको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा संलग्न रहेको छ।

वडा नं.	सुरक्षित स्थल नाम	अनुमानित क्षेत्रफल (वर्ग मीटर)	अट्ने क्षमता जनसंख्या		
१	देउरा	४५०	१००		
	रायल	२२५०	५००		
	डुडिल	१८००	४००		
२	लेकखौला	११२५	२५०		
	केदारस्युँ २	९००	२००		
३	भंगरपडे	११२५	२५०		
४	बागथला	९००	२००		
	केदारस्युँ ४	४०५०	७००		
५	सानन डाँडा	१३५०	३००		
	पाउँटा	१८००	४००		
६	भाट्सैन	१८००	४००		
	दहशैन	१३५०	३००		
७	दहशैन	१३५०	३००		
	भामचौर	९००	२००		
	कोटेली	१८००	४००		
८	टुडिखेलटुस्का ,	२२५०	५००		
	लोतु	१८००	४००		
९	झोता	४९५०	११००		
जम्मा		**३१९५०**	**६९००**		

स्रोतः जिल्ला विपद् पूर्वतयारि तथा प्रतिकार्य योजना २०८१

नोट अट्ने क्षमताको अनुमान :UNHCR (https://emergency.unhcr.org/emergency-assistance/shelter-camp-and-settlement/shelter/emergency-shelter-standard) को मापदण्ड अनुसार ४वर्ग मिटर प्रति व्यक्तिको हिसाबले ५. गणना गरिएको छ।

परिच्छेद ५
विविध

५.१ स्रोत साधनको व्यवस्थापन

विपद् व्यवस्थापनका लागि यस गाउँपालिकामा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरिएको छ। यस विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजनामा स्वीकृत क्रियाकलापका लागि उक्त कोषमा उपलब्ध बजेट पर्याप्त भएमा विषयगत क्षेत्रलाई बजेटको आवश्यकता र उपलब्धताका आधारमा रकम निकासा गरिनेछ। कोषमा पर्याप्त बजेट उपलब्ध नभएको अवस्थामा स्वीकृत बार्षिक बजेटबाट यस्तो रकम उपलब्ध गराईनेछ। स्वीकृत क्रियाकलाप कार्यान्वयन गर्ने कार्य वडा कार्यालय मार्फत् हुन सक्ने अवस्थामा यस्तो रकम सम्बन्धित वडा कार्यालयलाई उपलब्ध गराइनेछ।

गाउँपालिकाको आफ्नो स्रोत साधनले कार्यान्वयन सम्भव नहुने क्रियाकलापको लागि प्रदेश सरकार वा जिल्ला प्रशासन कार्यालय मार्फत् सङ्घीय सरकारसँग अनुरोध गरिनेछ। साथै थप आवश्यक सहयोगका लागि मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकाय तथा विकास साझेदार संस्था, स्थानीय सामाजिक संघ संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गरिनेछ। यस व्यवस्थापन सम्बन्धी थप विस्तृत विवरण निम्न अनुसार छन्:

- यस केदारस्युँ गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, नियमावली २०७६, स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यस्थापन ऐन २०७५, वातावरण तथा प्राकृतिक श्रोत संरक्षण ऐन २०७८ मा प्रवन्ध भए बमोजिमका आवश्यक संस्थागत संरचना र नीतिगत प्रवन्ध गरिनेछ।
- विपद् व्यवस्थापनका लागि यस गाउँपालिकामा विपद उद्दार तथा राहात कोष व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७४ कायम गरिएको छ। यस विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजनामा स्वीकृत क्रियाकलापका लागि उक्त कोषमा उपलब्ध बजेटबाट परिचालन गरिनेछ।
- गाँउपालिकाको चालु आर्थिक वर्षको स्वीकृत बार्षिक बजेट विपद् व्यवस्थापन शिर्षकको बजेटबाट रकम उपलब्ध गराई प्राथमिकताका आधारमा पूर्वतयारीका गतिविधिहरूको कार्यान्वयनको शुरूवात गरिनेछ। क्रमश: आगामी वर्षको वार्षिक कार्यक्रममा यस योजनाको कार्यान्वयनको लागि आवश्यक श्रोत व्यवस्थापन गरिनेछ।
- यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले निर्दिष्ट गरेका विपद् जोखिम न्यूनिकरण र पूर्वतयारीका गतिविधिहरूलाई जोखिम तह दृष्टिकोण (Risk Layering Approach) को अवधारणालाई प्रयोग गरी कम हानी गर्ने तथा बर्षेनि दोहोरिरहने जोखिम आफै बहन गर्ने, मध्यम हानी गर्ने मध्यम खालका जोखिमको लागि बित्तिय व्यवस्था गर्ने र उच्च हानी गर्ने जोखिमहरुको बिमा गर्ने र जोखिम हस्तान्तरण गरिनेछ। साथसाथै यी गतिविधिहरूलाई गाँउपालिकाले सञ्चालन गर्ने आवधिक योजना, विषयगत योजना तथा कार्यक्रमहरूसँग समायोजन तथा एकिकरण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ।
- गाँउपालिकाको आफ्नो स्रोत साधनले कार्यान्वयनमा अपुग हुने तथा प्रदेश र संघीय सरकारको समेत प्राथमिकतामा पर्ने क्रियाकलापहरूको लागि प्रदेश सरकार वा जिल्ला प्रशासन कार्यालय मार्फत् सङ्घीय सरकारसँग अनुरोध गरी स्रोत जुटाइनेछ
- विकास साझेदार संस्थाहरू (दुईपक्षीय, बहुपक्षीय, संयुक्त राष्ट्रसंघ अन्तर्गतका निकायहरू र रेडक्रस अभियान) बाट प्राप्त हुने सहायतालाई यस योजनाको कार्यान्वयनको लागि परिचालन गरिनेछ।
- निजी तथा व्यावसायिक क्षेत्रको व्यवसायिक सामाजिक उत्तरदायित्व, र अन्य पहल मार्फत निजी क्षेत्रको सहभागिता र सहायता विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका लागि परिचालन गरिनेछ।
- गाँउपालिकामा रहेका सामाजिक तथा सामुदायिक संस्थासँग भएको भौतिक, सामाजिक, आर्थिक तथा मानवीय श्रोतलाई यस योजनाको कार्यन्वयनको लागि एकिकृत रूपमा परिचालन गरिनेछ।

- यस योजनाको कार्यान्वयनको अवस्था अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गाँउपालिकाका उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा रहेको अनुगमन समितिले गर्नेछ। उक्त अनुगमन समितिले अनुगमन गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नेछ।
- विपद् पोर्टल तयार गरी विपदबाट भएको क्षति तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी भएका गाउँपालिकाको वेवसाइटमा गतिविधिहरू नियमित रूपमा अद्यावधिक गरिनेछ।
- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले वर्षभरिको विपद्को अवस्था र गतिविधिलाई समेटेर गाउँ/नगर विपद् प्रतिवेदन सामान्य अवस्थामा वार्षिक रूपमा प्रकाशन गर्नेछ भने कुनै ठूलो विपद्को अवस्था आएमा आवश्यकता अनुसार प्रतिवेदनहरू प्रकाशित गरिनेछ।
- यस योजनाको कार्यन्वयनबाट प्राप्त सिकाई तथा तत्कालीन आवश्यकताका आधारमा यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई वार्षिक रूपमा अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ।
- गाउँपालिका भित्र विकासका पूर्वाधाहरु निर्माण, फोहोरमैला व्यवस्थापन, विपद् व्यवस्थापनका सम्पूर्ण कार्य गर्दा वातावरण तथा प्रकृतिमैत्री हुने गरि निर्माण गर्ने र विभिन्न विपद्को पूर्वतयारी तथा प्रतिवकार्य गर्दा वातावरणमैत्री सामाग्रीको प्रयोग लाई प्राथमिकता तथा जोड दिइनेछ।

५.२ अन्य निकायसँगको समन्वय र सहकार्य

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि छिमेकी गाउँ, गाँउपालिका, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा तथा उपशाख, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकाय तथा विकास साझेदार संस्था, स्थानीय सामाजिक सङ्घ संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग सहयोग र सहकार्य गरिनेछ। विपद् परेको समयमा खोज उद्धार तथा आगलागीको नियन्त्रणमा दमकल, एम्बुलेन्स शव बाहन, तथा जनशक्ति परिचालनमा सुरक्षा निकाय र छिमेकी स्थानीय तहसँग समन्वय गरिनेछ। अन्य किसिमका थप सहयोग आदानप्रदान गर्न गाँउ कार्यपालिकाले अन्य स्थानीय तहहरुसँग आवश्यक समझदारी वा सम्झौता गर्नेछ।

गाँउपालिकले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्यको लागि प्रमुख रूपमा गाउँपालिका भित्र र बाह्य गरी दुई प्रकारको समन्वय गर्नु पर्दछ। गाँउपालिका भित्र पनि गाँउपालिका मातहतका निकाय वा समितिबीच र अन्य सरकारी, गैरसरकारी, सामाजिक तथा निजी संस्थाहरूबीच समन्वय र सहकार्य गर्नुपर्ने हुन्छ। बाह्य समन्वयमा जिल्ला, प्रदेश र संघीय तहका सुरक्षा निकाय तथा सरकारी निकायहरूसँग र अन्य गैर सरकारी तथा सहयोगी निकाय तथा संस्थाहरूसँगको समन्वय गर्नु पर्दछ। जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला स्थित अन्य गैह्र सरकारी संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गरी थप स्रोत परिचालन गरिनेछ। जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र र प्रदेश आपत्कालिन कार्यसञ्चालन केन्द्रसँग विपद् सम्बन्धी सूचना र प्रतिवेदनहरू आदानप्रदान गर्न स्थानय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रले आवश्यक समन्वय गर्नेछ।

विपद् प्रतिकार्यको दौडानमा कार्यहारू निम्न थप कार्यहरू गरिने छ :

- विषयगत क्षेत्रको अवधारणा अनुसार गाँउपालिका भित्रका सम्पूर्ण विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित संस्था तथा निकायहरू सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको सदस्य रहन्छन र उक्त संस्था तथा निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्यको जिम्मेवारी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने विषयगत समिति र यसका संयोजक तथा सम्बन्धित शाखाको हुनेछ।
- जिल्ला, प्रदेश तथा संघीय तहका निकायहरूसँगको समन्वय, सुरक्षा निकायहरूसँगको समन्वय तथा गाँउपालिका बाहिरका सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरु र सहयोगी निकायहरूसँगको समन्वयको जिम्मेवारी गाँउपालिका अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको हुनेछ।

➢ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको लागि सम्पूर्ण सरकारी, गैरसरकारी, सामाजिक तथा निजी क्षेत्रको स्रोत परिचालन विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अनुरूप गाँउपालिकाको प्राथमिकता अनुसार एकद्धार नीति बमोजिम हुनेछ । संस्थागत समन्वय र सहकार्यको ढाँचा निम्न बमोजिम हुनेछ ।

५.३ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई

यस योजनाले गाँउपालिकामा विपद्बाट प्रभावित हुन सक्ने परिवार, मृत्यु हुन सक्ने तथा घाइते हुन सक्नेको सङ्ख्या एवम् आर्थिक क्षतिको न्यूनीकरण गर्ने लक्ष्य लिएको छ ।

योजना कार्यान्वयनको वार्षिक अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने कार्य नगरपालिकाको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले गर्नेछ। योजना कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन (चौमासिक रुपमा: भाद्र, पौस, बैशाख) स्थानीय आपत्कालिन कार्यसञ्चालन केन्द्रको सहयोगमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले गर्नेछ ।

वार्षिक अनुगमन र मूल्याङ्कन

यस योजनाको अनुगमन, मूल्याङ्कन र समीक्षाको लागि देहाय बमोजिमको लक्ष्य सूचकहरू निर्धारण गरीएको छ:

५.३.१ लक्ष्य र सूचकहरू

यस योजनामा गाँउपालिकामा विपद्बाट प्रभावित हुने परिवार, मृत्यु हुने तथा घाईतेको सङ्ख्या एवम् आर्थिक क्षतिको न्यूनीकरण गर्ने लक्ष्य लिईएको छ। यस योजनाको अनुगमन, मूल्याङ्कन र समीक्षाको लागि देहाय बमोजिमको लक्ष्य सूचकहरु निर्धारण गरिएको छ:

क्र.सं.	सूचक	आधार वर्ष	लक्ष्य		
		(२०८०।०८१)	(२०८१।०८२)	(२०८२।०८३)	(२०८३।०८४)
१.	गाउँ क्षेत्रमा विपद्बाट हुने मानवीय क्षतिको दर कम भएको हुनेछ ।				
१.१	विपद्बाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत सङ्ख्या (सडक दुर्घटना बाहेक)	३	२	१	०
१.२	सडक दुर्घटनाबाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत सङ्ख्या	५	२	१	०
२.	विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिको सङ्ख्या उल्लेख्य मात्रामा कम भएको हुनेछ ।				
२.१	विपद्बाट प्रत्यक्ष प्रभावित हुने परिवारको वार्षिक औसत सङ्ख्या	२००	१५०	१००	८०
२.२	विपद्बाट घाईते हुने व्यक्तिको वार्षिक औसत सङ्ख्या	२३	२०	१५	११
२.३	सडक दुर्घटनाबाट घाईते हुने व्यक्तिको वार्षिक औसत सङ्ख्या	५	३	२	२
२.४	विपद्बाट क्षति हुने घरको वार्षिक औसत सङ्ख्या	१००	६५	४५	४०
३.	विपद्को कारण हुने वार्षिक औसत प्रत्यक्ष आर्थिक क्षतिमा कमी आएको हुनेछ ।				
३१.	विपद् बाट क्षतिहुने खेतीयोग्य जमिनको वार्षिक औसत सङ्ख्या (रोपनी)	२३०	२००	१५०	१२०
३२.	विपद् बाट क्षति हुने कुल पशु चौपायाको वार्षिक औसत सङ्ख्या	४१	२५	२३	२०
४.	गाउँपालिका र सरोकारवालाहरू बीच अन्तर तथा परस्पर समन्वय र साझेदारी अभिबृद्धि गर्ने संयन्त्र सङ्ख्या				
४१.	संघप्रदेश र स्थानीय तहमा समन्वय र सहकार्य बिस्तार गर्ने ,	१	२	२	३
४२.	गाउँपालिका र सरोकारवालाहरु बीच विपद् सम्बन्धी ,पूर्व तयारी) (हरेक महिना) बैठक बस्ने नियमित (विपद्को समय र विपद्पश्चात	१	२	३	४
५.	बहु–प्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली र विपद् जोखिम सूचना आंकलन, उपलब्धता र पहुँचमा उल्लेख्य बृद्धि भएको हुनेछ ।				
५.१	कूल क्षेत्रफलको अनुपातमा बहु–प्रकोप अनुगमन तथा पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना र सञ्चालन भएको क्षेत्रफलको प्रतिशत	१०%	२०%	५०%	१००%
५.२	विपद् प्रभावित क्षेत्रको जनसङ्ख्याको अनुपातमा स्थानीय वा राष्ट्रिय सूचना प्रणाली मार्फत पूर्वसूचना प्राप्त गर्ने जनसङ्ख्याको	२०%	२०%	२०%	३०%

क्र.सं.	सूचक	आधार वर्ष (२०८०।०८१)	लक्ष्य (२०८१।०८२)	(२०८२।०८३)	(२०८३।०८४)
	प्रतिशत				
५.३	विपद् जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूमा पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्यविधि लागू भएका वडाहरूको सङ्ख्या	०	३	४	५
५.४	स्थानीय स्तरमा उपयोगी विपद् जोखिम सम्बन्धी सूचना तथा जानकारी जनसमुदायलाई उपलब्ध गराउन सक्ने समुदाय	१०	२०	३०	४०
५.५	पूर्वसूचना प्राप्त भएपछि विपद् प्रभावित क्षेत्रबाट सुरक्षित स्थानमा सारिएका जनसङ्ख्या	१५ घर	१० घर	७ घर	५ घर

५.३.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन र योजनाको परिमार्जन

यस योजना कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन र मूल्याङ्कन कार्य गर्न गाँउपालिकामा अधीकार प्राप्त अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले गर्नेछ। उक्त समितिले माथि उल्लिखित सूचकहरुको आधारमा नियमित रुपमा योजना कार्यान्वयनको अवस्थाको अनुगमन गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्नेछ। यस्तो प्रतिवेदनमा औँल्याइएका सुधार गर्नुपर्ने विषयलाई सम्बन्धित विषयक्षेत्रले सुधार गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ र योजनामा नै सुधार गर्नुपर्ने अवस्थामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको परिमार्जन गर्दा समावेश गरिनेछ। योजनाको कार्यान्वयनको अवस्था, प्रभावकारिता र सिकाई संश्लेषण कार्यसूचीको प्रारुप **अनुसूची- ...** मा संलग्न गरिएको छ। यस योजनाको पूनरावलोकन तथा पृष्ठपोषण सङ्कलन तलको तालिका बमोजिम हुनेछः

विवरण	जिम्मेवार निकाय	गर्नुपर्ने मुख्य कार्य	समय
योजना कार्यान्वयनको समिक्षा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	आवधिक रुपमा सिजन अनुरूप समिक्षा बैठक गर्ने	बैशाख महिना भाद्र महिना पौष महिना
योजनाको पुनरावलोकन	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	विषयक्षेत्र अनुसारका क्रियाकलापहरुको पुनरावलोकन गरी योजना अद्यावधिक गर्ने	प्रत्येक वर्ष चैत्र मसान्त

५.४ क्षमता विकास रणनीति र योजना

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नका लागि दक्ष स्रोत व्यक्ति तथा संस्थाहरूको सहयोगमा देहायका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछ:

क्र.सं.	क्षमता विकास क्रियाकलापहरु	जिम्मेवारी	समयतालिका
१	विषयगत क्षेत्रका जनशक्तिलाई उक्त क्षेत्रसँग सम्बन्धित विषयमा अभिमुखिकरण, तालिम र अभ्यासको व्यवस्था गर्ने।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	विपद् व्यवस्थापन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा पश्चात
२	वडास्तरका विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अभिमुखिकरण, तालिम प्रदान गर्ने।	विपद् व्यवस्थापन शाखा	विपद् व्यवस्थापन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा पश्चात
३	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्न क्षमता विकास गर्ने।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	आगामी आ. व. योजना तर्जुमा प्रक्रिया शुरु हुनु भन्दा अगावै

४	विपद् प्रभावित स्थानमा रहेका विद्यालयहरू र स्थानीय स्वयंसेवकहरूलाई विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्न विषयक्षेत्रको क्षमता विकास गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	मनसुन अगावै तथा विपद्को घटना हुनु अघि
५	बन्दोबस्तीका सामान तथा औजारहरू व्यवस्थापनका लागि विषयक्षेत्रहरूको क्षमता विकास गर्ने। सबै क्षमता विकास तालिमहरू लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणका दृष्टिकोणबाट संवेदनशील र समावेशी हुने कुरा सुनिश्चित गरिने।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	मनसुन अगावै तथा विपद्को घटना हुनु अघि

अनुसूची-१

प्राविधिक कार्यसमूहको प्रथम बैठकको कार्यसूची

केदारस्यूँ गाउँपालिका, बझाङ सुदुरपश्चिम प्रदेश

स्थानः मिति/समयः

छलफलका विषयहरूः

१. गत वर्षका विपद्का घटनाहरू र व्यवस्थापन सम्बन्धी समीक्षा ,
२. यस वर्षको पूर्वानुमान वर्षा), बाढी र पहिरो सम्बन्धि पूर्वानुमानहरू जल तथा मौसम विज्ञान बिभागबाट उपलब्ध हुन्छ, अन्य प्रकोपहरूको सम्बन्धित निकायबाट उपलब्ध हुन्छ(,
३. सङ्कटासन्नता र जोखिमको बस्तुस्थिति (क्षेत्रः गाउँपालिकाभौगोलिक कार्य)
४. विषयक्षेत्रहरू ,र तिनको योजना (नगरपालिकामा रहने क्लष्टरहरू/गाउँ)
५. योजना तर्जुमा वा अद्यावधिक गर्ने प्रक्रिया,
६. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमामा प्राविधिक सहयोग गर्नका लागि अनुभव प्राप्त विज्ञ (आवश्यक भएमा) सम्मिलित,टोलीको गठन गर्ने र कार्यशर्तहरू छलफल गरी स्वीकृत गर्नेकार्य (
७. पूर्वतयारी योजना तर्जुमा प्रक्रियामा सहयोग र समन्वय अन्य गाउँ)/नगरपालिकानेपाल सरकार र प्रदेश सरकारका जिल्ला , (स्थित निकायहरु,
८. अन्य (जस्तैः समितिको आगामी बैठक सम्बन्धमा)।

अनुसूची-२

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिबाट प्राविधिक कार्यसमूहलाई प्रदान कार्यादेश

१. उपलब्ध तथ्याङ्क,प्रकाशन तथा अभिलेखहरुको अध्ययन तथा विश्लेषण गर्ने ,दस्तावेज ,

२. विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी मौजुदा योजनाहरू र प्ववर्षको विपद्का घटना सम्बन्धी तथ्याङ्क ५ कम्तिमा विगत ,रकाशनहरू , पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना प्रणाली लगायत अन्य सान्दर्भिक सामग्रीको ,टासन्नता तथा जोखिम आंकलनसङ्क ,प नक्शाप्रको ,पुनरावलोकन र समीक्षा गर्ने

३. सम्बन्धित तहका आवधिक विकास योजनाहरू,प्रतिवेदनहरू ,विषयक्षेत्रगत योजनाहरू ,

४. आधारभूत अध्ययन लगायतका कार्य गर्ने,

५. विपद् व्यवस्थापनको विगतको अभ्यास अनुभव तथा सिकाई सम्बन्धी अध्ययन तथा समीक्षा गर्ने,

६. विगतको विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना तथा विषयक्षेत्रगत आकस्मिक योजनाहरूको अध्ययन र समीक्षा गर्ने,

७. स्थानीय मौसम तथा बाढी पूर्वानुमान र पूर्वसूचना प्रणालीमहामारी , निगरानी प्रणालीसडक सूरक्षा कार्ययोजना अध्ययन र प्रवृत्ति , ,विश्लेषण गर्ने

८. स्थानीय तहमा कार्यरत सरोकारवाला तथा साझेदार संस्थाको पहिचान गरी सूची तयारी गर्ने,

९. कार्यशाला गोष्ठीको सञ्चालन विधि कार्यसूचीको छनौट तथा स्रोत साधन जस्ता विषयमा सहयोग र ,स्थान ,समय ,परामर्श प्रदान गर्ने,

१०. सबै विषयक्षेत्रका योजनाहरू एकत्रित गरी मस्यौदा तयार गर्ने,

११. अनुसूचीमा उल्लिखित नमूना बमोजिम स्थानीय तहमा कार्यरत सरोकारवाला तथा साझेदार संस्थाको पहिचान गरी सूची तयार गर्ने ।

अनुसूची-३

सरोकारवाला निकायको पहिचान तालिका

क्र.सं.	निकाय	विषयक्षेत्र	कार्यरत प्रदेश/जिल्ला/गाउँ/नगरपालिका	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फ्याक्स, फोन, इमेल(
१.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय बझाङ	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	बझाङ जिल्ला	कैलाशबहादुर ठकुराठी / प्रमुख जिल्ला अधिकारी	९८५८४१७७७७७
२.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय बझाङ	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	बझाङ जिल्ला	नन्दबहादुर धामीविपद / सम्पर्क व्यक्ति	९८५८४८२०२६ ९८४८४८१८८७
३.	वीरभद्र जंग गुल्म, बझाङ	संरक्षण तथा सुरक्षा बिषयगत क्षेत्र	बझाङ जिल्ला	धिरज रावत गुल्मपति/	९८५८४८८६८१ ०९२४२१००२-
४.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बझाङ	संरक्षण तथा सुरक्षा बिषयगत क्षेत्र	बझाङ जिल्ला	युवराज भण्डारी/प्रहरी नायब उपरीक्षक	९८५८४१५५५५
५.	सशस्त्र प्रहरी बल, बझाङ	संरक्षण तथा सुरक्षा बिषयगत क्षेत्र	बझाङ जिल्ला	दुर्गा प्रसाद भट्ट /प्रहरी नायब उपरीक्षक	९८५१२५९७४४
६.	उधोग वाणीज्य संघ	खाद्य कृषि तथा जीविकोपार्जन क्षेत्र	बझाङ जिल्ला	दानबहादुर सुर्मेली अध्यक्ष/	९८५१०८०७६२
७.	जिल्ला आपताकालिन कार्य संचालन केन्द्र	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	बझाङ जिल्ला	व्यापक चन्द्र शाह	९८५१११५५८८
८.	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय सुदूरपश्चिम प्रदेश	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	प्रदेश	दिपेन्द्र बिष्टविपद / सम्पर्क व्यक्ति	९८४८६३४६५१
९.	प्रदेश आपताकालिन कार्य संचालन केन्द्र	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	प्रदेश	नियमित	९७६२३०९८२६
१०	दमकलको विवरण	संरक्षण तथा सुरक्षा बिषयगत क्षेत्र	बझाङ	पदमबहादुर खड्का चालक/	९८४८६१९८४८

अनुसूची-४

विषयक्षेत्रको प्रथम बैठकको कार्यसूची

केदारस्यूँ गाउँपालिका, बझाङ सुदुरपश्चिम प्रदेश विषयक्षेत्र ....

स्थानः मिति/समयः

छलफलका विषयहरूः

१. विषयक्षेत्रको परिचय,

२. बिषयगत क्षेत्रको अगुवा तथा सदस्य संस्थाको नामावली ,

३. प्रमुख विपद् र प्रभावित क्षेत्रको छनौट ,

४. पहिचान भएको विपद्को पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यमा सम्बन्धित विषयक्षेत्रको भूमिका,

५. विपद्को घटना हुनु अगाडि गरिने पूर्वतयारी र विपद् पश्चात् गरिने प्रतिकार्यको समयसीमा निर्धारण,

६. विद्यमान कमीकमजोरीहरूको पहिचान,

७. प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी तथा आपत्कालीन प्रतिकार्य क्रियाकलापहरूको पहिचान ,

८. प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि विषयक्षेत्रको कार्ययोजना तर्जुमा ,

९. विपद्को घटना अगावै गरिने पूर्वतयारी तथा विपद्को समयमा गरिने आपत्कालीन कार्यका लागि मुख्य जिम्मेवार निकायको पहिचान,

१०. बिषयगत क्षेत्रको अनुगमन,न तथा सिकाई योजना तर्जुमामूल्याङ्क ,

११. पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका क्रियाकलापका लागि लागत अनुमान (सम्भव भए सम्म),

१२. अन्य ।(जस्तैः आगामी बैठक सम्बन्धमा)

नोटः

प्रत्येक विषयक्षेत्रका अन्य बैठक र तिनका कार्यसूची पहिलो बैठकका निर्णयहरूतिनको कार्यान्वयन अवस्था र अन्य आन्तरिक , सवालहरूमा निर्भर हुन्छ।

अनुसूची-५

विषयक्षेत्र सदस्य संस्थाको कार्यशर्त (नमूना)

कुनै विषयक्षेत्रमा परेको समस्या समाधानमा सहयोग गर्ने सम्बन्धित तहमा तोकिएको प्राविधिक क्षमता भएको तथा अधिकार प्राप्त व्यक्ति, संस्था वा निकायलाई विषयक्षेत्र सदस्य संस्था भनिन्छ। विषयक्षेत्र सदस्य संस्थाको काम कर्तव्य देहाय अनुसार हुनेछन्ः-

१. विषयगत सदस्य संस्था न ,अन्तर्राष्ट्रिय गैसस/राष्ट्रिय ,रेडक्रस अभियानका सदस्य ,राष्ट्र संघीय निकाय ,सरकारी निकाय)िजी क्षेत्र आदिका बीचमा उपयुक्त विषयगत समन्वय संयन्त्र स्थापना तथा व्यवस्थापन गर्ने विषयगत अगुवा संस्था तोकि (,कता अनुसार सहयोग गर्नेआवश्य

२. नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारका जिल्ला स्थित निकायनागरीक समाज तथा अन्य सरोकारवाला निकायबीच ,स्थानीय तह , समन्वय गर्ने वि‍षयगत अगुवा संस्थालाई सहयोग गर्ने ,

३. आफ्नो विषयक्षेत्रमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने विषयगत अगुवा संस्थालाई सहयोग गर्ने यस अन्तर्गत) विपद्को प्रकृति तथा योजना मान्यता, प्राथमिकता प्राप्त आपत्कालीन कार्य तयारीलीन कार्य संवोधआपत्का ,न गर्ने प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यका लागि विद्यमान कमीकमजोरी पहिचान(विषयगत कार्ययोजना आदि पर्दछन् ,,

४. आपत्कालीन अवस्थाका लागि प्रर्याप्त आकस्मिक योजना तथा पूर्वतयारीको प्रत्याभूति गराउने,

५. विषयक्षेत्रका सहभागीहरू सम्बन्धित नीतिगत मार्गदर्शन तथा प्राविधिक मापदण्डका वारेमा जानकारी राख्दछन् र सोही मापदण्डका आधारमा प्रतिकार्य गर्दछन् भन्ने कुराको प्रत्याभूति गराउन विषयगत अगुवा संस्थालाई सहयोग गर्ने,

६. विषयक्षेत्रको प्रभाव र कार्यान्वयन योजनाको प्रगतिको समीक्षा गर्न तथा पर्याप्त प्रतिवदेन र प्रभावकारी सूचना पव्राहको प्रत्याभूति दिन र प्रभावकारी अनुगमन संयन्त्र स्थापना गर्ने विषयगत अगुवा संस्थालाई सहयोग गर्ने,

७. सूचना सङ्कलन तथा प्रचारप्रसारमा योगदान गर्न स्रोत साधनको आवश्यकता पहिचान गर्ने,

८. विषयक्षेत्रका प्राथमिकता प्राप्त कार्य सञ्चालन गर्न दातृ समुदायलाई मानवीय सहायता कार्यमा लगानी गर्न प्रोत्साहन गर्ने साथै, विषयक्षेत्रका सहभागीहरूलाई स्रोत साधन परिचालन गर्न प्रोत्साहित गर्ने,

९. मानवीय सहायतामा संलग्न साझेदार संस्थाका कर्मचारीको क्षमता विकासका लागि तालिम सञ्चालन गर्न सहयोग गर्ने,

१०. पूर्वनिर्धारीत प्राथमिकता प्राप्त विषयगत संस्थाहरूलाईअन्तिम सेवा प्रदायककारुपमा जिम्मेवार बनाउने,

११. कार्यक्षेत्र र कार्यक्रमको प्राथमिकताका आधारमा विषयक्षेत्रका मुख्य साझेदारलाई समावेश गराउने।

अनुसूची-६

अगुवा सहयोगी संस्थाको कार्यशर्त

अगुवा सहयोगी संस्थाको मुख्य भूमिका विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलाप तय गर्नका लागि सबै निकायहरुबीच छलफल गर्न साझा मञ्च प्रदान गरी सहजकर्ताको रुपमा विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सहयोग गर्नु हो। यसको अन्य भूमिका देहाय बमोजिम हुनेछः-

१. सबै निकायहरूको सहकार्यमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा कार्यमा सहयोग गर्ने,
२. विपद् व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय गरी बैठकहरू सञ्चालन गर्ने,
३. विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलनप्रकोप जोखिम विश्लेषण आदि कार्यमा समन्वय गर्ने र प्राविधिक तथा वित्तिय सहयोग , ,प्रदान गर्ने
४. प्रभावकारी प्रतिकार्य र पूर्वतयारीको लागि मुख्य सिद्धान्त वा न्यूनतम मापदण्डका वारेमा समन्वय गर्ने,
५. विगतका अनुभवको आधारमा सफलता,कमजोरी पहिचान गर्नेचुनौति तथा कमी ,सिकाई ,
६. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा प्रक्रियामा सवै विषयक्षेत्रका अगुवा तथा सदस्य संस्थाहरू लगायत अन्य सरोकारवालाहरूको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने,
७. कार्यशालाको नतिजा तयार गर्ने र सम्बन्धित तहमा कार्यरत मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरूलाई जानकारी गराउने तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा विषयक्षेत्रको योजना मस्यौदा पेश गर्ने,

अनुसूची-७
कार्यशाला गोष्ठीको कार्यसूची

कार्यशाला गोष्ठीका विषयबस्तु देहाय अनुसार रहेका छन्:

१सन्दर्भ सामग्रीको पुनरावलोकनबाट प्राप्त निचोड .,

२साधन तथा क्षमताहरू ,निकायगत श्रोत .,

३सम्भावित प्रकोप तथा सोको प्रभाव क्षेत्र .,

४विषयक्षेत्र केन्द्रित योजना र समूहगत छलफल .,

५ती .नै चरणका योजनावद्ध कार्यहरूको पहिचान र प्राथमिकीकरण,

६योजना गरिएका कार्यहरूमा सम्बन्धित निकायको दायित्व तथा भूमिका .,

७आवश्यकता तथा क्षमता विश्लेषण र क्षमता अभिबृद्धि गर्ने रणनीति .,

८अन्तर सम्बन्धित सवालहरुको सम्बोधन .,

९सहकार्य र समन्वयका क्षेत्र .हरु र सरोकारवालाहरू,

१०अनुगमन., मूल्याङ्कन तथा सिकाई योजना,

माथि उल्लिखित छलफलका विषयको संक्षिप्त चिनारी देहाय अनुसार छः-

१. **सन्दर्भ सामग्रीको पुनरावलोकनबाट प्राप्त निचोडः** विषयक्षेत्रका सम्बन्धित सदस्यले सम्भावित प्रकोपटासन्नता तथा सङ्क , जोखिमको अवस्थाकोबारेमा गरिएको पुनरावलोकन र जोखिम विश्लेषण गोष्ठीको मुख्य सत्रमा प्रस्तुत गर्नेछन्। सहभागीहरूले यसमा छलफल गरी आवश्यकता भए परिमार्जन गर्न सुझाव दिन सक्छन्। यस्तो सुझाव गोष्ठी समाप्त भएपछि पनि लिन सकिनेछ। गाउँनगरपालिकाको प्रकोप/, सङ्कटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषणको निचोडमा छलफल गरीन्छ।

२. **निकायगत उपलब्ध स्रोत साधन तथा क्षमताहरू:** पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य क्षमताका बारेमा विश्लेषण गर्दा विषयक्षेत्रका अगुवा र अन्य सम्बन्धित निकायसँग छलफल गरी निर्क्यौल गर्नु पर्दछ। यसको संश्लेषण कार्यशालामा प्रस्तुत गरिनेछ। हरेक निकायले पूर्वतयारी र प्रतिकार्य गर्नका लागि आफुसँग भएका स्रोत र साधनको सूची तयार गर्नुपर्दछ।

३. **सम्भावित प्रकोप र सोको प्रभाव क्षेत्रः** आधारभूत अध्ययनमा सम्बन्धित तहका प्रकोहरूको पहिचान, सङ्कटासन्न क्षेत्र तथा पर्नसक्ने प्रभावको मूल्याङ्कन र लेखाजोखा गर्नुपर्दछ। यसको प्रतिवेदन कार्यशालामा प्रस्तुत गर्नुपर्दछ। जोखिम विश्लेषण गर्दा दुईवटा आयाममा ध्यान दिनुपर्दछः

   क) प्रकोपको घटना घट्न सक्ने सम्भावना,

   ख) सो प्रकोपबाट जनताको जीउधन, पूर्वाधार तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा पर्नसक्ने असर र प्रभाव सामान्यतया विपद् जोखिम विश्लेषणका आधारमा प्रकोपहरू छनौट गरी योजना तयार गरिन्छ। प्रकोपको छनौट गर्दा प्रकृति, सम्भावित मात्रा र सम्भावित आपत्कालीन अवस्थालाई आधार मान्न सकिन्छ। कहिलेकाँही मात्र हुने भएता पनि भूकम्प जस्ता प्रकोपले ठूलो जनधनको क्षति पुग्न सक्दछ।

४. **विषयक्षेत्र केन्द्रीत योजना र समूहगत छलफलः** सहभागीहरूलाई आफ्नो संस्थाको कामसँग सम्बन्धित विषयक्षेत्र छनौट गर्न लगाउनु पर्दछ। यदि एउटै संस्था एकभन्दा वढी विषयक्षेत्रसँग सम्बन्धित भएमा संस्थाका तर्फबाट अन्य सदस्य समेत सहभागी गराउन वा सबैभन्दा वढी योगदान गर्न सकिने विषयक्षेत्र छनौट गरी समूह निर्माण गर्न सकिन्छ।

५. **तीनै चरणका योजनावद्ध कार्यहरूको पहिचान र प्राथमिकीकरणः** पूर्वतयारीका कार्यहरूमा सामान्य पूर्वतयारी र पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी र आपतकालीन अवस्थाका कार्यहरू हुन सक्नेछन्। उदाहरणका लागि केही पूर्वतयारी कार्यहरू निम्न हुन सक्नेछन्:

क) सम्बन्धित तहका प्रत्येक विषयक्षेत्रमा पूर्वतयारी र प्रतिकार्य गतिविधिहरूमा संलग्न एक सक्रिय सूचना व्यवस्थापन संयन्त्र सुनिश्चित गर्ने,

ख) विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यको लागि स्वयंसेवकहरू र प्रशिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने,

ग) स्थानीय समुदायलाई पूर्वानुमानका साथै पूर्वसूचना प्रणाली,सूरक्षा तथा उद्धार सामग्री र उपकरणले सबल बनाउने ,

घ) प्रारम्भिक लेखाजोखा,स्तृत घरधुरी सर्वेक्षण फारम तथा प्रारूप तयार गर्नेन र विमूल्याङ्क ,

ङ) तथ्याङ्क सङ्कलनका लागि आवश्यक फाराम तयार गर्ने,

च) पूर्वानुमान सूचना तथा सतर्कता सन्देशहरूका लागि सञ्चारको माध्यमहरूको विस्तृत अभिलेख राख्ने,

छ) पूर्वतयारी र प्रतिकार्य क्रियाकलापहरूका लागि आवश्यक मानवीय,तिक तथा वित्तीय स्रोतहरू पहिचान गर्नेभौ ,

ज) जनसंख्या ,बसोबासको अवस्था ,जीविकोपार्जन ,सूरक्षा स्थिति ,क्षमता प्रणाली ,सामाजिक सेवा ,टासन्न समुदायसङ्क , ,यातायात र पूर्वाधार सम्बन्धी सूचना प्राप्त गर्ने ,खुल्ला ठाउँहरू

झ) सुरक्षित मार्गहरू,अवतरण र ड्रप जोन पहिचान गर्ने ,टासन्न समुदायमा हेलिप्याडसङ्क ,खोज तथा उद्धार मार्गहरू ,

ञ) सम्बन्धित तहमा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य टोली गठन गर्ने र उनीहरूलाई तालिम प्रदान गर्ने,

ट) अस्थायी आपत्कालीन आश्रय स्थल, खाद्य तथा गैरखाद्य वस्तुहरूका लागि भ-ण्डारण गृह र भण्डारण स्थलको पहिचान गर्ने,श्रोत सामाग्रीको आंकलन र नपुग सामाग्रीको जोहो गर्ने ,

ठ) आपत्कालीन राहतको लागि आवश्यक पर्ने खाद्य तथा गैर खाद्य बस्तुहरूको बजार सर्वेक्षण गर्ने,

ड) स्वास्थ्य सूरक्षा योजना तयार गर्नेअस्थायी स्वास्थ्य केन्द्र पहिचान गर् ,ने,

ढ) विद्यालयहरूको जोखिमको आधारमा वर्गिकरण गर्दै सूरक्षा योजना तयार गर्ने,आकस्मिक योजना बनाउने ,

ण) जीविकोपार्जनका उपायहरु तरकारी खेती लगायत अन्य पेशा ,माछा पोखरी ,सुँगुर र कखुरा फर्महरू ,बाख्रापालन ,गाईपालन) र सूरक्षाका अन्य उपायहरू बारे योजना बन (तथा व्यवसाय ाउने,

त) बाढी निकास र नहरहरू सफा रहेका सुनिश्चित गर्ने,संवेदनशील संरचनाको मजबुतीपना लेखाजोखा गर्ने ,

थ) सूरक्षा निकाय र स्वयम् स्वकलाई खोज तथा उद्धार तालिम प्रदान गर्ने,

द) पूर्वतयारी वारेमा राजनैतिक दल र नागरीक समाजका लागि संयुक्त अभिमुखीकरण गर्ने,

ध) कार्यसञ्चालन विधि सहितको आपत्कालीन प्रतिकार्य कोषको विकास गर्ने

केही प्रतिकार्यका कार्यहरू निम्न हुन सक्नेछन्:

क) विपद् व्यवस्थापन समितिको आकस्मिक बैठक गर्ने,

ख) खोज तथा उद्धार टोली र द्रुत प्रतिकार्य टोलीको परिचालन गर्ने,

ग) घाइते तथा विरामीलाई घुम्ती क्लिनिकहरू मार्फत प्राथमिक उपचार गर्ने,

घ) मानिसहरू र घरपालुवा जनावरहरू स्थानान्तरण गर्ने,

ङ) सूचना सङ्कलन गर्न, व्याख्या गर्न र पुष्टि गर्न आपत्कालीन सूचना प्रणाली स्थापना र सञ्चालन गर्ने,

च) आपत्कालीन प्रतिकार्यका लागि स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रलाई सक्रिय बनाउने,

छ) आपत्कालीन आश्रयस्थल तथा राहत सामग्रीको व्यवस्था गर्ने,

ज) बाढीको खतरा क्षेत्रमा नदीको सतह सतर्कता तहभन्दा तल नझरेसम्म प्रतिघण्टाको अद्यावधिक सूचना प्रवाह जारी राख्ने,

झ) सम्बद्ध आपत्कालीन प्रतिकार्य योजनाहरूलाई सक्रिय बनाउने,

ञ) विषयगतक्षेत्र)Clusterर कार्यदल स (मुहले आफ्ना सम्बधित आपत्कालीन योजनाहरू सक्रिय बनाउन नेतृत्व गर्ने ।

नोटः

(१) पूर्वतयारी र प्रतिकार्य क्रियाकलापहरू सम्बन्धी थप जानकारी राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा, २०७५ बाट पनि लिन सकिनेछ।

(२) प्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली सम्बन्धी जानकारी राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र वा सम्बन्धित जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र मार्फत लिन सकिनेछ।

६. **योजना गरिएका कार्यहरूमा सम्बन्धित निकायको दायित्व तथा भूमिकाः** बिभिन्न निकायहरूको जिम्मेवारी ऐन ,नियम , राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा तथा सम्बन्धित निकायको कार्यक्षेत्रअनुसार हुन्छन्। कार्यशर्तहरूमा उल्लेख भए , मानवीय कार्यमा संलग्न संस्थाहरूको ,विषयक्षेत्रका सदस्यहरू ,कार्यशालामा सम्बन्धित विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरू भूमिकाको वारेमा छलफल गर्नुपर्छ। यस्ता कार्यक्षेत्र तथा कार्यशर्तहरूलाई स्थानीयविपद् व्यवस्थापन समितिले आवश्यकता अनुसार थप स्पष्ट गर्न सक्नेछ।

७. **आवश्यकता तथा क्षमता विश्लेषण र क्षमता अभिबृद्धि गर्ने रणनीतिः** योजना तर्जुमा गर्दा यसको कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीआर्थिक श्रोत र योजना कार्यान्वयनमा संलग्न संस् ,जनशक्ति ,उपकरण ,थाहरूको क्षमता विश्लेषण गरी नपुग क्षमता परिपूर्ति गर्न आवश्यक रणनीति बनाउनु पर्छ। विश्लेषणमा विपद् घटना पश्चात् प्रभावितहरूको मानवीय आवश्यकताको पूर्वानुमान (स्वास्थ्य तथा सरसफाई सामग्री आदि ,जस्तै आश्रय स्थलमा आवश्यक पर्ने खाद्यान्न), जनसङ्ख्याको विशेषता)जस्तैः लिङ्ग, उमेर(दिआर्थिक तथा सामाजिक स्तर आ ,, प्रभावित समुदाय एवम् सम्बन्धित तहको प्रतिकार्य क्षमताका साथै सम्भावित भौतिक तथा वातावरणीय अवस्था लाई पनि समावेश गर्नुपर्दछ। (सेवा प्रवाह आदिका अवस्था ,बजार ,पहूँच मार्ग)

८. **अन्तर सम्बन्धित विषयसवालहरूको सम् ,बोधन :**विपद्बाट महिलाअशक्त वा बिभिन्न , नागरिकज्येष्ठ ,वालवालिका ,पुरुष/ कारणले भिन्न शारीरिक तथा मानसिक अवस्था भएका व्यक्तिहरूमा फरक–फरक प्रभाव पर्दछ। विपद् हुनु अगावैको अवस्थामा समेत समाजका केही समूह तथा व्यक्तिहरु आर्थिक तथा सामाजिक हिसावले सीमान्तकृत भएका हुन्छन्। यसैले सङ्कटासन्नता लेखाजोखाअशक्त वा बिभिन्न कारणले ,ज्येष्ठ नागरिक ,वालवालिका ,पुरुष ,मता विकास र स्रोत परिचालन गर्दा महिलाक्ष , भिन्न शारीरिक तथा मानसिक अवस्था भएका व्यक्तिको आवश्यकता र क्षमतालाई मध्यनजर राख्नुपर्दछ। यी मुद्दालाई विशेष ध्यान पुऱ्याई उनीहरूको फरक आवश्यकतामतालाई सम्वोधन गर्नुपर्दछ। विपद्को पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना योगदान र क्ष , ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका ,वालवालिका ,पुरुष/कार्यान्वयन तथा अनुगमनका हरेक चरणमा सबैले महिला ,तर्जुमा व्यक्ति सहित सामाजिक तथा आर्थिक रुपमा पिछडिएका समुदायको पहूँचय सहभागीताको सुनिश्चितता प्रतिनीधित्व र सक्रि , गर्नु पर्दछ।

९. **सहकार्य र समन्वयका क्षेत्रहरु र सरोकारवालाहरूः** योजना कार्यान्वयनका लागि परस्पर सहकार्य र समन्वयका क्षेत्रहरू पहिचान गरी योजनामा समावेश गरिन्छ। अन्य तह र निकायसँगको समन्वय र सहयोगको संयन्त्र तथा सहकार्यका क्षेत्रहरु निर्धारण

गरिनु पर्दछ। अन्य तह र निकायबाट आवश्यक पर्ने सहयोग स्पष्ट गरी समयमै जानकारी गराएमा उनीहरूले आफ्ना योजनामा राख्न सक्छन्।

१०. **अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई योजनाः** विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले निर्दिष्ट गरेका कार्यहरूको कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्न लक्ष्य र सूचकहरू परिभाषित गरी अनुगमन, मूल्याङ्कन योजना तयार गर्नु पर्दछ। प्रकोप अनुसार पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सामान्यतया दुई पटक गर्नु उपयुक्त हुन्छ जस्तैः बाढी), पहिरो जस्ता प्रकोपका लागि मनसुन पूर्व र पश्चात, शीतलहर पूर्व र पश्चात, अन्य प्रकोपको हकमा विपद् पश्चात्। योजना (कार्यान्वयनको अवस्था र प्रभावकारिताको अनुगमन आवश्यकता अनुसार त्रैमासिक, चौमासिक, अर्धबार्षिक गर्न सकिन्छ। योजनाको कार्यान्वयनको बार्षिक मूल्याङ्कन र समसामयिक परिमार्जन गर्न सकिन्छ। प्रत्येक विषयक्षेत्रले पूर्वतयारी अवस्था र प्रतिकार्यको मूल्याङ्कनको लागि आ–आफ्नो योजना बनाउनु पर्दछ।

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयनको समग्र प्रभावकारिता र कमजोरी तथा सिकाईहरू मूल्याङ्कन गर्ने कार्य गाउँसमितिले गर्नु पर्नेछ। यस समितिले स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिसँग प्रत्यक्ष नगरपालिकाको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण/समन्वयमा कार्य गर्नेछ।

अनुसूची-८

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा विद्यमान पदाधिकारीहरूको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पद	आवद्ध निकाय/कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	गणेश बहादुर बोहरा	संयोजक	गाउँपालिका अध्यक्ष	9865620270
२	मनिषा धामी	सदस्य	गाउँपालिका उपाध्यक्ष	9868328722
३	केशब राज भट्ट	सदस्य	निमित्त प्रमुख प्रसासकिय अधिकृत	9865918133
४	धनराज जोशी	सदस्य	DRR फोकल पर्सन	9865770972
५	बिर बहादुर भण्डारी	सदस्य	वडा १ अध्यक्ष	9868361350
६	शेर बहादुर विष्ट	सदस्य	वडा २ अध्यक्ष	9868439520
७	बिर बहादुर खाती	सदस्य	वडा ३ अध्यक्ष	9865613345
८	कल्याण मल्ल	सदस्य	वडा ४ अध्यक्ष	9865609727
९	मोहन ठगुन्ना	सदस्य	वडा ५ अध्यक्ष	9848589722
१०	जय बहादुर धामी	सदस्य	वडा ६ अध्यक्ष	9867437331
११	चन्द्र बहादुर धामी	सदस्य	वडा ७ अध्यक्ष	9842217119
१२	सुरेश जेठारा	सदस्य	वडा ८ अध्यक्ष	9865880580
१३	नन्दलाल बोहरा	सदस्य	वडा ९ अध्यक्ष	9868547462
१४	कुमार जंग बहादुर सिंह	सदस्य	पार्टी प्रतिनिधि (ने.का)	9848436290
१५	प्रकाश भण्डारी	सदस्य	पार्टी प्रतिनिधि (ने.क.पा. मा.के.)	9868706060
१६	ललित बहादुर रावल	सदस्य	पार्टी प्रतिनिधि (एमाले)	9868446437
१७	गजेन्द्र बहादुर शाही	सदस्य	पार्टी प्रतिनिधि (ने.क.पा.एस)	984813060
१८	कल्पना शर्मा	सदस्य	पशु शाखा+ कृषि शाखा	9866957184
१९	अम्मर राज विष्ट	सदस्य	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	9868585037
२०	नरेश राना मगर	सदस्य	भौतिक पुर्वाआधार शाखा प्रमुख	9863125093
२१	हिक्मत भण्डारि	सदस्य	शिक्षा शाखा	9841601929
२२	लेखराज रावल	सदस्य	सुचना प्रिविध अधिकृत	9858485003
२३	सुरेश विष्ट	सदस्य	केदार एफ एम	9858487095
२४	शेर सिंह बडाल	सदस्य	प्रहरी प्रतिनिधि देउरा	9858485593

अनुसूची-९

विषयक्षेत्रका अगुवा संस्थाका पदाधिकारीहरूको विवरण

क्र.सं.	विषयक्षेत्र	नामथर	पद	आवद्ध निकाय/कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	आपत्कालीन आश्रय तथा गैर-खाद्य सामग्री क्षेत्र	भक्तराज जोशी	अध्यक्ष	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी बझाङ	९८४८४३६४२४
२	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	डीबी बिष्ट	अध्यक्ष	पत्रकार महासंघ बझाङ शाखा	९८४८८७८०६०
३	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	भीम बहादुर रसाइली	अध्यक्ष	गैरसरकारी संस्था महासंघ बझाङ	९८४८४३६३९०
४	संरक्षण तथा सुरक्षा बिषयगत क्षेत्र	धन बहादुर लम्साल	प्रतिनिधि	UNFPA	९८१२४७८६३
५	खाद्य कृषि तथा जीविकोपार्जन क्षेत्र	राजेन्द्र रसाइली	प्रतिनिधि	WFP	९८६३४०६०६२
६	खाद्य कृषि तथा जीविकोपार्जन क्षेत्र	मोहन चन्द्र भण्डारी	प्रतिनिधि	UMN	९८५११७८८०६
७	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	नविन श्रेष्ठ	परियोजना व्यवस्थापक	People in Need	९८४९१३९७०७
८	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	जगत देउजा	कार्यकारी निर्देशक	CSRC	९८५१०१५१४५
९	शिघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र	सन्तोष पन्थी	वरिष्ट कार्यक्रम व्यवस्थापक	SWN	९८४१४६३०९६
१०	खाद्य कृषि तथा जीविकोपार्जन क्षेत्र	लवराज जोशी	कार्यकारी निर्देशक	प्रगतिशील युवा समाज	९८४८४७५६४५
११	स्वास्थ्य, खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र	सुनिल दमाई	कार्यकारी निर्देशक	दलित सहयोग समाज	९८६४३२६१९७
१२	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र	कविन्द्र खड्का	कार्यकारी निर्देशक	साइपाल विकास समाज	९७४९००९०७३
१३	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र	हेमराज जोशि	कार्यकारी निर्देशक	सामुदायिक विकास केन्द्र	९८४८७६७३९१
१४	संरक्षण तथा सुरक्षा बिषयगत क्षेत्र	सुगम खड्का	एम्बुलेन्स चालक		९८६९१७४४१३

अनुसूची-१०

विषयक्षेत्र अन्तर्गतका सरोकारवाला निकाय तथा संस्थाहरूको विवरण

विषयगत क्षेत्र	निकायशाखा ,, कार्यालय संस्थाको नाम	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	पद	सम्पर्क विवरण फ्याक्स), फोन, इमेल(
समग्र व्यवस्थापनसूचना ,, खोज तथा उद्दार क्षेत्र	गाउँपालिका	गणेश बहादुर बोहरा	**संयोजक**	9865620270
समग्र व्यवस्थापनसूचना ,, खोज तथा उद्दार क्षेत्र	गाउँपालिका	धन राज जोशी	सदस्य	9865770972
समग्र व्यवस्थापनसूचना ,, खोज तथा उद्दार क्षेत्र	गाउँपालिका	लेख राज रावल	सदस्य	9858485003
समग्र व्यवस्थापनसूचना ,, खोज तथा उद्दार क्षेत्र	प्रहरी चौकी	रायल प्रहरि प्रमुख	सदस्य	9858485593
समग्र व्यवस्थापनसूचना ,, खोज तथा उद्दार क्षेत्र	केदार F.M.	नरेश विष्ट	सदस्य	9858487095
समग्र व्यवस्थापनसूचना ,, खोज तथा उद्दार क्षेत्र	वन वातारण समिति	सुरेश जेठारा	सदस्य	9865880580
समग्र व्यवस्थापनसूचना ,, खोज तथा उद्दार क्षेत्र	गाउँपालिका	धर्म जेठारा	सदस्य	
समग्र व्यवस्थापनसूचना ,, खोज तथा उद्दार क्षेत्र	पिपुल इन निड	खडक बि क	सदस्य	9868426500
समग्र व्यवस्थापनसूचना ,, खोज तथा उद्दार क्षेत्र	CSRC	सुशिला बिषट	सदस्य	9868420730
खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	गाउँपालिका	उपेन्द्र मल्ल	**संयोजक**	9851206057
खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	गाउँपालिका	कल्पना शर्मा	सदस्य	9866957184
खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	गाउँपालिका	बिष्णु बोहरा	सदस्य	9841712370
खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	गाउँपालिका	यज्ञ धामी	सदस्य	9847579560
खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	गाउँपालिका	सुशील चौहान	सदस्य	
खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	गाउँपालिका	बिकाश खड्का	सदस्य	
खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	MPDS	काली भट्टराई	सदस्य	9868520254
खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	हर्क बहादुर धामि		सदस्य	9745579837
स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	गाउँपालिका	अम्मर राज विष्ट	**संयोजक**	9868585037
स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	गाउँपालिका	बहादुर गुरुधामी	सदस्य	
स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	गाउँपालिका	लक्ष्मी बोगटी	सदस्य	9865766120
स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	गाउँपालिका	कमल मल्ल	सदस्य	
स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	गाउँपालिका	पशुपति मल्ल	सदस्य	
स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	गाउँपालिका	प्रशान्त बि क.	सदस्य	
स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	IDeS, डडेल्धुरा	प्रेम खनाल	सदस्य	
खानेपानि, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्दन क्षेत्र	गाउँपालिका	नरेश राना मगर	**संयोजक**	9863125093
खानेपानि, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्दन क्षेत्र	गाउँपालिका	लोकराज पाण्डे	सदस्य	
खानेपानि, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्दन क्षेत्र	गाउँपालिका	समुन्द्र धामी	सदस्य	9843274788
खानेपानि, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्दन क्षेत्र	गाउँपालिका	बाबु सिंह	सदस्य	9844677564
खानेपानि, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्दन क्षेत्र	गाउँपालिका	मिना सिंह	सदस्य	
खानेपानि, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्दन क्षेत्र	गाउँपालिका	नर बहादुर खडायत	सदस्य	9863305233
खानेपानि, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्दन क्षेत्र	गाउँपालिका	राजेन्द्र भट्ट	सदस्य	9865605325
आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री र शिघ्र -पुर्नलाभ क्षेत्र	गाउँपालिका	बल बहादुर धामी	**संयोजक**	9848682259
आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री र शिघ्र -पुर्नलाभ क्षेत्र	गाउँपालिका	उत्तम भण्डारी	सदस्य	9848481698
आपतकालीन आश्रय तथा गैर खाद्य-सामग्री र शिघ्र पुर्नलाभ क्षेत्र	गाउँपालिका	उत्तम भण्डारी	सदस्य	9865613335
आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री र शिघ्र -	गाउँपालिका	नरेश जेठारा	सदस्य	9868406190

विषयगत क्षेत्र	निकायशाखा ,, कार्यालय संस्थाको नाम	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	पद	सम्पर्क विवरण फ्याक्स), फोन, इमेल(
पुर्नलाभ क्षेत्र				
आपतकालीन आश्रय तथा गैर र शिघ्र खाद्य सामग्री-पुर्नलाभ क्षेत्र	गाउँपालिका	बसन्त बोहोरा	सदस्य	
आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री र शिघ्र - पुर्नलाभ क्षेत्र	CSRC	मान बहादुर बोहरा	सदस्य	9865770622
आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री र शिघ्र - पुर्नलाभ क्षेत्र	प्रगतिशल युवा समाज	यज्ञ राज जोशी	सदस्य	
आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य- सामग्री र शिघ्र पुर्नलाभ क्षेत्र	बजार व्यवस्थापन समिति	जीवन भण्डारी	सदस्य	
संरक्षण क्षेत्र र आपतकालीन शिक्षा	गाउँपालिका	मनिषा धामी	**संयोजक**	9868328722
संरक्षण क्षेत्र र आपतकालीन शिक्षा	गाउँपालिका	केशव राज भट्ट	सदस्य	9865918133
संरक्षण क्षेत्र र आपतकालीन शिक्षा	गाउँपालिका	धनराम बोहरा	सदस्य	9848626252
संरक्षण क्षेत्र र आपतकालीन शिक्षा	गाउँपालिका	रण बहादुर धामी	सदस्य	9868339056
संरक्षण क्षेत्र र आपतकालीन शिक्षा	CDC डोटि	पदमा खत्री	सदस्य	
संरक्षण क्षेत्र र आपतकालीन शिक्षा	प्रगतिशल युवा समाज	रमेश रावल	सदस्य	9868584261
संरक्षण क्षेत्र र आपतकालीन शिक्षा	गाउँपालिका	रुद्रा उपाध्याय	सदस्य	9864989385
संरक्षण क्षेत्र र आपतकालीन शिक्षा	सैपाल विकास समाज	निर्मला चन्द	सदस्य	
संरक्षण क्षेत्र र आपतकालीन शिक्षा	प्रगतिशल युवा समाज	गीता चन्द	सदस्य	

अनुसूची-११

वडा विपद् व्यवस्थापन समिति तथा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति र कार्यदलहरूको विवरण

वडा नं१ .

क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नम्बर
१	बिर बहादुर भण्डारी	संयोजक	९८६८३६१३५०
२	पदम प्रसाद भट्ट	सदस्य	९८११६०९६२६
३	रविन्द्र बहादुर मल्ल	सदस्य	९८४३०४६५२०
४	चन्द्रकला देवी दमाई	सदस्य	९७६३२८२३२२
५	कमल कुमार मल्ल (प्रहरि प्रतिनिधि)	सदस्य	९८६८४२०२४
६	दिवाकर भट्ट	सदस्य	
७	नर बहादुर भण्डारी	सदस्य	९८६८५८८०२५
८	तुलसी देवी भण्डारी	सदस्य	९८६८४६२९००
९	ललिता भण्डारी	सदस्य	९८६८७९१६९०
१०	शान्ति भण्डारी	सदस्य	९८४६९८९०१४
११	खेती राम जोशी	सदस्य-सचिव	९८६८७९१२०५

वडा नं २ .

क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नम्बर
१	शेर बहादुर बिष्ट	संयोजक	९८६८४३९५२०
२	जुन देवी ओखेडा	सदस्य	९७४२४००५१९
३	कमला रावल	सदस्य	
४	रामु लुहार	सदस्य	९७४८८९००७९
५	चक्र बहादुर बिष्ट	सदस्य	
६	रविन्द्र सिंह धामी (प्रहरि प्रतिनिधि)	सदस्य	९८४८८५९७२४
७	कवि रावल	सदस्य	९८४८६८६२२०
८	सुरेन्द्र रावल	सदस्य	
९	गोवर्धन रावल	सदस्य	९८६५६१६४३५
१०	धन बहादुर बिष्ट	सदस्य	९८६५६५०५४८
११	कल्पना रावल	सदस्य	९८४८९९१०१४
१२	सन्देश ओखेडा	सदस्य	९८४७८२५९२१
१३	कलशा रावल	सदस्य	९८४७५९३९५२
१४	डल्ली देवी बिष्ट	सदस्य	
१५	पवन बि क	सदस्य	९८६८८०२५७९
१६	करिश्मा बि क	सदस्य	
१७	लक्षि रावल	सदस्य	९८४२८६९३०४
१८	हरकु ओखेडा	सदस्य	९७४२४००५१९
१९	रोशन कठायत	सदस्य-सचिब	

वडा नं. ३

क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नम्बर
१	बिर बहादुर खाती	संयोजक	९८६५६१३३४५
२	गोडवारी नाथ	सदस्य	९८६२४६६२१४
३	हर्क बहादुर बिष्ट	सदस्य	९८६२२९१४००
४	मणि बिष्ट	सदस्य	९७६६४२०४०४
५	चक्र बहादुर खाती	सदस्य	९८४७१४४४३०
६	मदन खाती	सदस्य	९८६७८७५६४२
७	अप्सरा खाती	सदस्य	९८६७२६४७४७
८	चक्र बहादुर खाती- गडिगाउँ	सदस्य	९८४८४३३४५०
९	कन्थरी देवी ओखेडा	सदस्य	९७६६५८१३०५
१०	केसर बहादुर खाती	सदस्य	९८६०१५६२३८
११	भावी बुडा मगर	सदस्य-सचिव	९८६९७४३५७२

वडा नं. ४

क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नम्बर
१	कल्याण मल्ल	संयोजक	९८६५६०९७२७
२	गगन भण्डारी	सदस्य	९८६५९८२०८७
३	सम्शेर भारती	सदस्य	९८६५६१३०२५
४	पार्वती देवी भट्ट	सदस्य	९७६५५८०१६७
५	धनकला देवी भट्ट	सदस्य	९८४१६५६१४४
६	अमर भण्डारी	सदस्य	९८४११३७९१६
७	दया कृष्ण जोशी	सदस्य	९८६५९६१७४७
८	धर्म राज भट्ट	सदस्य	९८४८९६७४३३
९	रागुबीर कुँवर	सदस्य	९८४८७६७८३८
१०	मिन बहादुर मल्ल	सदस्य	९८६८५८४४८६
११	कमला कुँवर भण्डारी	सदस्य	९८४८२०००३३
१२	रण बा. थापा	सदस्य	९८६५९५५८४०६
१३	प्रकाश तिवारी	सदस्य	९८६५८९१०७८
१४	रविन्द्र मल्ल	सदस्य	-
१५	किशोर मल्ल	सदस्य	९८४८५४३२८४
१६	गोर्खा बहादुर भण्डारी	सदस्य	९८४८५८२६५८
१७	गीता मल्ल	सदस्य	९८६८८५८६७८
१८	सवित्री मल्ल	सदस्य	९८६७५८९१५१
१९	पार्वती चन्द	सदस्य	९७६९९७३४९८
२०	सुनील चौधरी	सदस्य	९८६५६०९७२७
२१	अम्मबर बहादुर भण्डारी	सदस्य-सचिव	९८४११३७९१६

वडा नं. ५

क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नम्बर
१	मोहन ठगुन्ना	संयोजक	९८४८५८९७२२
२	दीपक बोहरा	सदस्य	९८४८२२६१५८
३	लक्ष्मी देवी जोशी	सदस्य	९७६६५८९६२६
४	ईश्वर बहादुर बोहरा	सदस्य	९७६५८२०४८४
५	काली देवी कामी	सदस्य	
६	कपिल जोशी	सदस्य	९७६६५८९६२६
७	धन बहादुर थगुन्ना	सदस्य	९८६६५११५२२
८	काशी राम जोशी	सदस्य	९८६५९४०९५३
९	नर सिंह बोहरा	सदस्य	९८४२२३०७११
१०	दीपा बोहरा	सदस्य	९८६५८२८६२५
११	चन्द्र बहादुर गुरुधामी	सदस्य	९८६५९८२०५७
१२	कञ्जडो बोहरा	सदस्य	
१३	बसन्त बोहरा	सदस्य-सचिव	९८६६१०७४७४

वडा नं. ६

क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नम्बर
१	जय बहादुर धामी	संयोजक	९७६७४३७३३१
२	मदन भण्डारी	सदस्य	९८६८३०९५९२
३	धन बहादुर धामी	सदस्य	९८६५०८४६८०
४	कमला थापा	सदस्य	९८६१८२५४९३
५	अमरादेवी बि क	सदस्य	९७४६२६५२४८
६	वीर बहादुर धामी	सदस्य	९८४८४४६८४५
७	कला धामी	सदस्य	९८६८३३१२२१
८	चक्र धामी	सदस्य	९८६१५०४४७६
९	जनक बोहरा	सदस्य	९८६५६९५१७४
१०	लक्ष्मी गुरुधामी	सदस्य	९८६५९१४३३६
११	सुबाश धामी	सदस्य	९७६९८६३०६२
१२	समुन्द्र बहादुर धामी	सदस्य-सचिव	९८४३२७४७८८

वडा नं. ७

क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नम्बर
१	चन्द्र बहादुर धामी	संयोजक	९८४२२१७११९
२	बहादुर गुरुधामी	सदस्य	९८६८४४५०५७
३	प्रेम बहादुर धामी	सदस्य	९८६७४१३९४१
४	धनशेर धामी	सदस्य	
५	चन्दन धामी	सदस्य	९८४४१०१६४०
६	आरति बोहरा	सदस्य	९८६६१०९९९४

७	पुतली कुमारी जाग्री धामी	सदस्य	९८६५९६०८१७
८	सञ्जय खैर	सदस्य	९८४२२१७११९
९	विकाश खड्का	सदस्य-सचिव	९८६८४४५०५७

वडा नं. ८

क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नम्बर
१	सुरेश जेठारा	संयोजक	९८६५८८०५८०
२	मदनराज जोशी	सदस्य	
३	रण बहादुर धामी	सदस्य	
४	बिमला कुमारी शर्मा	सदस्य	
५	झुरा कामी	सदस्य	९८६८४४५८५७
६	जौकला जेठारा	सदस्य	
७	नबराज थापा	सदस्य	९८४८४०४८४५
८	लोकेन्द्र बि क	सदस्य	९८६९९०५०८६
९	जगदीश बोहरा	सदस्य	
१०	सारिता कुमारी बोहरा	सदस्य	९८६५९४०५०४
११	कैलेश सुवेदी	सदस्य-सचिब	९८४४८६२११७

वडा नं. ९

क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नम्बर
१	नन्दलाल बोहरा	संयोजक	९८६८५४७४६२
२	रम्भू देवी बोहरा	सदस्य	९८४०७९२६६०
३	कलक बहादुर खाती	सदस्य	९८६८३२०५३१
४	बाबु सिंह	सदस्य	-
५	प्रेमराज गिरी	सदस्य	-
६	भुवन बहादुर धामी	सदस्य	९८४८६९३४५८
७	मदनराज गिरी	सदस्य	९८६८३७१६६२
८	शान्ति बोहरा	सदस्य	९८६७४१३७१४
९	लक्ष्मी बोगटी जोशी	सदस्य	९८६५७६६१२०
१०	प्रेम बहादुर बोहरा	सदस्य	९८४८८१८८८३
११	अस्थायि प्रहरि पोष्ट, झोता	सदस्य	९८५८४९००२४
१२	मिलन नेपाली	सदस्य-सचिब	९८४००९७४९५

सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन सिमतिहरूको विवरण:

१. पथुडा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन सिमिति र कार्यदलहरूको विवरण

क्र. सं.	नाम	वडा नं.	ठेगाना टोल	पद	सम्पर्क नम्बर
१	लोकेश भण्डारी	१	पथुडा	**अध्यक्ष**	९८६८७८१७४०
२	जित बहादुर भण्डारी	१	पथुडा	**सचिब**	९८६८५४७०८२
३	तुलसी भण्डारी	१	पथुडा	**कोषाध्यक्ष**	९८६८४६२९००
४	गुन्देवी भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	-
५	श्रीजना भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	९७६२४८२६२१
६	अर्जुन भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	९७६३२८२३३६
७	दिनेश भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	९७६३३०७०१५
८	मनिषा देवी भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	-
९	कोपिला कुमारी भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	९८६३६५१४०३
१०	जीवन भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	९८५८८१०८८१
११	चेतराज भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	९८६१८६१४४५
१२	मंगल भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	९८६५६१३२८८
१. पूर्व सूचना प्रणालि कार्यदल					
१	जीवन भण्डारी	१	पथुडा	**संयोजक**	९८५८८१०८८१
२	मंगल भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	९८६५६१३२८८
३	गुन्देवी भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	-
४	दिनेश भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	-
५	मनिषा देवी भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	-
६	कोपिला कुमारी भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	९८६३६५१४०३
२. प्रार्थमिक उपचार कार्यदल					
१	लोकेश भण्डारी	१	पथुडा	संयोजक	९८६८७८१७४०
२	श्रीजना भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	९७६२४८२६२१
३	जित बहादुर भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	९८६८५४७०८२
४	तुलसी भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	९८६८४६२९००
३. खोज तथा उद्धार कार्यदल					
१	श्रीजना भण्डारी	१	पथुडा	संयोजक	९७६२४८२६२१
२	तुलसी भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	९८६८४६२९००
३	चेतराज भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	९७६३२८२३३६
४	अर्जुन भण्डारी	१	पथुडा	सदस्य	९७६३२८२३३६

२. काठखेत/तलिबडा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन सिमति र कार्यदलहरूको विवरण

क्र. सं.	नाम	वडा नं.	ठेगाना टोल	पद	सम्पर्क नम्बर
१	मनी विष्ट	३	तलिबडा	**अध्यक्ष**	९७६६४२०४०४
२	सुमन रावल	२	काठखेत	**सचिब**	९७६३८२८००३
३	सुनीला विष्ट	३	तलिबडा	**कोषाध्यक्ष**	९७६५३२५६६९
४	मिन बहादुर विष्ट	३	तलिबडा	सदस्य	९८६८५४७०८०
५	भुजी विष्ट	३	तलिबडा	सदस्य	९८६५७७२७२७
६	कल्पना विष्ट	३	तलिबडा	सदस्य	९७६९९३५४४९
७	नरे विष्ट	३	तलिबडा	सदस्य	९८६५६६०२३३
८	सन्तोशी विष्ट	३	तलिबडा	सदस्य	९८८४०५२९७७
९	निर्मला देवी रावल	२	काठखेत	सदस्य	९८६०२४४४८३
१०	मिना कु. विष्ट	२	काठखेत	सदस्य	९७४८८८२६२२
११	हर्क बहादुर विष्ट	३	तलिबडा	सदस्य	९७६२२९१४००
१२	प्रकाश विष्ट	२	काठखेत	सदस्य	९६५९२६७५७
१३	अमन रावल	२	काठखेत	सदस्य	-
१. पूर्व सूचना प्रणालि कार्यदल					
१	मनी विष्ट	३	तलिबडा	**संयोजक**	९७६६४२०४०४
२	हर्क बहादुर विष्ट	३	तलिबडा	सदस्य	९७६२२९१४००
३	मिना कुमारी विष्ट	२	काठखेत	सदस्य	९७४८८८२६२२
४	सुनिला विष्ट	३	तलिबडा	सदस्य	९७६५३२५६६९
५	सन्तोशी विष्ट	३	तलिबडा	सदस्य	९८८४०५२९७७
६	नरे विष्ट	३	तलिबडा	सदस्य	९८६५६६०२३३
७	भुजी विष्ट	३	तलिबडा	सदस्य	९८६५७७२७२७
२. प्राथमिक उपचार कार्यदल					
१	मिन बहादुर बिस्ट	३	तलिबडा	**संयोजक**	९८६८५४७०८०
२	कल्पना बिस्ट	३	तलिबडा	सदस्य	९७६९९३५४४९
३	धनकला रावल	२	काठखेत	सदस्य	-
४	लक्ष्मी रावल	२	काठखेत	सदस्य	९८४८२१३९१२
३. खोज तथा उद्धार कार्यदल					
१	सुनीला विष्ट	२	तलिबडा	**संयोजक**	९७६५३२५६६९
२	सुमन रावल	४	काठखेत	सदस्य	९७६३८२८००३
३	निर्मला देवी रावल	२	काठखेत	सदस्य	९८६०२४४४८३
४	मिन बहादुर विष्ट	३	तलिबडा	सदस्य	९८६८५४७०८०

३. रोतागडा सामुदायिक विपद व्यवस्थापन समिति र कार्यदलहरूको विवरणः

क्र. सं.	नाम	वडा नं.	ठेगाना टोल	पद	सम्पर्क नम्बर
१	गोरख धामी	६	रोतागडा	**अध्यक्ष**	९८६९३४३६९८
२	बिर्खे धामी	६	रोतागडा	**सचिब**	९८६९३४३७७२
३	बिमला कुमारी धामी	६	रोतागडा	**कोषाध्यक्ष**	९७६३३३१४२८
४	अजे धामी	६	रोतागडा	सदस्य	
५	बिर्खे धामी	६	रोतागडा	सदस्य	९८६९३४३६९८
६	जनक धामी	६	रोतागडा	सदस्य	९८६८४८२५४१
७	जानकी गुरुधामी	६	रोतागडा	सदस्य	९७४६६२६८६४
८	कबिता धामी	६	रोतागडा	सदस्य	९७६३३०९६९१
९	लक्ष्मी कुमारी गुरुधामी	६	रोतागडा	सदस्य	९८६५९४८४०९
१०	गंगा धामी	६	रोतागडा	सदस्य	
११	दुर्गा धामी	६	रोतागडा	सदस्य	
१. पूर्व सूचना प्रणालि कार्यदल					
१	बिर्खे धामी	६	रोतागडा	**संयोजक**	९८६९३४३६९८
२	लक्ष्मी कुमारी गुरुधामी	६	रोतागडा	सदस्य	९८६५९४८४०९
३	जानकी गुरुधामी	६	रोतागडा	सदस्य	९७४६६२६८६४
४	कबिता धामी	६	रोतागडा	सदस्य	९७६३३०९६९१
५	बिमला कुमारी धामी	६	रोतागडा		९७६३३३१४२८
२. प्राथमिक उपचार कार्यदल					
१	गोरख धामी	६	रोतागडा	**संयोजक**	९८६९३४३६९८
२	बिर्खे धामी	६	रोतागडा	सदस्य	९८६९३४३७७२
३	बिमला कुमारी धामी	६	रोतागडा	सदस्य	९७६३३३१४२८
४	अजे धामी	६	रोतागडा	सदस्य	
३. खोज तथा उद्धार कार्यदल					
१	बिर्खे धामी	६	रोतागडा	**संयोजक**	९८६९३४३६९८
२	गोरख धामी	७	रोतागडा	सदस्य	९७४६६२६८६४
३	जनक धामी	६	रोतागडा	सदस्य	९८६८४८२५४१
४	कबिता धामी	६	रोतागडा	सदस्य	९७६३३०९६९१

अनुसूची-१२

प्रतिकार्यको लागि उपलब्ध जनशक्ति तथा संस्थाहरूको विवरण

तालिका १ प्रतिबद्ध-III परियोजनाबाट अधारभूत खोज तथा उद्धार तालिम लिइएका सहभागिहरूको विवरण:

क्र.सं .	व्यक्तिको नाम	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर
१	सुनीला बिष्ट	केदारस्यूँ -२	9765325669
२	सुमन रावल	केदारस्यूँ -३	9763828003
३	निर्मला देवि रावल	केदारस्यूँ -२	9860244483
४	मिन बहादुर बिष्ट	केदारस्यूँ -३	9868547080
५	गोरख धामि	केदारस्यूँ -६	9869343698
६	जनक धामि	केदारस्यूँ -६	9869282336
७	कृष्ण बहादुर धामि	केदारस्यूँ -६	9865926487
८	चेतराज भण्डारि	केदारस्यूँ -१	9861861445
९	अर्जुन भण्डारि	केदारस्यूँ -१	9763282336
१०	श्रीजना भण्डारि	केदारस्यूँ -१	9762482621
११	तुलसि भण्डारि	केदारस्यूँ -१	9742407731
१२	निलम कुमार भण्डारि	केदारस्यूँ -४	9748854501
१३	नबिना गिरि	केदारस्यूँ -४	9865858617
१४	प्रकाश तिवारि	केदारस्यूँ -४	9865891078
१५	लक्षमि कुमारि मल्ल	केदारस्यूँ -४	9801464278
१६	लोकेन्द्र बहादुर बि क	केदारस्यूँ -८	9869905086
१७	पिरमजला जेठारा	केदारस्यूँ -८	9869904249
१८	रमिला खाति जेठारा	केदारस्यूँ -८	9766211696
१९	करन जेठारा	केदारस्यूँ -८	9845656751
२०	सुनराज कोइराला	केदारस्यूँ -९	9868547254
२१	सपना सार्कि	केदारस्यूँ -९	9764417078
२२	सिन्दुर बि क	केदारस्यूँ -९	9766974079
२३	जय देबि जोशि	केदारस्यूँ -९	9842205335
२४	अन्नथ प्रसाद जोशि	केदारस्यूँ -९	9864310101

तालिका २ प्रतिबद्ध-III परियोजनाबाट अधारभूत प्राथमिक उपचार तालिम लिइएका सहभागिहरूको विवरण:

क्र.सं .	व्यक्तिको नाम	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर
१	गोरख बहादुर धामी	केदारस्यूँ -६ रोतागडा	9869563689
२	बिर्ख बहादुर धामी	केदारस्यूँ -६ रोतागडा	9869343772
३	बिमला कुमारी धामी	केदारस्यूँ -६ रोतागडा	9763333128
४	समिक्षा धामी	केदारस्यूँ -६ रोतागडा	9768487697
५	मिन बहादुर विष्ट	केदारस्यूँ -३	9868547080
६	कल्पना विष्ट	केदारस्यूँ -३	9769935449
७	धनकला रावल	केदारस्यूँ -२	9863647290
८	लक्ष्मी रावल	केदारस्यूँ -२	9848213912
९	श्रीजना कुमारी भण्डारी	केदारस्यूँ -१ पथुडा	9762482621
१०	जित भण्डारी	केदारस्यूँ -१ पथुडा	9868547082
११	तुल्छि कुमारी भण्डारी	केदारस्यूँ -१ पथुडा	9742407731
१२	लोकेश भण्डारी	केदारस्यूँ -१ पथुडा	9868781740
१३	निर्मला देवी मल्ल	केदारस्यूँ -४	9865629454
१४	कमला कुमारी कुँवर भण्डारी	केदारस्यूँ -४	9848200033
१५	अम्बिका चन्द थापा	केदारस्यूँ -४	9847144144
१६	लक्ष्मी विष्ट	केदारस्यूँ -५	9769839283
१७	चन्द्र बहादुर गुरुधामी	केदारस्यूँ -५	9865982057
१८	सुरेन्द्र दयार	केदारस्यूँ -७	9768488036
१९	शारदा धामी	केदारस्यूँ -७	9748854759
२०	सुरेश जोशी	केदारस्यूँ -८	
२१	लोकेन्द्र बि.क	केदारस्यूँ -८	9869905086
२२	महेश जोशी	केदारस्यूँ -९	9865927817
२३	जय देवी जोशी	केदारस्यूँ -९	9842205353

अनुसूची-१३

योजना अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई संश्लेषण प्रारुप

कपूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अनुगमनका लागि सूचक तथा लक्ष्यहरू विपद् .

क्र.सं.	सूचक	आधाररेखा	लक्ष्य
१.	**गाउँबाट हुने मृत्यु दर कम गर्नेनगर क्षेत्रमाविपद्/**		
११.	विपद्बाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या (र्घटना बाहेकसडक द)		
१ २.	सडक दुर्घटनाबाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या		
२.	**गाउँ बाट प्रभावित व्यक्तिहरूकोनगरपालिकास्तरमा विपद्/संख्या उल्लेख्य मात्रामा कम गर्ने**		
२१.	विपद्बाट प्रत्यक्ष प्रभावित हुने परिवारहरूको वार्षिक औसत संख्या		
२२.	विपद्बाट घाईते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत संख्या		
२३.	सडक दुर्घटनाबाट घाईते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत संख्या		
२४.	विपद्बाट क्षति हुने घरहरूको वार्षिक औसत संख्या		
३.	**विपद्को कारण हुने वार्षिक औसत प्रत्यक्ष आर्थिक क्षति कम गर्ने**		
४.	**संघ, प्रदेश र स्थानीय तहहरू र सरोकारवालाहरू बीच अन्तर तथा परस्पर समन्वय र साझेदारी अभिबृद्धि गर्न संयन्त्रको विकास हुने**		
५.	**बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली र विपद् जोखिम सूचना आंकलनउपलब्धता र पहुँचमा , बृद्धि गर्ने**		
५१.	कूल क्षेत्रफलको अनुपातमा बहुप्रकोप अनुमान तथा पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना र संचालन भएको क्षेत्र		
५२.	विपद् प्रभावित क्षेत्रको जनसंख्याको अनुपातमा स्थानीय वा राष्ट्रिय सूचना प्रणाली मार्फत पूर्वसूचना प्राप्त गर्ने जनसंख्या		
५३.	विपद् जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूमा पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्यविधि लागु भएका वडा		
५४.	स्थानीय स्तरमा उपयोगी विपद् जोखिम सम्बन्धी सूचना तथा जानकारी एवम् आंकलन जनसमुदायलाई उपलब्ध गराउन सक्ने वडा सङ्ख्या		
५५.	पूर्वसूचना प्राप्त भएपछि विपद् प्रभावित क्षेत्रबाट सुरक्षित स्थानमा सारिएका जनसंख्या		

ख जना कार्यान्वयन अवस्था र सिकाई सम्बन्धी ढाँचापूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य यो .

क्र.सं.	पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरु	मुख्य जिम्मेवार निकाय	कार्यान्वयनको अवस्था	असल अभ्यास तथा कमीकमजोरी	सुझाव

नोटः अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाइलाई अन्य स्थापित प्रचलनका ढाँचामा पनि अभिलेखन गर्न सकिन्छ।

ग विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना पुनरावलोकन समय तालिका .

योजना पुनरावलोकन गरिने अवधि	जिम्मेवार निकाय	गर्नुपर्ने मुख्य कार्य बैठक) गर्ने,बजेट व्यवस्था आदि(	अर्को योजना पुनरावलोकन वा अद्यावधिक गर्ने बैठकको अनुमानित मिति

घघटना विवरण प्रतिवेदनलढाँचा .

१. तयार गर्ने गाउँ:नगरपालिका/ केदारस्यूँ गाउँपालिका

२. प्रतिवेदन तयार गरेको मितिः २०८२ असार

३. पेश गरेको निकायः य मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय सङ्घी ,प्रदेश सरकार ,जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति) (आदि

४. बोधार्थः (य मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय आदिसङ्घी ,प्रदेश सरकार ,जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति)

५. प्रतिवेदन अवधि (सम्म......देखि.......)

६. सामान्य अवस्था (क्षति भएको घर आदि ,प्रभावित जनसङ्ख्या ,प्रभावित क्षेत्र)

७. पूर्वतयारी कार्यको विवरण

८. पूर्वतयारी योजना गैरसरकारी क्षेत्रबाट प्रदान गरिने पूर्वतयारी योजना ,नेपाल रेडक्रस सोसाईटी ,सरकारी निकाय)/कार्य(

९. खोजय निकायहरूबाट भएको नेपाल रेडक्रस सोसाईटी र राष्ट्र सङ्घी ,गैर सरकारी ,सरकारी) उद्धार र राहतको विवरण , (उद्धार र राहत ,खोज

१०. खोज(उद्धार र राहतको योजना ,गैरसरकारी क्षेत्रबाट प्रदान गरीने खोज ,रेडक्रस ,सरकारी) जनाउद्धार र राहतको यो ,

११. पूर्वतयारी तथा खोजउद ,्धार र राहतमा देखिएका कमी वा कठिनाई

१२. समस्या समाधानका उपाय वा अवश्यक सहयोगको अपेक्षा

अनुसूची-१४

विपद् संवेदनशील सामाजिक सुरक्षा कार्ययोजना केदारस्यूँ गाउँपालिका

प्रकोप	मुख्य प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरु	सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको परिचालन	जिम्मेवार
	पहिरो जोखिम न्यूनिकरणसँग सम्बन्धित पूर्वकार्य एवं प्रतिकार्यकालागी सूचना सम्प्रेषण	पहिरो जोखिम एवं प्रभावित क्षेत्रमा रहेका सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम लाभग्राही प्रकार र सम्पर्क नम्बर	सामाजिक सुरक्षा सम्पर्क व्यक्तिको सहयोगमा विपद सम्पर्क व्यक्ति वा सूचना अधिकारी
	झटपट झोला , राहत सामग्री आकस्मिक प्राथमिक उपचार सामग्री व्यवस्थापन तथा भण्डारण	पहिरो जोखिम एवं प्रभावित क्षेत्रमा रहेका सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम लाभग्राही प्रकार र उमेर	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति विपद व्यवस्थापन शाखा र स्वास्थ्य शाखा प्रमुख
	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा एवं क्षति विवरण संकलन	पहिरो जोखिम एवं प्रभावित क्षेत्रमा रहेका सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम लाभग्राही प्रकार र उमेर	स्थानीय विपद व्यवस्थापन समिति , वार्ड स्तरिय विपद व्यवस्थापन समिति, समुदाय विपद व्यवस्थापन समिति/ नेपाल प्रहरी , रेडक्रस सोसाइटी र वडाको प्रतिनिधी
पहिरो	पहिरोसँग सम्बन्धित खोज तथा उद्दार र राहत वितरण	पहिरो जोखिम एवं प्रभावित क्षेत्रमा रहेका सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम लाभग्राही प्रकार र उमेर बैंक खाता	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति तथा वडा कार्यालय
	बाढी जोखिम न्यूनिकरणसँग सम्बन्धित पूर्वकार्य एवं प्रतिकार्यकालागी सूचना सम्प्रेषण	बाढी जोखिम एवं प्रभावित क्षेत्रमा रहेका सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम लाभग्राही प्रकार र सम्पर्क नम्बर	सामाजिक सुरक्षा सम्पर्क व्यक्तिको सहयोगमा विपद सम्पर्क व्यक्ति वा सूचना अधिकारी
बाढी	बाढी प्रभावित व्यक्तिहरुको खोज तथा उद्दार र राहत वितरण	बाढी जोखिम एवं प्रभावित क्षेत्रमा रहेका सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम लाभग्राही नामथर, ठेगाना, सम्पर्क नम्बर बैंक खाता	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति विपद व्यवस्थापन शाखा पंजीकरण शाखा
	बाढी प्रभावित व्यक्तिहरुलाई स्वास्थ्य सेवा प्रवाह	बाढी प्रभावित क्षेत्रमा रहेका सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम लाभग्राही नामथर, ठेगाना, सम्पर्क नम्बर	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति विपद व्यवस्थापन शाखा स्वास्थ्य शाखा
	बाढी प्रभावित व्यक्तिहरुलाई अस्थायी आवास निर्माण, खानेपानी तथा सौचालयको ब्यवस्था	बाढी प्रभावित क्षेत्रमा रहेका सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम लाभग्राही नामथर, ठेगाना	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति विपद व्यवस्थापन शाखा भौतिक पूर्वाधार शाखा
	चट्याङ्ग र असिनाको जोखिम न्यूनिकरणसँग सम्बन्धित सूचना सम्प्रेषण	जोखिम क्षेत्रमा रहेका सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम लाभग्राही प्रकार र सम्पर्क नम्बर	सामाजिक सुरक्षा सम्पर्क व्यक्तिको सहयोगमा विपद सम्पर्क व्यक्ति वा सूचना अधिकारी
चट्याङ्ग र असिना	चट्याङ्ग र असिनाको जोखिम न्यूनिकरणसँग सम्बन्धित पूर्वतयारी	जोखिम क्षेत्रमा रहेका सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम लाभग्राही प्रकार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति विपद व्यवस्थापन शाखा
	चट्याङ्ग र असिनासँग सम्बन्धित राहत वितरण	जोखिम क्षेत्रमा रहेका सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम लाभग्राही प्रकार बैंक खाता	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति विपद व्यवस्थापन शाखा वडा कार्यालय
भुकम्प	भुकम्पको जोखिम न्यूनिकरणसँग सम्बन्धित संचेतनामुलक सूचना सम्प्रेषण	सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम लाभग्राही प्रकार र सम्पर्क नम्बर	सामाजिक सुरक्षा सम्पर्क व्यक्तिको सहयोगमा विपद सम्पर्क व्यक्ति वा सूचना अधिकारी
	भुकम्पको जोखिम न्यूनिकरणसँग सम्बन्धित संचेतनामुलक कार्यक्रमहरु संचालन	सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम लाभग्राही प्रकार नामथर, ठेगाना, सम्पर्क नम्बर	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति विपद व्यवस्थापन शाखा वडा कार्यालय
	खोज तथा उद्दार र राहत वितरण	सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम लाभग्राही प्रकार नामथर, ठेगाना, सम्पर्क नम्बर बैंक खाता	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति विपद व्यवस्थापन शाखा वडा कार्यालय
	विस्तृत क्षति विवरण संकलन	सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम लाभग्राही प्रकार नामथर, ठेगाना	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति विपद व्यवस्थापन शाखा वडा कार्यालय
	पुनस्थापना तथा पुनर्निर्माण	सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम लाभग्राही प्रकार नामथर, ठेगाना, सम्पर्क नम्बर	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति विपद व्यवस्थापन शाखा वडा कार्यालय

सन्दर्भ सामग्री

१. जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रति कार्ययोजना,२०८१, १०औं अद्यावधिक

२. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (य ऐनसङ्घी), नियमावली ,२०७५

३. केदारस्यूँ गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७५

४. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४

५. विपद् उद्धार तथा कोष व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७४

६. केदारस्यूँ गाउँपालिका वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम बजेट२०८१ ,/०८२

७. राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ https://censusnepal.cbs.gov.np/

८. केदारस्यूँ गाउँपालिका https://kedarasyumun.gov.np/

९. केदारस्यूँ गाउँपालिका भू-उपयोग योजना तर्जुमा तथा भू-उपयोग वर्गिकरण२०८० ,